

***Suvestinė redakcija nuo 2005-10-28 iki 2006-07-22***

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [20-616](#), i. k. 10300VINUTA00000001

**VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS LIETUVOS RESPUBLIKOS APSKAITOS INSTITUTO  
STANDARTŲ TARYBOS**

**N U T A R I M A S  
DĖL VERSLO APSKAITOS STANDARTŲ PATVIRTINIMO**

2003 m. gruodžio 18 d. Nr. 1  
Vilnius

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos apskaitos instituto standartų taryba **n u t a r i a** patvirtinti pridedamus verslo apskaitos standartus:

1. 1-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinė atskaitomybė“;
2. 2-ąjį verslo apskaitos standartą „Balansas“;
3. 3-įjį verslo apskaitos standartą „Pelno (nuostolių) ataskaita“;
4. 4-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“;
5. 5-ąjį verslo apskaitos standartą „Pinigų srautų ataskaita“;
6. 6-ąjį verslo apskaitos standartą „Aiškinamasis raštas“;
7. 7-ąjį verslo apskaitos standartą „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“;
8. 8-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuosavas kapitalas“;
9. 9-ąjį verslo apskaitos standartą „Atsargos“;
10. 10-ąjį verslo apskaitos standartą „Pardavimo pajamos“;
11. 11-ąjį verslo apskaitos standartą „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“;
12. 12-ąjį verslo apskaitos standartą „Ilgalaikis materialusis turtas“;
13. 13-ąjį verslo apskaitos standartą „Nematerialusis turtas“;
14. 19-ąjį verslo apskaitos standartą „Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“;
15. 20-ąjį verslo apskaitos standartą „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“;
16. 21-ąjį verslo apskaitos standartą „Dotacijos ir subsidijos“;
17. 22-ąjį verslo apskaitos standartą „Užsienio valiutos kurso pasikeitimas“.

STANDARTŲ TARYBOS PIRMININKAS

GINTARAS ČERNIUS

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 1-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ“ I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti metinės finansinės atskaitomybės sudarymo tvarką bei reikalavimus, pagal kuriuos sudarytą finansinę atskaitomybę būtų galima palyginti ir su tos pačios įmonės ankstesnių laikotarpių finansine atskaitomybe, ir su kitų įmonių finansine atskaitomybe.

2. Standartas taikomas sudarant ir pateikiant metinę finansinę atskaitomybę pagal Verslo apskaitos standartus.

3. Šis standartas nustato finansinės atskaitomybės pateikimo tvarką, sudėtį ir bendruosius ataskaitų turinio reikalavimus. Finansinių ataskaitų sudarymas, ūkinių operacijų bei įvykių pripažinimas, įvertinimas ir atskleidimas nagrinėjami kituose verslo apskaitos standartuose.

## II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Aiškinamasis raštas** – metinės finansinės atskaitomybės dalis, kurioje paaiškinamos balanse, pelno (nuostolių), pinigų srautų ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitose nurodytos sumos, taip pat atskleidžiama papildoma reikšminga informacija, kuri nepateikta finansinės atskaitomybės ataskaitose. Į aiškinamąjį raštą įtraukiama Verslo apskaitos standartų reikalaujama pateikti informacija, taip pat kita informacija, būtina teisingai parodyti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

**Apskaitos politika** – bendrieji apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti bei pateikti.

**Ataskaitinis laikotarpis** – laikotarpis, kurio finansinė atskaitomybė yra rengiama.

**Balansas** – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

**Įmonė** – pelno siekiantis ūkio subjektas.

**Metinė finansinė atskaitomybė** – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

**Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita** – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

**Pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas, pasireiškiantis turto (arba jo vertės) padidėjimu per ataskaitinį laikotarpį arba įsipareigojimų sumažėjimu, dėl kurio padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

**Pelno (nuostolių) ataskaita** – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį įmonės uždirbtos pajamos, patirtos sąnaudos ir gauti veiklos rezultatai.

**Pinigų srautų ataskaita** – finansinė ataskaita, kurioje nurodomos įmonės ataskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos bei išmokos.

## III. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS TIKSLAS

4. Finansinės atskaitomybės tikslas – patenkinti informacijos vartotojų poreikius gauti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus bei pinigų srautus.

5. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama ši informacija:

5.1. turtas;

5.2. nuosavas kapitalas;

5.3. įsipareigojimai;

5.4. pajamos ir sąnaudos;

5.5. pinigų srautai.

#### IV. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS SUDĖTIS

6. Pilną finansinę atskaitomybę sudaro:
  - 6.1. balansas;
  - 6.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
  - 6.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
  - 6.4. pinigų srautų ataskaita;
  - 6.5. aiškinamasis raštas.
7. Trumpą finansinę atskaitomybę sudaro:
  - 7.1. balansas;
  - 7.2. pelno (nuostolių) ataskaita;
  - 7.3. nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
  - 7.4. aiškinamasis raštas.
8. Įmonės, atsižvelgdamos į rodiklių dydžius, nurodytus Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (Žin., 2001, Nr. [99-3516](#)), turi pasirinkti finansinės atskaitomybės ataskaitų formas, kurios pateikiamos verslo apskaitos standartų prieduose.

#### V. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTAI

9. Įmonėse vykdomos ūkinės operacijos ir įvykiai pagal jų ekonominę prasmę grupuojami į stambias grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Finansinių ataskaitų elementai naudojami įmonės finansinei būklei ir veiklos rezultatams įvertinti:
  - 9.1. balanse pateikiami elementai – turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas – apibūdina įmonės finansinę būklę;
  - 9.2. pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiami elementai – pajamos ir sąnaudos – naudojami veiklos rezultatams įvertinti.
10. Turtas – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos:
  - 10.1. turtas naudojamas teikti paslaugoms arba gaminti prekėms, kurias pardavus tikimasi gauti pinigų daugiau negu buvo išleista. Turtas gali teikti ekonominės naudos ne tik parduodant, bet ir keičiant jį į kitą turtą, perleidžiant įsipareigojimams padengti;
  - 10.2. turtas nebūtinai turi turėti fizinę formą (pavyzdžiui, patentai ir autorių teisės taip pat yra turtas, jei jis yra įmonės nuosavybė ir iš jo tikimasi gauti ekonominės naudos). Ekonominės naudos gavimas ne visada siejamas su nuosavybės teise. Įmonė gali turėti ekonominės naudos ir iš turto, kuris nėra jos nuosavybė, tačiau ji juo disponuoja ir gauna to turto teikiamą naudą;
  - 10.3. turtas apskaitoje paprastai pripažįstamas tada, kai patiriamos išlaidos jam įsigyti. Tačiau būna atvejų, kai turtas pripažįstamas nepatyrus išlaidų (pavyzdžiui, nemokamai gautas turtas, vyriausybės dotacijų forma gautas turtas ir pan.). Turto apskaitos reikalavimus nustato verslo apskaitos standartai „Nematerialusis turtas“, „Ilgalaikis materialusis turtas“, „Finansinės priemonės“, „Atsargos“ ir kiti.
11. Įsipareigojimai – prievolės, atsirandančios dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos ūkio subjektas privalės ateityje atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai nustatyti:
  - 11.1. paprastai įsipareigojimai įforminami sutartimi (pavyzdžiui, mokėtini atlyginimai darbuotojams pagal darbo sutartis, mokėtinos sumos už gautas prekes ir paslaugas pagal tiekimo ar paslaugų sutartis);
  - 11.2. įsipareigojimai gali būti esamieji ir būsimieji. Finansinėje apskaitoje paprastai registruojami esamieji įsipareigojimai, kai įmonė įsipareigoja sumokėti už jau gautą turtą arba sudaro neatšaukiamą susitarimą įsigyti turtą. Įmonės vadovybės sprendimai pirkti turtą ateityje yra būsimieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi. Esamieji įsipareigojimai gali būti vykdomi sumokant pinigus, perleidžiant turtą, suteikiant paslaugas, pakeičiant kitais įsipareigojimais,

perkeliant įsipareigojimus į nuosavą kapitalą. Kai kuriais atvejais įsipareigojimai gali pasibaigti, nors nėra įvykdyti (pavyzdžiui, kai jų neįmanoma įvykdyti, šalių susitarimu, kai skolininkas yra likviduojamas);

11.3. kai kurie įsipareigojimai gali būti nustatomi skaičiavimo būdu, naudojant tam tikrus įvertinimus. Tokie įsipareigojimai vadinami atidėjimais (pavyzdžiui, atidėjimai garantiniams remontams, atidėjimai pensijų įsipareigojimams ir pan.).

12. Nuosavas kapitalas – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

13. Svarbiausias įmonės veiklos rezultatų įvertinimo rodiklis yra pelnas. Jis dažniausiai yra kitų veiklos rodiklių apskaičiavimo pagrindas. Pagrindiniai pelno apskaičiavimo elementai yra pajamos ir sąnaudos:

13.1. pajamos – ekonominės naudos padidėjimas, pasireiškiantis turto (arba jo vertės) padidėjimu per ataskaitinį laikotarpį arba įsipareigojimų sumažėjimu, dėl kurio padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus;

13.2. sąnaudos – ekonominės naudos sumažėjimas, pasireiškiantis turto arba jo vertės sumažėjimu ar įsipareigojimų prisiėmimu per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą;

13.3. pajamos ir sąnaudos pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikiamos įvairiai. Tai priklauso nuo įmonės veiklos pobūdžio. Verslo apskaitos standartuose įmonės įprastinės veiklos pajamų ir sąnaudų straipsniai yra atskirti nuo ypatingųjų straipsnių. Ką priskirti įprastinei veiklai, sprendžia pati įmonė. Pavyzdinis pajamų ir sąnaudų grupavimas yra pateiktas 3-iajame verslo apskaitos standarte „Pelno (nuostolių) ataskaita“.

14. Pajamų apibrėžimas apibūdina pajamas, gaunamas iš įmonės įprastinės veiklos, ir pagautę. Įprastinės veiklos pajamos paprastai skirstomos į pardavimo pajamas, kitos veiklos pajamas, finansinės veiklos pajamas, investicinės veiklos pajamas:

14.1. pardavimo pajamų pripažinimą nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo pajamos“;

14.2. pajamų priskyrimą kitos, finansinės arba investicinės veiklos pajamoms nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kitos, finansinės ir investicinės veiklos pajamos pripažįstamos tuo laikotarpiu, kada jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

15. Sąnaudų apibrėžimas apibūdina įprastinės veiklos sąnaudas ir netekimus. Įprastinės veiklos sąnaudoms priskiriama pardavimo savikaina, veiklos sąnaudos, kitos veiklos sąnaudos, finansinės veiklos sąnaudos, investicinės veiklos sąnaudos ir pelno mokesčio sąnaudos:

15.1. pardavimo savikainos ir veiklos sąnaudų pripažinimo tvarką nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“;

15.2. sąnaudų priskyrimą kitos, finansinės arba investicinės veiklos sąnaudoms nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“. Kitos, finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos pripažįstamos tuo laikotarpiu, kada jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų išmokėjimą;

15.3. pelno mokesčio sąnaudų rodiklis apskaičiuojamas remiantis kaupimo principu.

## **VI. FINANSINIŲ ATASKAITŲ ELEMENTŲ ĮVERTINIMAS**

16. Įvertinimas – procesas, kurio metu nustatoma vertė, kuria finansinių ataskaitų elementai pateikiami finansinėje atskaitomybėje. Finansinių ataskaitų elementai gali būti įvertinami įvairiais būdais ir jų deriniais (įsigijimo savikaina, tikrąja verte, einamųjų išlaidų verte, realizavimo verte, grynąja galimo realizavimo verte, dabartine verte):

16.1. įsigijimo savikaina – įvertinimo būdas, kai turtas užregistruojamas įsigijimo metu sumokėto atlygio tikrąja verte, o įsipareigojimai – gautina arba mokėtina pinigų ar pinigų ekvivalentų suma, kurią numatoma gauti ar sumokėti normaliomis verslo sąlygomis;

16.2. tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą;

16.3. einamųjų išlaidų vertė – įvertinimo būdas, kai turtas užregistruojamas pinigų arba pinigų ekvivalentų suma, kuria buvo atsiskaityta už tokio pat turto įsigijimą ataskaitiniu laikotarpiu. Įsipareigojimai registruojami nediskontuota pinigų ar jų ekvivalentų suma, kurios prireiktų įsipareigojimui padengti esamomis verslo sąlygomis;

16.4. realizavimo vertė – įvertinimo būdas, kai turtas užregistruojamas pinigų ar jų ekvivalentų suma, kurią galima gauti pardavus turtą įprasto pardavimo metu esamomis rinkos kainomis. Įsipareigojimai įvertinami nediskontuota jų įvykdymo suma, kurios prireiktų padengti įsipareigojimui normaliomis verslo sąlygomis;

16.5. grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinimo būdas, kai turtas įvertinamas pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas produkcijos gamybos užbaigimo ir pardavimo išlaidas;

16.6. dabartinė vertė – įvertinimo būdas, kai turtas įvertinamas dabartine diskontuota būsimąjo laikotarpio pinigų įplaukų suma, kurią, kaip tikimasi, turtas turėtų uždirbti ateityje normaliomis verslo sąlygomis. Įsipareigojimai įvertinami diskontuota būsimąjo laikotarpio pinigų įplaukų suma, kurios prireiks įsipareigojimams įvykdyti normaliomis verslo sąlygomis.

17. Paprastai įmonės pasirenka įsigijimo savikainos būdą, kurį derina su kitais būdais (pavyzdžiui, atsargos įvertinamos įsigijimo savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri mažesnė, rinkoje nesunkiai parduodami vertybiniai popieriai gali būti registruojami tikrąja verte, pensijų įsipareigojimai – dabartine verte). Įmonės gali pačios pasirinkti finansinių ataskaitų elementų įvertinimo būdus, jeigu Verslo apskaitos standartai nenustato kitaip.

## **VII. PAGRINDINIAI FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS REIKALAVIMAI**

18. Finansinės atskaitomybės ataskaitose pateikiama informacija turi būti tarpusavyje susieta.

19. Finansinė atskaitomybė turi suteikti teisingą informaciją apie įmonės finansinę būklę, turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, veiklos rezultatus bei pinigų srautus.

20. Duomenys metinėje finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikti aiškiai ir suprantamai, kad informacijos vartotojai galėtų priimti tinkamus sprendimus.

21. Finansinėje atskaitomybėje pateikiama informacija turi būti neutrali ir patikima. Draudžiami turto prirašymai, pajamų bei sąnaudų ar kitokie iškraipymai.

22. Jei dėl apskaitos politikos pakeitimo ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės rodiklių neįmanoma palyginti su praėjusių ataskaitinių laikotarpių rodikliais, informacija turi būti pateikiama 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

23. Jei metinė finansinė atskaitomybė parengta nesilaikant Verslo apskaitos standartų, to priežastys turi būti išdėstytos aiškinamajame rašte. Nesilaikyti Verslo apskaitos standartų leidžiama tik tuo atveju, jeigu tai būtina, norint teisingai parodyti įmonės finansinę būklę ir jos veiklos rezultatus.

24. Įmonės gali pačios spausdinti metinės finansinės atskaitomybės formas, praleisdamos straipsnius, kurie pagal Verslo apskaitos standartus nėra privalomi ir kurių sumos lygios nuliui. Privalomus straipsnius galima papildyti įterpiančiomis papildomomis eilutėmis, jei to reikia, siekiant teisingai parodyti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus bei pinigų srautus.

25. Duomenys, pateikti metinėje finansinėje atskaitomybėje, turi būti sutvarkyti laikantis pasirinktos apskaitos politikos ir bendrųjų apskaitos principų.

## **VIII. APSKAITOS POLITIKA**

26. Įmonė turi pasirinkti ir taikyti apskaitos politiką taip, kad finansinė atskaitomybė teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus bei pinigų srautus.

27. Jei Verslo apskaitos standartuose nėra nurodyta kurios nors ūkinės operacijos ar įvykio registravimo ir pateikimo tvarka, įmonė turi vadovautis apskaitos politika, kuri užtikrintų, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija:

- 27.1. būtų naudinga jos vartotojams;
- 27.2. teisingai parodytų įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus bei pinigų srautus;
- 27.3. atspindėtų ūkinių operacijų ir įvykių turinį bei ekonominę prasmę, o ne tik formalius pateikimo reikalavimus;
- 27.4. būtų nešališka ir neutrali;
- 27.5. būtų parengta vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais;
- 27.6. būtų visais reikšmingais atžvilgiais išsamūs.

## **IX. BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI**

28. Įmonės, tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansinę atskaitomybę, turi vadovautis šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 28.1. įmonės;
- 28.2. veiklos tęstinumo;
- 28.3. periodiškumo;
- 28.4. pastovumo;
- 28.5. piniginio mato;
- 28.6. kaupimo;
- 28.7. palyginimo;
- 28.8. atsargumo;
- 28.9. neutralumo;
- 28.10. turinio svarbos.

29. Įmonės principas reiškia, kad kiekviena finansinę atskaitomybę sudaranti įmonė laikoma atskiru apskaitos vienetu ir į finansinę atskaitomybę turi būti įtraukiamas tik tos įmonės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos bei pinigų srautai.

30. Veiklos tęstinumo principas reiškia, kad:

30.1. rengiant finansinę atskaitomybę daroma prielaida, kad įmonės veiklos laikotarpis neribotas ir jos nenumatoma likviduoti, todėl, rengdama finansinę atskaitomybę, įmonės vadovybė turi įvertinti, ar įmonė gali tęsti veiklą;

30.2. finansinė atskaitomybė turi būti rengiama vadovaujantis veiklos tęstinumo principu, nebent įmonės savininkai nuspręstų likviduoti įmonę ar sustabdyti veiklą arba jie privalėtų likviduoti įmonę ar sustabdyti veiklą;

30.3. jei, rengiant finansinę atskaitomybę, įmonės vadovybė žino faktų, kurie gali kelti abejonių dėl įmonės gebėjimo tęsti veiklą, tai turi būti atskleista aiškinamajame rašte. Priimant sprendimą, ar galima taikyti veiklos tęstinumo principą, turi būti atsižvelgiama į visą turimą informaciją;

30.4. jei finansinė atskaitomybė rengiama nesilaikant veiklos tęstinumo principo, tai turi būti atskleista aiškinamajame rašte, nurodant priežastį, kodėl įmonė nesilaiko šio principo;

30.5. jei dėl tam tikrų priežasčių veiklos tęstinumo principo nesilaikoma, visas įmonės turtas ir įsipareigojimai tampa trumpalaikiais. Turtas turi būti įvertinamas grynąja galimo realizavimo verte, o įsipareigojimai – įvertintomis galutinio atsiskaitymo sumomis.

31. Periodiškumo principas reiškia, kad:

31.1. finansinė atskaitomybė turi būti sudaroma pagal paskutinės finansinių metų dienos duomenis. Vėliau įvykusios ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai įtraukiami į apskaitą ir parodomi kito ataskaitinio laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Todėl įmonės savininkų sprendimai dėl pelno paskirstymo ir kitais klausimais, priimti tvirtinant praėjusių finansinių metų atskaitomybę, priskiriami to ataskaitinio laikotarpio, kurio metu buvo priimti sprendimai, ūkinėms operacijoms ir

pateikiami to laikotarpio atskaitomybėje. Jeigu įmonės veiklą reglamentuojantys įstatymai ar įmonės įstatai numato prievolę administracijai ar kitam įmonės valdymo organui rengti pelno paskirstymo projektą, šis projektas turi būti pateikiamas finansinės atskaitomybės, kuri pristatoma tvirtinti, aiškinamajame rašte. Tačiau pelno paskirstymas pripažįstamas įvykusia ūkine operacija tik tada, kai pelno paskirstymą įstatymų numatyta tvarka patvirtina įmonės savininkai;

31.2. paprastai finansiniai metai trunka 12 mėnesių. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis, kai įmonė pradeda veiklą, yra reorganizuojama, likviduojama arba priimamas sprendimas pakeisti finansinių metų pradžią, vieneri finansiniai metai gali būti ne 12 mėnesių. Jie gali būti trumpesni nei 12, ilgesni nei 12 mėnesių, bet ne ilgesni kaip 18 mėnesių. Tokiu atveju aiškinamajame rašte turi būti nurodytos finansinės atskaitomybės laikotarpio pakeitimo priežastys ir pateikta pastaba, kad pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių ir pinigų srautų ataskaitų duomenys negali būti lyginami su praėjusio laikotarpio finansinės atskaitomybės duomenimis.

32. Pastovumo principas reiškia, kad įmonė pasirinktą apskaitos metodą turi taikyti nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės nulemtų būtinybę pakeisti apskaitos politiką. Finansinės atskaitomybės straipsnių klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas gali būti keičiamas tik tada, kai paaiškėja, kad taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatų ir finansinės būklės.

33. Piniginio mato principas reiškia, kad visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai finansinėje atskaitomybėje išreiškiami pinigais.

34. Kaupimo principas reiškia, kad ūkinės operacijos ir įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai jie atsiranda, ir pateikiami tų laikotarpių finansinėje atskaitomybėje, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos.

35. Palyginimo principas reiškia, kad:

35.1. pajamos, uždirbtos per atskaitinį laikotarpį, siejamos su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas. Finansinės ataskaitos turi būti parengtos taip, kad finansinės informacijos vartotojai galėtų palyginti jas su kitų atskaitinių laikotarpių ir kitų įmonių pateikiama informacija bei teisingai įvertinti įmonės finansinės būklės pokyčius. Todėl įmonės turi pasirinkti tokią apskaitos politiką, kuri leistų taikyti naujus apskaitos metodus, nepažeidžiant finansinės atskaitomybės palyginimo principo;

35.2. finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiama atskaitinių ir praėjusių mažiausiai vienerių finansinių metų informacija. Jei buvo pakeistas finansinės atskaitomybės straipsnių pateikimas ar klasifikavimas, praėjusių finansinių metų sumos, kurias norima palyginti su atskaitinių metų sumomis, turi būti pateikiamos 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ nustatyta tvarka.

36. Atsargumo principas reiškia, kad:

36.1. įmonė pasirenka tokius apskaitos metodus, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų bei pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba sumažinta;

36.2. rengiant finansinę atskaitomybę, turi būti patikrinami visi subjektyvūs įvertinimai, pavyzdžiui, skolos, kurių nesitikima atgauti, įvairūs atidėjimai, rezervai. Finansinės atskaitomybės rengėjai turi įsitikinti, kad finansinės ataskaitos yra patikimos ir neutralios, t. y. turtas ir pajamos parodytos ne didesne (mažesne), o įsipareigojimai ir sąnaudos – ne mažesne (didesne) verte.

37. Neutralumo principas reiškia, kad finansinėje atskaitomybėje pateikta informacija turi būti objektyvi ir nešališka. Jos pateikimas neturi priklausyti nuo siekio priversti apskaitos informacijos vartotojus priimti įmonei palankius sprendimus.

38. Turinio svarbos principas reiškia, kad registruojant ūkines operacijas ir įvykius didžiausias dėmesys kreipiamas į jų turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik į formalius pateikimo reikalavimus. Ūkinės operacijos ir įvykiai turi būti įtraukti į apskaitą ir pateikti finansinėse ataskaitose pagal jų turinį ir ekonominę prasmę net ir tada, kai pateikimas skiriasi nuo teisinių dokumentų (pavyzdžiui, pagal turimus dokumentus įmonė perleido turtą ir nuosavybės teises į tą turtą kitai įmonei, tačiau sudarė papildomą susitarimą, pagal kurį įmonė ir toliau naudosis turto teikiama ekonomine nauda, todėl įregistravus apskaitoje informaciją apie turto perleidimą

finansinėje atskaitomybėje nebus teisingai atskleista sandorio esmė, todėl turtas ir toliau turėtų būti rodomas įmonės balanse).

## **X. INFORMACIJOS REIKŠMINGUMAS**

39. Informacija yra reikšminga, jei jos nepateikimas ar neatskleidimas gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams.

40. Nustatant reikšmingumą, vertinamas ne tik straipsnio dydis, bet ir pobūdis. Priimant sprendimą, lemiamą įtaką gali turėti bet kuris kriterijus. Kiekvienas reikšmingas straipsnis finansinėje atskaitomybėje pateikiamas atskirai. Nereikšmingos sumos gali būti sujungiamos su panašaus pobūdžio ar paskirties sumomis ir atskirai nepateikiamos.

## **XI. TARPUSAVIO UŽSKAITA**

41. Turtas ir įsipareigojimai negali būti tarpusavyje užskaitomi, nebent tai numatyta kitame verslo apskaitos standarte.

42. Pajamos ir sąnaudos finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiamos atskirai, tačiau verslo apskaitos standartų numatytais atvejais pajamų ir sąnaudų straipsniai gali būti tarpusavyje užskaityti pateikiant tik grynąjį rezultatą (pavyzdžiui, grynasis rezultatas gali būti parodomas perleidus ilgalaikį turtą, gavus kompensaciją už patirtus nuostolius, keičiant užsienio valiutą).

## **XII. FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS IDENTIFIKAVIMAS**

43. Finansinė atskaitomybė turi būti aiškiai identifikuojama ir atskiriama nuo kitos informacijos, kurią skelbia įmonė. Verslo apskaitos standartai taikomi sudarant finansinę atskaitomybę, todėl labai svarbu, kad informacijos vartotojai galėtų atskirti pagal Verslo apskaitos standartus parengtą informaciją nuo kitos informacijos, kuri gali būti naudinga, bet rengiama vadovaujantis kitomis taisyklėmis.

44. Pateikiant finansinę atskaitomybę, kiekvienoje finansinės atskaitomybės ataskaitoje turi būti nurodyta:

- 44.1. atskaitomybę pateikiančios įmonės pavadinimas, adresas ir kodas;
- 44.2. ar tai atskiros įmonės, ar įmonių grupės finansinė atskaitomybė;
- 44.3. finansinės atskaitomybės laikotarpis, paskutinės finansinių metų dienos data ir patvirtinimo data;
- 44.4. finansinės atskaitomybės valiuta;
- 44.5. finansinės atskaitomybės duomenų tikslumo lygis. Finansinės atskaitomybės informacija gali būti pateikiama litais ar tūkstančiais litų. Tūkstančiais litų informacija gali būti pateikiama tik tuo atveju, jei dėl to nebus prarandama svarbios informacijos.

## **XIII. BALANSAS**

45. Balanse pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 2-asis verslo apskaitos standartas „Balansas“.

## **XIV. PELNO (NUOTOLIŲ) ATASKAITA**

46. Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 3-iasis verslo apskaitos standartas „Pelno (nuostolių) ataskaita“.

## **XV. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA**

47. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateiktinos informacijos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 4-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“.

## **XVI. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA**

48. Pinigų srautų ataskaitos reikalavimus ir šios ataskaitos pavyzdines formas nustato 5-asis verslo apskaitos standartas „Pinigų srautų ataskaita“.

## **XVII. AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

49. Aiškinamojo rašto reikalavimus nustato 6-asis verslo apskaitos standartas „Aiškinamasis raštas“.

## **XVIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

50. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**2-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „BALANSAS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama, klasifikuojama ir atskleidžiama informacija apie įmonės turtą, nuosavą kapitalą ir įsipareigojimus.

2. Standartas nustato balanso sudarymo tvarką ir pavyzdines formas (išskyrus konsoliduotų balansų). Pavyzdinės balanso formos pateikiamos šio standarto 1 ir 2 prieduose. Įmonėms, kurių tipinė veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas (toliau vadinamos – žemės ūkio įmonėmis), skirtos pavyzdinės balanso formos pateikiamos šio standarto 3 ir 4 prieduose.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. 8, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Atidėjimas** – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

**Balansas** – finansinė ataskaita, kurioje parodomas visas įmonės turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną.

**Biologinis turtas** – augalai ir gyvūnai.

**Ilgalaikis turtas** – turtas, kuris naudojamas įmonės ekonominei naudai gauti ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo vertė ne mažesnė už įmonės nusistatytąją.

**Ilgalaikis įsipareigojimas** – įsipareigojimas, už kurį įmonė privalės atsiskaityti vėliau nei per vienerius metus nuo balanso sudarymo datos.

**Įsipareigojimas** – prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, kuri turės būti įvykdyta ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

**Metinė finansinė atskaitomybė** – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus įmonės finansinių metų duomenis.

**Nuosavas kapitalas** – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

**Perkainojimo rezervas (rezultatai)** – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

**Rezervas** – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

**Trumpalaikiai įsipareigojimai** – įsipareigojimai, už kuriuos įmonė privalės atsiskaityti per vienerius metus nuo balanso sudarymo datos arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

**Trumpalaikis turtas** – turtas, kurį įmonė sunaudoja ekonominei naudai gauti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

**Turtas** – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja įmonė, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

**Veiklos ciklas** – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigų arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

**Žemės ūkio produkcija** – iš įmonės valdomo biologinio turto gauti produktai.

*Skyriaus pakeitimai:*

Nr. 8, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

**III. INFORMACIJOS PATEIKIMAS BALANSE**

3. Balanse pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai parodyti įmonės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų būklę. Balanse turi būti pateikta tokia informacija:

- 3.1. nematerialusis turtas;
- 3.2. materialusis turtas;
- 3.3. finansinis turtas (išskyrus 3.5 ir 3.6 papunkčiuose nurodytas sumas);
- 3.4. atsargos ir nebaigtos vykdyti sutartys;
- 3.5. gautinos sumos;
- 3.6. pinigai ir jų ekvivalentai;
- 3.7. kapitalas ir rezervai;
- 3.8. finansinės ilgalaikės skolos;
- 3.9. trumpalaikės prekybos skolos ir kitos trumpalaikės mokėtinos sumos;
- 3.10. pelno mokesčio įsipareigojimas;
- 3.11. atidėjimai.

#### IV. TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

4. Balanse turtas ir įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

5. Ilgalaikiui turtui priskiriamas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

6. Žemės ūkio įmonės privalo biologinį turtą rodyti atskiru straipsniu. Jeigu kitos įmonės turi biologinio turto ir jo suma reikšminga, pateikia jį balanse atskiru straipsniu. Šis straipsnis pateikiamas tarp ilgalaikio ir trumpalaikio turto, nes dėl specifinių šio turto savybių jis nepriskiriamas nei ilgalaikiam, nei trumpalaikiam turtui.

*Papildyta punktu:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

7. Biologinis turtas balanse parodomas pagal 17-ojo verslo apskaitos standarto „Biologinis turtas“ reikalavimus.

*Papildyta punktu:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

8. Trumpalaikis turtas – turtas, kurį tikimasi realizuoti arba sunaudoti per vienerius metus nuo balanso sudarymo datos arba per vieną įprastinį įmonės veiklos ciklą. Trumpalaikiui turtui priskiriamos atsargos, išankstiniai apmokėjimai, nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, pinigai ir jų ekvivalentai, kurių naudojimo laikotarpis nėra ribotas, bei kitas turtas, kuris atitinka trumpalaikio turto apibrėžimą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

9. Ilgalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos įmonė turės įvykdyti vėliau nei per ateinančius vienerius metus nuo balanso sudarymo datos. Ilgalaikiai įsipareigojimai apima įmonės įsiskolinimus bei įsipareigojimus prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Ilgalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriamos

trumpalaikės paskolos, jei jų grąžinimo terminas pratęstas arba yra sudaryta pakartotinio finansavimo sutartis ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

10. Trumpalaikiai įsipareigojimai yra tie, kurie turi būti įvykdyti per vieną įmonės įprastinės veiklos ciklą arba per vienerius metus nuo balanso sudarymo datos. Trumpalaikiai įsipareigojimai apima įmonės įsiskolinimus bei įsipareigojimus prekybos partneriams, kredito įstaigoms, valstybės institucijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims. Trumpalaikiams įsipareigojimams taip pat priskiriama ilgalaikių įsiskolinimų ir įsipareigojimų dalis, kuri turės būti apmokėta (įvykdyta) per vienerius metus.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

## V. BALANSE PATEIKIAMOS INFORMACIJOS GRUPAVIMAS

11. Balanse informacija išdėstoma tokia tvarka:

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

11.1. A. Ilgalaikis turtas;

11.2. I. Nematerialusis turtas;

11.3. II. Materialusis turtas;

11.4. III. Finansinis turtas;

11.5. IV Kitas ilgalaikis turtas;

*Papildyta punktu:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.6. B. Trumpalaikis turtas;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.7. I. Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.8. II. Per vienerius metus gautinos sumos;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.9. III. Kitas trumpalaikis turtas;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

11.10. IV. Pinigai ir pinigų ekvivalentai;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.11. C. Nuosavas kapitalas;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.12. I. Kapitalas;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.13. II. Perkainojimo rezervas (rezultatai);

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.14. III. Rezervai;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.15. IV. Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai);

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.16. D. Dotacijos, subsidijos;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.17. E. Mokėtinios sumos ir įsipareigojimai;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.18. I. Po vienerių metų mokėtinios sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

#### 11.19. II. Per vienerius metus mokėtinios sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai.

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

12. Standarto 11 punkte nurodyti straipsniai yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai sumos lygios nuliui, išskyrus šio standarto 29 punkte nurodytas išimtis. Pavyzdinėse formose nurodytus straipsnius galima papildyti ir kitomis nei nurodyta pavyzdinėse formose eilutėmis. Tarpiniai straipsniai, nurodyti pavyzdinėse formose, spausdinant gali būti praleidžiami, jeigu likučiai lygūs nuliui. Jei pildant trumpą formą 3 punkte nurodyti straipsnių likučiai nelygūs nuliui, jie turi būti pateikiami atskiromis eilutėmis tarpiniuose straipsniuose pilnoje balanso formoje nurodytose vietose.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

## VI. ILGALAIKIS TURTAS

13. Ilgalaikio turto straipsnyje parodomas nematerialusis, materialusis, finansinis ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

14. Nematerialusis turtas – nepiniginis, neturintis fizinės formos turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai. Nematerialusis turtas balanse parodomas likutine verte. Nematerialiojo turto apskaitos reikalavimus nustato 13-asis verslo apskaitos standartas „Nematerialusis turtas“.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

15. Materialusis turtas – fizinę formą turintis turtas, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti, valdymo tikslams arba nuomai. Materialusis turtas, išskyrus investicinį turtą, balanse parodomas likutine verte. Investicinis turtas balanse parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir jo vertės sumažėjimą, arba tikrąją verte. Materialiojo turto apskaitos reikalavimus nustato 12-asis verslo apskaitos standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

16. Finansinio turto straipsnyje pateikiama informacija apie ilgalaikį finansinį turtą. Finansinio turto apskaitos reikalavimus nustato 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

17. Kito ilgalaikio turto straipsnyje parodomas atidėtojo mokesčio turtas bei kitas ilgalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose ilgalaikio turto straipsniuose. Atidėtojo mokesčio turto apskaitos reikalavimus nustato 24-asis verslo apskaitos standartas „Pelno mokestis“.

*Papildyta punktu:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

## VII. TRUMPALAIKIS TURTAS

18. Trumpalaikio turto straipsnyje parodomos atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys, per vienerius metus gautinos sumos, kitas trumpalaikis turtas bei pinigai ir pinigų ekvivalentai.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

19. Atsargos balanse parodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Atsargų apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

20. Per vienerius metus gautinos sumos balanse parodomos pagal 18-ojo verslo apskaitos standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ reikalavimus.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

21. Kito trumpalaikio turto straipsnyje parodomas trumpalaikis finansinis turtas bei kitas trumpalaikis turtas, kuris nebuvo parodytas kituose turto straipsniuose.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

22. Pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnyje parodomi banke ir kasoje esantys pinigai įvairia valiuta bei pinigų ekvivalentai.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

23. Sukauptos pajamos parodomos gautinų sumų straipsniuose, o ateinančio laikotarpio sąnaudos – išankstinių apmokėjimų straipsniuose. Jeigu sukauptų pajamų ir ateinančio laikotarpio sąnaudų sumos yra reikšmingos, jos gali būti rodomos atskiromis eilutėmis ir paaiškinamos aiškinamajame rašte.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

## VIII. NUOSAVAS KAPITALAS

24. Nuosavo kapitalo straipsnyje parodomas kapitalas, perkainojimo rezervas (rezultatai), rezervai ir nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai). Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

25. Kapitalo straipsnyje parodomas pasirašytasis įstatinis kapitalas, nurodant neapmokėtą pasirašytojo įstatinio kapitalo dalį, akcijų priedus ir savas akcijas.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

26. Perkainojimo rezervo (rezultatų) straipsnyje registruojamas ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimas.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

27. Rezervų straipsnyje parodomi rezervai, sudaryti iš paskirstytinojo pelno.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

28. Nepaskirstytojo pelno (nuostolių) straipsnyje parodomas per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius uždirbtas, bet dar nepaskirstytas pelnas arba nepadengti nuostoliai.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

29. Žemės ūkio ir kooperatinės įmonės, kurios neturi įstatinio kapitalo, akcijų priedų, perkainojimo rezervo, nuosavo kapitalo straipsnyje parodo pagrindinį, atsargos (rezervinį) kapitalą, nepaskirstytąjį pelną ir rezervus.

*Papildyta punktu:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

## IX. DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS

30. Šiame straipsnyje registruojamos dotacijos ir subsidijos. Dotacijų ir subsidijų apskaitos reikalavimus nustato 21-asis verslo apskaitos standartas „Dotacijos ir subsidijos“.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
 Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

## X. MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

31. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų straipsnyje parodomos po vienerių ir per vienerius metus mokėtinos sumos, atidėjimai bei kiti įsipareigojimai. Įsipareigojimų apskaitos reikalavimus nustato 18-asis verslo apskaitos standartas „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

32. Po vienerių metų mokėtinos sumos – skolos, kurias reikės sumokėti per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo balanso sudarymo datos.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

33. Atidėjimai – įsipareigojimai, kurie paskutinę finansinių metų dieną yra tikėtini arba garantuoti, tačiau jų sumos arba įvykdymo laikotarpis nėra visiškai aiškūs.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

34. Per vienerius metus mokėtinos sumos – skolos, kurias įmonė turės sumokėti per laikotarpį, trumpesnį nei 12 mėnesių nuo balanso sudarymo datos.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

35. Sukauptos sąnaudos parodomos kitų įsipareigojimų, o ateinančio laikotarpio pajamos – gautų išankstinių apmokėjimų straipsniuose. Jeigu sukaupytų sąnaudų ir ateinančių laikotarpių pajamų sumos yra reikšmingos, jos gali būti rodomos atskiromis eilutėmis ir paaiškinamos aiškinamajame rašte.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

## XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“  
1 priedas

**(Pavyzdinė pilno balanso forma)**

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20.... m..... d.

protokolo Nr.....

**BALANSAS**

20.... m..... d.

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

|           | TURTAS                                                           | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai metai |
|-----------|------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>A.</b> | <b>ILGALAIKIS TURTAS</b>                                         |                 |                      |                             |
| I.        | NEMATERIALUSIS TURTAS                                            |                 |                      |                             |
| I.1.      | Plėtros darbai                                                   |                 |                      |                             |
| I.2.      | Prestižas                                                        |                 |                      |                             |
| I.3.      | Patentai, licencijos                                             |                 |                      |                             |
| I.4.      | Programinė įranga                                                |                 |                      |                             |
| I.5.      | Kitas nematerialusis turtas                                      |                 |                      |                             |
| II.       | MATERIALUSIS TURTAS                                              |                 |                      |                             |
| II.1.     | Žemė                                                             |                 |                      |                             |
| II.2.     | Pastatai ir statiniai                                            |                 |                      |                             |
| II.3.     | Mašinos ir įrengimai                                             |                 |                      |                             |
| II.4.     | Transporto priemonės                                             |                 |                      |                             |
| II.5.     | Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai                  |                 |                      |                             |
| II.6.     | Nebaigta statyba                                                 |                 |                      |                             |
| II.7.     | Kitas materialusis turtas                                        |                 |                      |                             |
| II.8.     | Investicinis turtas                                              |                 |                      |                             |
| II.8.1.   | Žemė                                                             |                 |                      |                             |
| II.8.2.   | Pastatai                                                         |                 |                      |                             |
| III.      | FINANSINIS TURTAS                                                |                 |                      |                             |
| III.1.    | Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones                  |                 |                      |                             |
| III.2.    | Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms                     |                 |                      |                             |
| III.3.    | Po vienerių metų gautinos sumos                                  |                 |                      |                             |
| III.4.    | Kitas finansinis turtas                                          |                 |                      |                             |
| IV.       | KITAS ILGALAIKIS TURTAS                                          |                 |                      |                             |
| IV.1.     | Atidėtojo mokesčio turtas                                        |                 |                      |                             |
| IV.2.     | Kitas ilgalaikis turtas                                          |                 |                      |                             |
| <b>B.</b> | <b>TRUMPALAIKIS TURTAS</b>                                       |                 |                      |                             |
| I.        | ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS |                 |                      |                             |
| I.1.      | Atsargos                                                         |                 |                      |                             |
| I.1.1.    | Žaliavos ir komplektavimo gaminiai                               |                 |                      |                             |
| I.1.2.    | Nebaigta gamyba                                                  |                 |                      |                             |
| I.1.3.    | Pagaminta produkcija                                             |                 |                      |                             |
| I.1.4.    | Pirktos prekės, skirtos perparduoti                              |                 |                      |                             |
| I.2.      | Išankstiniai apmokėjimai                                         |                 |                      |                             |

|         |                                        |  |  |  |
|---------|----------------------------------------|--|--|--|
| I.3.    | Nebaigtos vykdyti sutartys             |  |  |  |
| II.     | PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS     |  |  |  |
| II.1.   | Pirkėjų įsiskolinimas                  |  |  |  |
| II.2.   | Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos |  |  |  |
| II.3.   | Kitos gautinos sumos                   |  |  |  |
| III.    | KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS              |  |  |  |
| III. 1. | Trumpalaikės investicijos              |  |  |  |
| III.2.  | Terminuoti indėliai                    |  |  |  |
| III.3.  | Kitas trumpalaikis turtas              |  |  |  |
| IV.     | PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI         |  |  |  |
|         | TURTO IŠ VISO:                         |  |  |  |

|           | NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI                                | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai metai |
|-----------|----------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>C.</b> | <b>NUOSAVAS KAPITALAS</b>                                            |                 |                      |                             |
| I.        | KAPITALAS                                                            |                 |                      |                             |
| I.1.      | Įstatinis (pasirašytasis)                                            |                 |                      |                             |
| I.2.      | Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)                              |                 |                      |                             |
| I.3.      | Akcijų priedai                                                       |                 |                      |                             |
| I.4.      | Savos akcijos (-)                                                    |                 |                      |                             |
| II.       | PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)                                   |                 |                      |                             |
| III.      | REZERVAI                                                             |                 |                      |                             |
| III. 1.   | Privalomasis                                                         |                 |                      |                             |
| III.2.    | Savoms akcijoms įsigyti                                              |                 |                      |                             |
| III.3.    | Kiti rezervai                                                        |                 |                      |                             |
| IV.       | NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)                                 |                 |                      |                             |
| IV.1.     | Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)                                |                 |                      |                             |
| IV.2.     | Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)                                  |                 |                      |                             |
| <b>D.</b> | <b>DOTACIJOS, SUBSIDIJOS</b>                                         |                 |                      |                             |
| <b>E.</b> | <b>MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI</b>                            |                 |                      |                             |
| I.        | PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI      |                 |                      |                             |
| I.1.      | Finansinės skolos                                                    |                 |                      |                             |
| I.1.1.    | Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai               |                 |                      |                             |
| I.1.2.    | Kredito įstaigoms                                                    |                 |                      |                             |
| I.1.3.    | Kitos finansinės skolos                                              |                 |                      |                             |
| I.2.      | Skolos tiekėjams                                                     |                 |                      |                             |
| I.3.      | Gauti išankstiniai apmokėjimai                                       |                 |                      |                             |
| I.4.      | Atidėjimai                                                           |                 |                      |                             |
| I.4.1.    | Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo                              |                 |                      |                             |
| I.4.2.    | Pensijų ir panašių įsipareigojimų                                    |                 |                      |                             |
| I.4.3.    | Kiti atidėjimai                                                      |                 |                      |                             |
| I.5.      | Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas                                   |                 |                      |                             |
| I.6.      | Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai                 |                 |                      |                             |
| II.       | PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI |                 |                      |                             |
| II.1.     | Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis                                 |                 |                      |                             |
| II.2.     | Finansinės skolos                                                    |                 |                      |                             |
| II.2.1.   | Kredito įstaigoms                                                    |                 |                      |                             |
| II.2.2.   | Kitos skolos                                                         |                 |                      |                             |
| II.3.     | Skolos tiekėjams                                                     |                 |                      |                             |
| II.4.     | Gauti išankstiniai apmokėjimai                                       |                 |                      |                             |
| II.5.     | Pelno mokesčio įsipareigojimai                                       |                 |                      |                             |
| II.6.     | Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai                           |                 |                      |                             |
| II.7.     | Atidėjimai                                                           |                 |                      |                             |
| II.8.     | Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai               |                 |                      |                             |
|           | NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:                          |                 |                      |                             |

(īmonēs administrācijas vadovo  
pareiģų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardē)

\_\_\_\_\_  
(data)

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“  
2 priedas

**(Pavyzdinė trumpo balanso forma)**

\_\_\_\_\_  
(įmonės pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA  
20.... m..... d.  
protokolo Nr.....

**BALANSAS**  
20.... m..... d.

\_\_\_\_\_  
(ataskaitinis laikotarpis)

\_\_\_\_\_  
(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

|           | TURTAS                                                                  | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai metai |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>A.</b> | <b>ILGALAIKIS TURTAS</b>                                                |                 |                      |                             |
| I.        | NEMATERIALUSIS TURTAS                                                   |                 |                      |                             |
| II.       | MATERIALUSIS TURTAS                                                     |                 |                      |                             |
| III.      | FINANSINIS TURTAS                                                       |                 |                      |                             |
| IV.       | KITAS ILGALAIKIS TURTAS                                                 |                 |                      |                             |
| <b>B.</b> | <b>TRUMPALAIKIS TURTAS</b>                                              |                 |                      |                             |
| I.        | ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR<br>NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS     |                 |                      |                             |
| II.       | PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS                                      |                 |                      |                             |
| III.      | KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS                                               |                 |                      |                             |
| IV.       | PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI                                          |                 |                      |                             |
|           | TURTO IŠ VISO:                                                          |                 |                      |                             |
|           |                                                                         |                 |                      |                             |
|           |                                                                         |                 |                      |                             |
|           | NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI                                   |                 |                      |                             |
| <b>C.</b> | <b>NUOSAVAS KAPITALAS</b>                                               |                 |                      |                             |
| I.        | KAPITALAS                                                               |                 |                      |                             |
| II.       | PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)                                      |                 |                      |                             |
| III.      | REZERVAI                                                                |                 |                      |                             |
| IV.       | NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)                                    |                 |                      |                             |
| <b>D.</b> | <b>DOTACIJOS, SUBSIDIJOS</b>                                            |                 |                      |                             |
| <b>E.</b> | <b>MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI</b>                               |                 |                      |                             |
| I.        | PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR<br>ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI      |                 |                      |                             |
| II.       | PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR<br>TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI |                 |                      |                             |
|           | NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:                             |                 |                      |                             |

\_\_\_\_\_  
(įmonės administracijos vadovo  
pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

\_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

\_\_\_\_\_  
(data)

---

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

**(Pavyzdinė žemės ūkio įmonių pilno balanso forma)**

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20.... m..... d.

protokolo Nr.....

**BALANSAS**

20.... m..... d.

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

|           | TURTAS                                                           | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai metai |
|-----------|------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>A.</b> | <b>ILGALAIKIS TURTAS</b>                                         |                 |                      |                             |
| L         | NEMATERIALUSIS TURTAS                                            |                 |                      |                             |
| I.1.      | Plėtros darbai                                                   |                 |                      |                             |
| I.2.      | Prestižas                                                        |                 |                      |                             |
| I.3.      | Patentai, licencijos                                             |                 |                      |                             |
| I.4.      | Programinė įranga                                                |                 |                      |                             |
| I.5.      | Kitas nematerialusis turtas                                      |                 |                      |                             |
| II.       | MATERIALUSIS TURTAS                                              |                 |                      |                             |
| II.1.     | Žemė                                                             |                 |                      |                             |
| II.2.     | Pastatai ir statiniai                                            |                 |                      |                             |
| II.3.     | Mašinos ir įrengimai                                             |                 |                      |                             |
| II.4.     | Transporto priemonės                                             |                 |                      |                             |
| II.5.     | Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai                  |                 |                      |                             |
| II.6.     | Nebaigta statyba                                                 |                 |                      |                             |
| II.7.     | Kitas materialusis turtas                                        |                 |                      |                             |
| II.8.     | Investicinis turtas                                              |                 |                      |                             |
| II.8.1.   | Žemė                                                             |                 |                      |                             |
| II.8.2.   | Pastatai                                                         |                 |                      |                             |
| III.      | FINANSINIS TURTAS                                                |                 |                      |                             |
| III.1.    | Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones                  |                 |                      |                             |
| III.2.    | Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms                     |                 |                      |                             |
| III.3.    | Po vienerių metų gautinos sumos                                  |                 |                      |                             |
| III.4.    | Kitas finansinis turtas                                          |                 |                      |                             |
| IV.       | KITAS ILGALAIKIS TURTAS                                          |                 |                      |                             |
| IV.1.     | Atidėtojo mokesčio turtas                                        |                 |                      |                             |
| IV.2.     | Kitas ilgalaikis turtas                                          |                 |                      |                             |
| G.        | BIOLOGINIS TURTAS                                                |                 |                      |                             |
| I.        | DAUGIAMEČIAI SODINIAI                                            |                 |                      |                             |
| II.       | GYVULIAI IR KITI GYVŪNAI                                         |                 |                      |                             |
| II.1.     | Produktyvieji ir darbiniai gyvuliai                              |                 |                      |                             |
| II.2.     | Auginami bei penimi gyvuliai ir kiti gyvūnai                     |                 |                      |                             |
| III.      | PASĖLIAI                                                         |                 |                      |                             |
| <b>B.</b> | <b>TRUMPALAIKIS TURTAS</b>                                       |                 |                      |                             |
| I.        | ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS |                 |                      |                             |

|          |                                        |  |  |  |
|----------|----------------------------------------|--|--|--|
| I.1.     | Atsargos                               |  |  |  |
| I.1.1.   | Žaliavos ir komplektavimo gaminiai     |  |  |  |
| I.1.2.   | Nebaigta gamyba                        |  |  |  |
| I.1.3.   | Pagaminta produkcija                   |  |  |  |
| I.1.3.1. | Žemės ūkio produkcija                  |  |  |  |
| I.1.3.2. | Kita produkcija                        |  |  |  |
| I.1.4.   | Pirktos prekės, skirtos perparduoti    |  |  |  |
| I.2.     | Išankstiniai apmokėjimai               |  |  |  |
| I.3.     | Nebaigtos vykdyti sutartys             |  |  |  |
| II.      | PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS     |  |  |  |
| II.1.    | Pirkėjų įsiskolinimas                  |  |  |  |
| II.2.    | Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos |  |  |  |
| II.3.    | Kitos gautinos sumos                   |  |  |  |
| III.     | KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS              |  |  |  |
| III.1.   | Trumpalaikės investicijos              |  |  |  |
| III.2.   | Terminuoti indėliai                    |  |  |  |
| III.3.   | Kitas trumpalaikis turtas              |  |  |  |
| IV.      | PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI         |  |  |  |
|          | TURTO IŠ VISO:                         |  |  |  |
|          |                                        |  |  |  |

|           | NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI                                | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai metai |
|-----------|----------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>C.</b> | <b>NUOSAVAS KAPITALAS</b>                                            |                 |                      |                             |
| I.        | KAPITALAS                                                            |                 |                      |                             |
| I.1.      | Įstatinis (pasirašytasis) arba pagrindinis                           |                 |                      |                             |
| I.2.      | Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)                              |                 |                      |                             |
| I.3.      | Akcijų priedai                                                       |                 |                      |                             |
| I.4.      | Savos akcijos (-)                                                    |                 |                      |                             |
| II.       | PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)                                   |                 |                      |                             |
| III.      | REZERVAI                                                             |                 |                      |                             |
| III.1.    | Privalomasis arba atsargos (rezervinis) kapitalas                    |                 |                      |                             |
| III.2.    | Savoms akcijoms įsigyti                                              |                 |                      |                             |
| III.3.    | Kiti rezervai                                                        |                 |                      |                             |
| IV.       | NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)                                 |                 |                      |                             |
| IV.1.     | Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)                                |                 |                      |                             |
| IV.2.     | Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)                                  |                 |                      |                             |
| <b>D.</b> | <b>DOTACIJOS, SUBSIDIJOS</b>                                         |                 |                      |                             |
| <b>E.</b> | <b>MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI</b>                            |                 |                      |                             |
| I.        | PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI      |                 |                      |                             |
| I.1.      | Finansinės skolos                                                    |                 |                      |                             |
| I.1.1.    | Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai               |                 |                      |                             |
| I.1.2.    | Kredito įstaigoms                                                    |                 |                      |                             |
| I.1.3.    | Kitos finansinės skolos                                              |                 |                      |                             |
| I.2.      | Skolos tiekėjams                                                     |                 |                      |                             |
| I.3.      | Gauti išankstiniai apmokėjimai                                       |                 |                      |                             |
| I.4.      | Atidėjimai                                                           |                 |                      |                             |
| I.4.1.    | Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo                              |                 |                      |                             |
| I.4.2.    | Pensijų ir panašių įsipareigojimų                                    |                 |                      |                             |
| I.4.3.    | Kiti atidėjimai                                                      |                 |                      |                             |
| I.5.      | Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas                                   |                 |                      |                             |
| I.6.      | Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai                 |                 |                      |                             |
| II.       | PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI |                 |                      |                             |
| II.1.     | Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis                                 |                 |                      |                             |
| II.2.     | Finansinės skolos                                                    |                 |                      |                             |

|         |                                                        |  |  |  |
|---------|--------------------------------------------------------|--|--|--|
| II.2.1. | Kredito įstaigoms                                      |  |  |  |
| II.2.2. | Kitos skolos                                           |  |  |  |
| II.3.   | Skolos tiekėjams                                       |  |  |  |
| II.4.   | Gauti išankstiniai apmokėjimai                         |  |  |  |
| II.5.   | Pelno mokesčio įsipareigojimai                         |  |  |  |
| II.6.   | Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai             |  |  |  |
| II.7.   | Atidėjimai                                             |  |  |  |
| II.8.   | Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai |  |  |  |
|         | NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:            |  |  |  |

\_\_\_\_\_  
(įmonės administracijos vadovo  
pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

\_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

\_\_\_\_\_  
(data)

*Papildyta priedu:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000008

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

2-ojo verslo apskaitos standarto „Balansas“  
4 priedas

**(Pavyzdinė žemės ūkio įmonių trumpo balanso forma)**

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20.... m..... d.

protokolo Nr.....

**BALANSAS**

20.... m..... d.

(ataskaitinis laikotarpis)

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

|           | TURTAS                                                               | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai metai |
|-----------|----------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------------------------|
| <b>A.</b> | <b>ILGALAIKIS TURTAS</b>                                             |                 |                      |                             |
| I.        | NEMATERIALUSIS TURTAS                                                |                 |                      |                             |
| II.       | MATERIALUSIS TURTAS                                                  |                 |                      |                             |
| III.      | FINANSINIS TURTAS                                                    |                 |                      |                             |
| IV.       | KITAS ILGALAIKIS TURTAS                                              |                 |                      |                             |
| G.        | BIOLOGINIS TURTAS                                                    |                 |                      |                             |
| I.        | DAUGIAMEČIAI SODINIAI                                                |                 |                      |                             |
| II.       | GYVULIAI IR KITI GYVŪNAI                                             |                 |                      |                             |
| III.      | PASĖLIAI                                                             |                 |                      |                             |
| <b>B.</b> | <b>TRUMPALAIKIS TURTAS</b>                                           |                 |                      |                             |
| I.        | ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS     |                 |                      |                             |
| I.1.      | ŽEMES ŪKIO PRODUKCIJA                                                |                 |                      |                             |
| II.       | PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS                                   |                 |                      |                             |
| III.      | KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS                                            |                 |                      |                             |
| IV.       | PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI                                       |                 |                      |                             |
|           | TURTO IŠ VISO:                                                       |                 |                      |                             |
|           |                                                                      |                 |                      |                             |
|           | NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI                                |                 |                      |                             |
| <b>C.</b> | <b>NUOSAVAS KAPITALAS</b>                                            |                 |                      |                             |
| I.        | KAPITALAS                                                            |                 |                      |                             |
| II.       | PERKAINOJIMO REZERVAS (REZULTATAI)                                   |                 |                      |                             |
| III.      | REZERVAI                                                             |                 |                      |                             |
| IV.       | NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)                                 |                 |                      |                             |
| D.        | DOTACIJOS, SUBSIDIJOS                                                |                 |                      |                             |
| E.        | MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI                                   |                 |                      |                             |
| I.        | PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI      |                 |                      |                             |
| II.       | PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI |                 |                      |                             |
|           | NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:                          |                 |                      |                             |

---

(įmonės administracijos vadovo  
pareigų pavadinimas)

---

(parašas)

---

(vardas ir pavardė)

---

(data)

*Papildyta priedu:*

Nr. [8](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); *Žin.*, 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

### 3-IASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA“ I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama, klasifikuojama ir detalizuojama informacija apie įmonės uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir gautus veiklos rezultatus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato pelno (nuostolių) ataskaitos sudarymo, pajamų ir sąnaudų klasifikavimo į įprastinės veiklos ir ypatinguosius straipsnius tvarką, pavyzdines pelno (nuostolių) ataskaitų (išskyrus konsoliduotų) formas. Pavyzdinės pelno (nuostolių) ataskaitų formos pateikiamos šio standarto 1 ir 2 prieduose. Įmonėms, kurių tipinė veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas (toliau vadinamos žemės ūkio įmonėmis), pavyzdinė pelno (nuostolių) ataskaitos forma pateikiama standarto 3 priede.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. 9, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009

3. Išimtiniais atvejais gali būti pateikiamos ir kitokios, šiame standarte nenurodytos, pelno (nuostolių) ataskaitos formos, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Išlaidos** – turto ar paslaugų sunaudojimas bei turto vertės sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį.

**Įprastinė veikla** – pasikartojančios ūkinės operacijos, susijusios su įmonės veikla.

**Ypatingieji straipsniai** – straipsniai, kuriuose parodomi neįprastų, atsitiktinių, reguliariai nesikartojančių ūkinių įvykių rezultatai.

**Netipinė veikla** – ūkinės operacijos, kurios negali būti laikomos tipinės veiklos operacijomis, tačiau yra susijusios su įprastine veikla.

**Pardavimo pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo per ataskaitinį laikotarpį, pasireiškiantis įmonės turto padidėjimu arba išipareigojimų sumažėjimu, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

**Pardavimo savikaina** – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

**Tipinė veikla** – ūkinės operacijos, susijusios su veikla, iš kurios įmonė keletą ataskaitinių laikotarpių gauna daugiausia pajamų ir kurią įmonė laiko pagrindine.

**Veiklos sąnaudos** – patirtos per ataskaitinį laikotarpį išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų apimtį, išskyrus finansinę, investicinę ir kitą veiklą.

### III. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS SUDĖTIS

4. Duomenys apie įmonės veiklą per ataskaitinį laikotarpį pelno (nuostolių) ataskaitoje grupuojami į įprastinės veiklos ir ypatinguosius straipsnius.

5. Įprastine įmonės veikla laikomos pasikartojančios ūkinės operacijos, susijusios su visa įmonės veikla. Įprastinės veiklos duomenys dar grupuojami į tipinės ir netipinės veiklos straipsnius.

6. Duomenys apie tipinę įmonės veiklą yra pardavimo pajamos, pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos.

7. Duomenys apie netipinę įmonės veiklą yra kita, finansinė ir investicinė veikla.

8. Ypatinguosius straipsnius sudaro pagautė ir netekimai. Šie straipsniai turi būti pateikiami atskirai.

9. Duomenys apie įmonės veiklą grupuojami atsižvelgiant į šiame standarte nurodytus kriterijus ir veiklos specifiką. Pasirinktas grupavimo būdas turi būti taikomas nuolat arba pakankamai ilgą laiką, nebent reikšmingi įvykiai ar aplinkybės lemia grupavimo pakeitimą.

#### **IV. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS DUOMENŲ PATEIKIMAS IR ATSKLEIDIMAS**

10. Duomenys apie įmonės uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas per ataskaitinį laikotarpį gali būti pateikti pilna ar trumpa forma.

11. Pelną (nuostolių) ataskaitoje informacija turi būti pateikiama pagal tokius straipsnius:

- 11.1. I. Pardavimo pajamos;
- 11.2. II. Pardavimo savikaina;
- 11.3. III. Bendrasis pelnas (nuostoliai);
- 11.4. IV. Veiklos sąnaudos;
- 11.5. V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- 11.6. VI. Kita veikla;
- 11.7. VII. Finansinė ir investicinė veikla;
- 11.8. VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- 11.9. IX. Pagautė;
- 11.10. X. Netekimai;
- 11.11. XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- 11.12. XII. Pelną mokestis;
- 11.13. XIII Grynasis pelnas (nuostoliai).

12. Sudarant pelno (nuostolių) ataskaitą, pavyzdinėse formose pateikti, bet 11 punkte neišvardyti straipsniai gali būti praleidžiami, jeigu jų reikšmės ataskaitiniais ir praėjusiais ataskaitiniais metais lygios nuliui. Taip pat leidžiama papildyti pelno (nuostolių) ataskaitą papildomais straipsniais, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus.

#### **V. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS STRAIPSNIŲ PAAIŠKINIMAS**

13. Pardavimo pajamų straipsnyje turi būti pateikiamos grynosios pardavimo pajamos. Per ataskaitinį laikotarpį uždirbtų pardavimo pajamų apskaitos reikalavimus nustato 10-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo pajamos“.

14. Pardavimo savikainos straipsnyje turi būti pateikiama grynoji pardavimo savikaina. Ataskaitinio laikotarpio pardavimo savikainos apskaitos reikalavimus nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“.

15. Veiklos sąnaudos apima pardavimo bei bendrąsias ir administracines sąnaudas. Ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų apskaitos reikalavimus nustato 11-asis verslo apskaitos standartas „Pardavimo savikaina ir veiklos sąnaudos“.

16. Kitos veiklos straipsnis parodo netipinės (išskyrus finansinės ir investicinės) veiklos rezultata.

17. Kitos veiklos pajamų straipsnyje parodomos pajamos arba pelnas iš įprastinės, bet netipinės veiklos, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą. Kitos veiklos pajamoms priskiriama: netipinės veiklos produkcijos, parduoti skirtų prekių bei paslaugų teikimo pajamos, pajamos iš įmonės ilgalaikio turto naudojimo, honorarai (pavyzdžiui, patentų, prekių ženklų, autorių teisių, kompiuterių programų ir kt.), ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimo pelnas ir kt.

18. Kitos veiklos sąnaudų straipsnyje parodomos sąnaudos ir nuostoliai, susiję su kitos veiklos pajamomis. Kitos veiklos sąnaudoms priskiriama: parduotos netipinės veiklos produkcijos, perparduotų prekių ar paslaugų savikaina, ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimo nuostoliai ir kt.

19. Finansinės ir investicinės veiklos pajamų straipsnyje parodomos per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos finansinės ir investicinės veiklos pajamos. Šioms pajamoms priskiriamos palūkanos už suteiktas klientams ar įmonės darbuotojams paskolas, palūkanos už banke laikomus pinigus, pelnas dėl valiutos kursų pasikeitimo, pripažintos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, dividendų pajamos, ilgalaikių investicijų perleidimo ir perkainojimo pelnas ir pan., jei kiti verslo apskaitos standartai nenustato kitaip.

20. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų straipsnyje parodomos per ataskaitinį laikotarpį patirtos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos. Šioms sąnaudoms priskiriami nuostoliai dėl valiutos kursų pasikeitimo, mokėtinos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, ilgalaikių investicijų perleidimo ir perkainojimo nuostoliai, jei kiti verslo apskaitos standartai nenustato kitaip, palūkanos lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjant turtą, palūkanų sąnaudos, susijusios su paskolomis ir kt.

21. Ypatinguosiuose straipsniuose parodomi atsitiktinių ūkinių įvykių, kurie negali būti priskirti įprastinei veiklai, rezultatai. Ar įvykis skiriasi nuo įmonės įprastinės veiklos, nustatoma pagal jo pobūdį, lyginant su įprastine įmonės veikla, o ne pagal tokio įvykio dažnumą. Pasikartojimo dažnumas yra tik vienas iš kriterijų, pagal kuriuos sprendžiama, ar straipsnis yra ypatingasis.

22. Pelno mokestis apskaičiuojamas taikant kaupimo principą.

## **VI. REZULTATŲ PATEIKIMAS PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOJE**

23. Pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti apskaičiuoti ir pateikti ataskaitinio laikotarpio tipinės, įprastinės ir visos įmonės veiklos rezultatai bei ypatingieji straipsniai. Tam naudojami bendrojo, veiklos, įprastinės veiklos, pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą ir grynojo pelno (nuostolių) rodikliai.

24. Bendrojo pelno (nuostolių) rodiklis apskaičiuojamas iš pardavimo pajamų atimant pardavimo savikainą.

25. Tipinės veiklos pelno (nuostolių) rodiklis apskaičiuojamas iš bendrojo pelno atimant veiklos sąnaudas.

26. Įprastinės veiklos pelno (nuostolių) rodiklis parodo įmonės įprastinės (tipinės ir netipinės) veiklos rezultatą per ataskaitinį laikotarpį. Šis rodiklis apskaičiuojamas prie tipinės veiklos pelno (nuostolių) pridėdant kitos veiklos bei finansinės ir investicinės veiklos rezultatus.

27. Pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą rodiklis parodo įmonės įprastinės veiklos ir ypatingųjų straipsnių rezultatą. Jis apskaičiuojamas prie įprastinės veiklos pelno (nuostolių) pridėdant pagautę ir atimant netekimus.

28. Grynojo pelno (nuostolių) rodiklis parodo galutinį įmonės veiklos rezultatą, t. y. įmonėje liekantį pelną, kuris gali būti paskirstytas, arba nuostolius. Grynojo pelno rodiklis apskaičiuojamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atimant pelno mokesčio sąnaudų rodiklį.

## **VII. ŽEMĖS ŪKIO ĮMONIŲ, PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS TIPINĖS VEIKLOS SUDĖTIS IR STRAIPSNIŲ PAAIŠKINIMAS“**

29. Pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti pateikiama informacija pagal tokius straipsnius:

29.1. I. Pardavimo pajamos;

29.2. II. Pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir gyvūnų bei kito biologinio turto likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas);

29.3. III. Įmonės reikmėms suvartota produkcija;

29.4. IV. Gyvulių bei kitų gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimai (-);

29.5. V. Bendroji produkcija;

29.6. VI. Kintamosios sąnaudos;

29.7. VII. Bendrasis gamybinis pelnas (nuostoliai);

29.8. VIII. Pastoviosios sąnaudos;

- 29.9. IX. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- 29.10. X. Dotacijos, susijusios su pajamomis;
- 29.11. XI. Kita veikla;
- 29.12. XII. Finansinė ir investicinė veikla;
- 29.13. XIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai);
- 29.14. XIV. Pagautė;
- 29.15. XV. Netekimai;
- 29.16. XVI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą;
- 29.17. XVII. Pelno mokestis;
- 29.18. XVIII. Grynasis pelnas (nuostoliai).

30. Žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos tipinės veiklos straipsniai, nurodyti 29 punkte, yra privalomi, t. y. jie turi būti pateikiami ir tais atvejais, kai sumos lygios nuliui. Kiti pavyzdinėje formoje pateikti rodikliai gali būti praleidžiami, jeigu jie neteikia reikšmingos informacijos. Taip pat leidžiama papildyti pelno (nuostolių) ataskaitą papildomais straipsniais, jeigu to reikia siekiant teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus.

31. Pardavimo pajamų straipsnyje turi būti pateikiamos grynosios pardavimo pajamos, remiantis 10-ojo verslo apskaitos standarto „Pardavimo pajamos“ reikalavimais.

32. Produkcijos, nebaigtos gamybos ir gyvūnų bei kito biologinio turto likučių vertės padidėjimo (sumažėjimo) straipsnyje turi būti pateikiamas šių rūšių turto tikrosios vertės ar faktinės savikainos laikotarpio pabaigoje ir pradžioje skirtumas.

33. Įmonės reikmėms suvartotos produkcijos straipsnyje pateikiama minėtiems reikalams suvartotos žemės ūkio produkcijos ir jos perdirbimo produktų vertė.

34. Gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimų straipsnyje pateikiama šio turto, pirktos iš kitų įmonių bei gyventojų, įsigijimo savikaina.

35. Bendrosios produkcijos straipsnis parodo gamybinės žemės ūkio veiklos apimtį pinigine išraiška. Ji apskaičiuojama sudedant pardavimo pajamų, produkcijos, nebaigtos gamybos, gyvūnų ir kito biologinio turto pokyčių, įmonės reikmėms suvartotos produkcijos straipsnių sumas ir atimant gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimų straipsnių sumas.

36. Kintamųjų sąnaudų straipsnyje pateikiamos tokios sąnaudos, kurių dydis priklauso nuo veiklos apimties.

37. Bendrojo gamybinio pelno (nuostolių) straipsnis parodo skirtumą tarp bendrosios produkcijos vertės ir kintamųjų sąnaudų.

38. Pastoviųjų sąnaudų straipsnyje pateikiamos tos sąnaudos, kurių dydis sąlyginai nepriklauso nuo veiklos apimties.

39. Tipinės veiklos pelno straipsnis išreiškia skirtumą tarp bendrojo gamybinio pelno (nuostolių) ir pastoviųjų sąnaudų.

40. Dotacijų, susijusių su pajamomis, straipsnyje pateikiamos panaudotos tiesioginės ar kompensacinės išmokos bei kitos išmokos, suteikiamos žemės ūkio įmonių pajamų lygiui palaikyti ar pajamų netekimui kompensuoti.

*Papildyta skyriumi:*

*Nr. 9, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009*

## VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [9](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000009

### 3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno (nuostolių) ataskaita“ 1 priedas

**(Pavyzdinė pilnos pelno (nuostolių) ataskaitos forma)**

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20 m d

protokolo Nr.....

**PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA**

(ataskaitinis laikotarpis)

20.....m.....d.

---

Nurodyti – litais ar tūkstančiais litų

| Eil. Nr.     | Straipsniai                                           | Pastabos Nr. | Finansiniai metai | Praėję finansiniai metai |
|--------------|-------------------------------------------------------|--------------|-------------------|--------------------------|
| <b>I.</b>    | <b><i>PARDAVIMO PAJAMOS</i></b>                       |              |                   |                          |
| <b>II.</b>   | <b><i>PARDAVIMO SAVIKAINA</i></b>                     |              |                   |                          |
| <b>III.</b>  | <b><i>BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>           |              |                   |                          |
| <b>IV.</b>   | <b><i>VEIKLOS SĄNAUDOS</i></b>                        |              |                   |                          |
| IV.1.        | Pardavimo                                             |              |                   |                          |
| IV.2.        | Bendrosios ir administracinės                         |              |                   |                          |
| <b>V.</b>    | <b><i>TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>     |              |                   |                          |
| <b>VI.</b>   | <b><i>KITA VEIKLA</i></b>                             |              |                   |                          |
| VI.1.        | Pajamos                                               |              |                   |                          |
| VI.2.        | Sąnaudos                                              |              |                   |                          |
| <b>VII.</b>  | <b><i>FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA</i></b>         |              |                   |                          |
| VII.1.       | Pajamos                                               |              |                   |                          |
| VII.2.       | Sąnaudos                                              |              |                   |                          |
| <b>VIII.</b> | <b><i>IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>  |              |                   |                          |
| <b>IX.</b>   | <b><i>PAGAUTĖ</i></b>                                 |              |                   |                          |
| <b>X.</b>    | <b><i>NETEKIMAI</i></b>                               |              |                   |                          |
| <b>XI.</b>   | <b><i>PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ</i></b> |              |                   |                          |
| <b>XII.</b>  | <b><i>PELNO MOKESTIS</i></b>                          |              |                   |                          |
| <b>XIII.</b> | <b><i>GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>            |              |                   |                          |

(īmonēs administrācijas vadovo  
pareiģu pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

**3-iojo verslo apskaitos standarto „Pelno  
(nuostolių) ataskaita“  
2 priedas**

**(Pavyzdinė trumpos pelno (nuostolių) ataskaitos forma)**

\_\_\_\_\_  
(įmonės pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20.... m..... d.

protokolo Nr.....

**\_\_\_\_\_  
PELNO NUOSTOLIŲ ATASKAITA**

(ataskaitinis laikotarpis)

20..... m.....d.

\_\_\_\_\_  
Nurodyti – litais ar tūkstančiais litų

| Eil. Nr.     | Straipsniai                                               | Pastabos Nr. | Finansiniai metai | Praėję finansiniai metai |
|--------------|-----------------------------------------------------------|--------------|-------------------|--------------------------|
| <b>I.</b>    | <b><i>PARDAVIMO PAJAMOS</i></b>                           |              |                   |                          |
| <b>II.</b>   | <b><i>PARDAVIMO SAVIKAINA</i></b>                         |              |                   |                          |
| <b>III.</b>  | <b><i>BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>               |              |                   |                          |
| <b>IV.</b>   | <b><i>VEIKLOS SĄNAUDOS</i></b>                            |              |                   |                          |
| <b>V.</b>    | <b><i>TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>         |              |                   |                          |
| <b>VI.</b>   | <b><i>KITA VEIKLA</i></b>                                 |              |                   |                          |
| <b>VII.</b>  | <b><i>FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA</i></b>             |              |                   |                          |
| <b>VIII.</b> | <b><i>ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>      |              |                   |                          |
| <b>IX.</b>   | <b><i>PAGAUTĖ</i></b>                                     |              |                   |                          |
| <b>X.</b>    | <b><i>NETEKIMAI</i></b>                                   |              |                   |                          |
| <b>XI.</b>   | <b><i>PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ<br/>APMOKESTINIMĄ</i></b> |              |                   |                          |
| <b>XII.</b>  | <b><i>PELNO MOKESTIS</i></b>                              |              |                   |                          |
| <b>XIII.</b> | <b><i>GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)</i></b>                |              |                   |                          |

\_\_\_\_\_  
(įmonės administracijos vadovo  
pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

\_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

3-iojo verslo apskaitos standarto  
„Pelno (nuostolių) ataskaita“  
3 priedas

(Pavyzdinė žemės ūkio įmonių  
pelno (nuostolių) ataskaitos forma)

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA  
20.... m.....d.  
protokolo Nr.

**PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA**

(ataskaitinis laikotarpis)

| Eil. Nr.    | Straipsniai                                                                                                                               | Nurodyti – litais ar tūkstančiais litų |                      |                                |
|-------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------|--------------------------------|
|             |                                                                                                                                           | Pastabos<br>Nr.                        | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai<br>metai |
| <b>I.</b>   | <b>PARDAVIMO PAJAMOS</b>                                                                                                                  |                                        |                      |                                |
| I.1.        | Iš augalininkystės produkcijos pardavimo                                                                                                  |                                        |                      |                                |
| I.2.        | Iš gyvulių ir kitų gyvūnų pardavimo                                                                                                       |                                        |                      |                                |
| I.3.        | Iš kitos gyvulininkystės produkcijos pardavimo                                                                                            |                                        |                      |                                |
| I.4.        | Iš perdirbtos savos žemės ūkio produkcijos pardavimo                                                                                      |                                        |                      |                                |
| I.5.        | Iš paslaugų žemės ūkiui                                                                                                                   |                                        |                      |                                |
| <b>II.</b>  | <b>PAGAMINTOS PRODUKCIJOS, NEBAIGTOS<br/>GAMYBOS IR GYVŪNŲ BEI KITO BIOLOGINIO<br/>TURTO LIKUČIŲ VERTĖS PADIDĖJIMAS<br/>(SUMAŽĖJIMAS)</b> |                                        |                      |                                |
| II.1.       | Pagamintos produkcijos likučių vertės padidėjimas<br>(sumažėjimas)                                                                        |                                        |                      |                                |
| II.1.1.     | Žemės ūkio produkcijos                                                                                                                    |                                        |                      |                                |
| II.1.2.     | Kitos produkcijos                                                                                                                         |                                        |                      |                                |
| II.2.       | Nebaigtos gamybos likučių vertės padidėjimas<br>(sumažėjimas)                                                                             |                                        |                      |                                |
| II.2.1.     | Žemės ūkio                                                                                                                                |                                        |                      |                                |
| II.2.2.     | Kitos nebaigtos gamybos                                                                                                                   |                                        |                      |                                |
| II.3.       | Gyvulių bei kitų gyvūnų ir kito biologinio turto likučių<br>vertės padidėjimas (sumažėjimas)                                              |                                        |                      |                                |
| II.3.1.     | Gyvulių ir kitų gyvūnų                                                                                                                    |                                        |                      |                                |
| II.3.2.     | Kito biologinio turto                                                                                                                     |                                        |                      |                                |
| <b>III.</b> | <b>ĮMONĖS REIKMĖMS SUVARTOTA<br/>PRODUKCIJA</b>                                                                                           |                                        |                      |                                |
| III.1.      | Žemės ūkio produkcija                                                                                                                     |                                        |                      |                                |
| III.2.      | Kita produkcija                                                                                                                           |                                        |                      |                                |
| <b>IV.</b>  | <b>GYVULIŲ BEI KITŲ GYVŪNŲ IR KITO<br/>BIOLOGINIO TURTO PIRKIMAI (-)</b>                                                                  |                                        |                      |                                |
| IV.1.       | Gyvulių bei kitų gyvūnų (-)                                                                                                               |                                        |                      |                                |
| IV.2.       | Kito biologinio turto (-)                                                                                                                 |                                        |                      |                                |
| <b>V.</b>   | <b>BENDROJI PRODUKCIJA</b>                                                                                                                |                                        |                      |                                |
| V.1.        | Žemės ūkio produkcija                                                                                                                     |                                        |                      |                                |
| V.2.        | Kita produkcija                                                                                                                           |                                        |                      |                                |
| <b>VI.</b>  | <b>KINTAMOSIOS SĄNAUDOS</b>                                                                                                               |                                        |                      |                                |

|               |                                                |  |  |  |
|---------------|------------------------------------------------|--|--|--|
| <b>VII.</b>   | <b>BENDRASIS GAMYBINIS PELNAS (NUOSTOLIAI)</b> |  |  |  |
| <b>VIII.</b>  | <b>PASTOVIOSIOS SĄNAUDOS</b>                   |  |  |  |
| VIII.1.       | Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos         |  |  |  |
| VIII.2.       | Kitos pastoviosios sąnaudos                    |  |  |  |
| <b>IX.</b>    | <b>TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)</b>     |  |  |  |
| <b>X.</b>     | <b>DOTACIJOS, SUSIJUSIOS SU PAJAMOMIS</b>      |  |  |  |
| <b>XI.</b>    | <b>KITA VEIKLA</b>                             |  |  |  |
| XI.1.         | Pajamos                                        |  |  |  |
| XI.2.         | Sąnaudos                                       |  |  |  |
| <b>XII.</b>   | <b>FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA</b>         |  |  |  |
| XII.1.        | Pajamos                                        |  |  |  |
| XII.2.        | Sąnaudos                                       |  |  |  |
| <b>XIII.</b>  | <b>IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)</b>  |  |  |  |
| <b>XIV.</b>   | <b>PAGAUTĖ</b>                                 |  |  |  |
| <b>XV.</b>    | <b>NETEKIMAI</b>                               |  |  |  |
| <b>XVI.</b>   | <b>PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ</b> |  |  |  |
| <b>XVII.</b>  | <b>PELNO MOKESTIS</b>                          |  |  |  |
| <b>XVIII.</b> | <b>GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)</b>            |  |  |  |

\_\_\_\_\_  
(įmonės administracijos vadovo  
pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

\_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. 9, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA00000009

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

#### 4-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA“

##### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama, klasifikuojama ir atskleidžiama informacija apie įmonės nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato įmonės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos sudarymo tvarką ir pavyzdines šios ataskaitos (išskyrus konsoliduotos) formas. Pavyzdinės nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos formos pateikiamos šio standarto 1 ir 2 prieduose. Įmonėms, kurių tipinė veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas (toliau vadinamos – žemės ūkio įmonėmis) pavyzdinė nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita pateikiama šio standarto 2 priede.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. 10, 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); *Žin.*, 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

3. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomas įmonės ekonominės naudos grynasis padidėjimas ar sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį bei kiti nuosavo kapitalo pokyčiai, neparodyti pelno (nuostolių) ataskaitoje.

##### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Akcijų priedai** – skirtumas tarp akcijų nominaliosios vertės ir jų emisijos kainos.

**Atsargos rezervinis kapitalas** – žemės ūkio įmonės (bendrovės) ir kooperatinės įmonės (bendrovės) kapitalas, skirtas nenumatytoms išlaidoms ir nuostoliams padengti.

**Dividendai** – įmonės pelno dalis, išmokama akcininkui, atsižvelgiant į jam nuosavybės teise priklausančių akcijų klasę ir kiekį.

**Įstatinis kapitalas** – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.

**Pagrindinis kapitalas** – žemės ūkio įmonės (bendrovės) ir kooperatinės įmonės (bendrovės) narių pajinių įnašų ir stojamųjų mokesčių, atskaitymų iš pelno turto perkainojimo ir neatlygintinai gauto turto verčių suma.

**Nepaskirstytasis pelnas** – įmonės sukauptas ir dar nepaskirstytas pelnas.

**Nepaskirstytieji nuostoliai** – įmonės sukaupti ir dar nepadengti nuostoliai.

**Nuosavas kapitalas** – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

**Perkainojimo rezervas (rezultatai)** – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

**Privalomasis rezervas** – rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.

**Rezervas** – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

**Rezervas savoms akcijoms įsigyti** – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savų įmonės akcijų įsigijimo vertei padengti.

*Skyriaus pakeitimai:*

Nr. 10, 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); *Žin.*, 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

##### III. NUOSAVO KAPITALO APSKAITA

4. Nuosavo kapitalo apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

#### **IV. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITOS DUOMENŲ PATEIKIMAS**

5. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi nuosavo kapitalo pokyčiai. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje turi būti nurodyta:

5.1. nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio ir lyginamojo laikotarpių pradžioje ir pabaigoje;

5.2. apskaitos politikos pakeitimo rezultatas;

5.3. klaidų taisymo rezultatas;

5.4. perskaičiuoti (atsižvelgiant į 5.2 ir 5.3 papunkčiuose nurodytus koregavimus) nuosavo kapitalo straipsniai ataskaitinio laikotarpio pradžioje;

5.5. ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatas;

5.6. finansinio turto perkainojimo rezultatas;

5.7. savos akcijos;

5.8. kitas pelno (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas (nuostoliai);

5.9. ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai);

5.10. paskelbti dividendai ir kitos su pelno paskirstymu susijusios išmokos;

5.11. įstatinio kapitalo padidėjimas/sumažėjimas bei likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

5.12. rezervų pasikeitimai bei likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

6. Įmonės, jei reikia, pildydamos ataskaitos formą, gali praleisti eilutes ar stulpelius, kurių reikšmės lygios nuliui, arba įrašyti papildomą informaciją.

7. Informacija apie reikšmingas nuosavo kapitalo pokyčių sumas turi būti atskleista finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte.

8. Žemės ūkio ir kooperatinės įmonės, kurios neturi įstatinio kapitalo, nesudaro privalomojo rezervo, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikia informaciją apie pagrindinio kapitalo ir atsargos (rezervinio) kapitalo pokyčius.

*Papildyta punktu:*

Nr. [10](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); *Žin.*, 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

#### **V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

9. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [10](#), 2004-10-13, *Žin.*, 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); *Žin.*, 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

**4-ojo verslo apskaitos standarto „Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“  
1 priedas**

## Pavyzdinė nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma

(įmonės pavadinimas)

(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

PATVIRTINTA

20..... m..... d.

protokolo Nr.....

## NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

(ataskaitinis laikotarpis)

20.....m.....d.

---

Nurodyti – litais ar tūkstančiais litų

[illegible]

[illegible]

|                                                           |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|-----------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
| 24. Panaudoti rezervai                                    |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| 25. Įstatinio kapitalo didinimas/mažinimas                |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>26. Likutis ataskaitinių finansinių metų pabaigoje</b> |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |

\_\_\_\_\_  
(įmonės administracijos vadovo pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

\_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

*Priedo pakeitimai:*

Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

4-ojo verslo apskaitos standarto  
„Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita“  
2 priedas

**(Pavyzdinė žemės ūkio bendrovių ir kooperatinių bendrovių  
nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos forma)**

\_\_\_\_\_  
(įmonės pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)

Patvirtinta  
20.....m.....d.  
Protokolo N. ....

\_\_\_\_\_  
**NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA**  
(ataskaitinis laikotarpis)

\_\_\_\_\_  
Nurodyti - litais ar tūkstančiais litų

| <b>Rodikliai</b>                                                  | <b>Pagrindinis kapitalas</b> | <b>Atsargos (rezervinis) kapitalas</b> | <b>Kiti rezervai</b> | <b>Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)</b> | <b>Iš viso</b> |
|-------------------------------------------------------------------|------------------------------|----------------------------------------|----------------------|-------------------------------------------|----------------|
| 1. Likutis praėjusių finansinių metų pradžioje                    |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 2. Apskaitos politikos pakeitimo rezultatas                       |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 3. Esminių klaidų taisymo rezultatas                              |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 4. Perskaičiuotas likutis praėjusių finansinių metų pradžioje     |                              |                                        |                      |                                           |                |
| Praėjusių finansinių metų pokyčiai                                |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 5. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas/sumažėjimas   |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 6. Pelnų (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas/nuostoliai  |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 7. Grynas pelnas/nuostoliai                                       |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 8. Dividendai                                                     |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 9. Kitos išmokos                                                  |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 10. Sudaryti rezervai                                             |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 11. Panaudoti rezervai                                            |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 12. Pajininkų įnašai                                              |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 13. Pajų grąžinimas                                               |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 14. Kitas pagrindinio kapitalo padidėjimas/sumažėjimas            |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 15. Likutis praėjusių finansinių metų pabaigoje                   |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 16. Ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas/sumažėjimas  |                              |                                        |                      |                                           |                |
| 17. Pelnų (nuostolių) ataskaitoje nepripažintas pelnas/nuostoliai |                              |                                        |                      |                                           |                |

|                                                        |  |  |  |  |  |
|--------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|
| 18. Grynasis pelnas/nuostoliai                         |  |  |  |  |  |
| 19. Dividendai                                         |  |  |  |  |  |
| 20. Kitos išmokos                                      |  |  |  |  |  |
| 21. Sudaryti rezervai                                  |  |  |  |  |  |
| 22. Panaudoti rezervai                                 |  |  |  |  |  |
| 23. Pajininkų įnašai                                   |  |  |  |  |  |
| 24. Pajų grąžinimas                                    |  |  |  |  |  |
| 25. Kitas pagrindinio kapitalo padidėjimas/sumažėjimas |  |  |  |  |  |
| 26. Likutis finansinių metų pabaigoje                  |  |  |  |  |  |

\_\_\_\_\_  
 (įmonės administracijos vadovo  
 pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
 (parašas)

\_\_\_\_\_  
 (vardas ir pavardė)

Papildyta priedu:

Nr. [10](#), 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA00000010

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**5-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pateikiama informacija apie įmonės pinigų ir pinigų ekvivalentų pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato pinigų srautų ataskaitos sudarymo, pinigų srautų klasifikavimo į pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos pinigų srautus tvarką ir pavyzdines ataskaitų (išskyrus konsoliduotų) formas.

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Finansinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susiję su nuosavo kapitalo ir įmonės įsipareigojimų, susijusių su pasiskolintais pinigais, pasikeitimais.

**Investicijos** – pinigai ir įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka įvertintas materialusis, nematerialusis ir finansinis turtas, kuris investuojamas siekiant iš investavimo objekto gauti pelno (pajamų), socialinį rezultatą (švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos ir socialinės apsaugos bei kitose panašiose srityse) arba užtikrinti įmonės funkcijų įgyvendinimą.

**Investicinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susiję su ilgalaikio turto ir kitų ilgalaikių investicijų įsigijimu bei perleidimu.

**Išmokos** – bet koks pinigų išleidimas.

**Nerealizuotas valiutų kursų pasikeitimas** – valiutinių straipsnių perkainojimo rezultatas.

**Pagrindinės veiklos pinigų srautai** – pinigų srautai, susiję su pagrindine (gamybine, prekybine ir paslaugų teikimo) įmonės veikla, išskyrus finansinę ir investicinę veiklą.

**Pinigai** – pinigai įmonės kasoje ir bankų sąskaitose.

**Pinigų ekvivalentai** – trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į žinomas pinigų sumas ir kurių vertės pasikeitimo rizika yra nereikšminga. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius nėra priskiriamos pinigų ekvivalentams.

**Pinigų srautai** – pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį.

**Realizuotas valiutų kursų pasikeitimas** – valiutinių ūkinių operacijų rezultatas, susidaręs dėl skirtingo valiutos kurso operacijos įregistravimo dieną ir atsiskaitymo dieną.

**III. PINIGŲ SRAUTŲ GRUPAVIMAS**

3. Ataskaitinio laikotarpio pinigų srautai pinigų srautų ataskaitoje turi būti grupuojami pagal pagrindinę, investicinę ir finansinę veiklą.

4. Pinigų srautus įmonės grupuoja pačios, atsižvelgdamos į savo veiklos pobūdį bei šio standarto reikalavimus.

5. Iš investicinės ir finansinės veiklos atsirandantys palūkanų ir dividendų pinigų srautai turi būti pateikti atskirai. Jie gali būti klasifikuojami kaip įmonės pagrindinės, investicinės arba finansinės veiklos pinigų srautai. Gauti bei išmokėti dividendai ir palūkanos gali būti klasifikuojami kaip pagrindinės veiklos pinigų srautai arba gauti dividendai gali būti klasifikuojami kaip investicinė veikla, o sumokėti – kaip finansinė veikla. Apskaitos politikoje turi būti numatyta, kur pateikiami tokio pobūdžio pinigų srautai.

6. Atskira ūkinė operacija gali sukurti pinigų srautus, kurie gali būti klasifikuojami skirtingai. Pavyzdžiui, kai grąžinant paskolą grąžinamoji suma apima ne tik paskolos dalį, bet ir

palūkanas, palūkanos gali būti priskirtos prie įmonės pagrindinės veiklos, o grąžinama paskolos dalis – prie finansinės veiklos pinigų srautų.

#### IV. PAGRINDINĖ ĮMONĖS VEIKLA

7. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautai parodo, kiek pagrindinė (gamybinė, prekybinė, paslaugų teikimo) įmonės veikla, išskyrus investicinę ir finansinę, gali kurti pinigų srautus. Šie pinigų srautai yra pagrindinis finansavimo šaltinis, leidžiantis palaikyti ir plėtoti įmonės veiklą, grąžinti paskolas, išmokėti dividendus bei daryti naujas investicijas.

8. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

- 8.1. pinigų įplaukos pardavus prekes ir suteikus paslaugas;
- 8.2. pinigų įplaukos, susijusios su komisiniais mokesčiais, honorarais ir kitomis pajamomis;
- 8.3. pinigų įplaukos, gautos pirkėjams iš anksto sumokėjus už prekes;
- 8.4. pinigų įplaukos, gautos susigrąžinus prekybines skolas;
- 8.5. gautos draudimo išmokos;
- 8.6. pinigų įplaukos pardavus perparduoti skirtą ilgalaikį turtą;
- 8.7. pinigų įplaukos pardavus perparduoti pirktus kitų įmonių vertybinius popierius (pavyzdžiui, akcijas, obligacijas) ir kitas trumpalaikes investicijas;

8.8. iš kitų įmonių gauti dividendai (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos);

8.9. gautos palūkanos (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos).

9. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

- 9.1. pinigų išmokos žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams;
- 9.2. pinigų išmokos įmonės darbuotojams;
- 9.3. sumokėti mokesčiai;
- 9.4. pinigų išmokos trumpalaikėms investicijoms pirkti;
- 9.5. sumokėtos draudimo įmokos;
- 9.6. pinigų išmokos perkant perparduoti skirtą ilgalaikį turtą;
- 9.7. pinigų išmokos perkant perparduoti skirtus kitų įmonių vertybinius popierius;
- 9.8. sumokėti dividendai (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos);

9.9. sumokėtos palūkanos (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie pagrindinės veiklos).

#### V. INVESTICINĖ ĮMONĖS VEIKLA

10. Investicinės veiklos pinigų srautai parodo pinigų sumas, per ataskaitinį laikotarpį išleistas įsigyjant turtą, kuris ilgą laiką teiks ekonominės naudos, taip pat pinigų įplaukas šį turtą perleidžiant.

11. Įmonės investicinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:

- 11.1. pinigų įplaukos perleidžiant ilgalaikį turtą (išskyrus įsigytą perparduoti);
- 11.2. pinigų įplaukos susigrąžinant paskolas iš trečiųjų asmenų;
- 11.3. pinigų įplaukos perleidžiant ne perparduoti įsigytus kitų įmonių vertybinius popierius;
- 11.4. iš kitų įmonių gauti dividendai (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

11.5. gautos palūkanos už suteiktas paskolas (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos);

11.6. gautos palūkanos už finansinėse įstaigose laikomus pinigus (jei šios įplaukos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie investicinės veiklos).

12. Įmonės investicinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:

- 12.1. pinigų išmokos įsigyjant ilgalaikį turtą (išskyrus skirtą perparduoti);

- 12.2. pinigų išmokos statant, rekonstruojant ar remontuojant ilgalaikį materialųjį turtą, kuriuo įmonė disponuoja ir kurio vertė yra didinama;
- 12.3. pinigų išmokos skolinant pinigus tretiesiems asmenims;
- 12.4. pinigų išmokos įsigyjant vertybinius popierius.

## **VI. FINANSINĖ ĮMONĖS VEIKLA**

- 13. Įmonės finansinės veiklos pinigų srautai parodo, kaip per ataskaitinį laikotarpį įmonė naudojo išoriniais finansavimo šaltiniais.
- 14. Įmonės finansinės veiklos pinigų įplaukų pavyzdžiai:
  - 14.1. pinigų įplaukos išleidžiant visų rūšių akcijas;
  - 14.2. pinigų įplaukos išleidžiant obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius;
  - 14.3. pinigų įplaukos skolinantis (neatsižvelgiant į grąžinimo terminą) iš trečiųjų asmenų (tarp jų ir kredito įstaigų).
- 15. Įmonės finansinės veiklos pinigų išmokų pavyzdžiai:
  - 15.1. pinigų išmokos, sumokamos už perkamas savas akcijas;
  - 15.2. sumokėti dividendai (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie finansinės veiklos);
  - 15.3. pinigų išmokos, sumokamos išperkant anksčiau įmonės išleistas obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius;
  - 15.4. paskolų grąžinimas;
  - 15.5. sumokėtos palūkanos už paskolas (jei šios išmokos pagal apskaitos politiką priskiriamos prie finansinės veiklos);
  - 15.6. pinigų išmokos už lizingą (finansinę nuomą).

## **VII. YPATINGŲJŲ STRAIPSNIŲ PINIGŲ SRAUTAI**

- 16. Ypatingieji pinigų srautai turi būti atskleisti atskira eilute pinigų srautų ataskaitos pabaigoje.

## **VIII. ĮMONĖS PAGRINDINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTŲ PATEIKIMAS**

- 17. Įmonės pagrindinės veiklos pinigų srautai gali būti pateikiami tiesioginiu arba netiesioginiu būdu.
- 18. Tiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitoje atskleidžiamos apibendrintos pinigų įplaukos ir pinigų išmokos per ataskaitinį laikotarpį.
- 19. Pinigų srautų ataskaitą rengiant tiesioginiu būdu, duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas pateikiami kartu su pridėtinės vertės mokesčiu. Duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas gali būti gaunami:
  - 19.1. iš apskaitos įrašų, t. y. apibendrinant pinigų sąskaitų judėjimą;
  - 19.2. perskaičiuojant pelno (nuostolių) ataskaitos rodiklius (pajamas ir sąnaudas) į pinigų įplaukas ir išmokas.
- 20. Netiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitinio laikotarpio grynas pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, gautą arba išleistą pagrindinėje įmonės veikloje.
- 21. Pinigų srautų ataskaitoje pateikiant pinigų srautus, dėmesys turi būti kreipiamas į turinį ir ekonominę esmę, o ne tik į formalius pateikimo reikalavimus. Įmonės, siekdamos tiksliau parodyti ataskaitinio laikotarpio pinigų srautus, į ataskaitą gali įtraukti papildomus straipsnius arba išbraukti nenaudojamus.

## **IX. ĮMONĖS INVESTICINĖS IR FINANSINĖS VEIKLOS PINIGŲ SRAUTŲ PATEIKIMAS**

22. Investicinės ir finansinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį pinigų srautų ataskaitoje atskleidžiamos atskirai, išskyrus atvejus, kai pinigų srautai pateikiami grynąja verte. Šių pinigų srautų pateikimas tiesioginiu ir netiesioginiu būdu rengiamose pinigų srautų ataskaitose nesiskiria, kadangi šios pinigų srautų ataskaitos dalys rengiamos tik tiesioginiu būdu.

23. Pinigų srautai, atsirandantys iš dukterinių įmonių ir kitų verslo subjektų įsigijimo ir perleidimo, turi būti pateikti atskirai, kaip investicinės veiklos pinigų srautai.

## **X. NEPINIGINIAI SANDORIAI**

24. Investiciniai bei finansiniai sandoriai, nesusiję su pinigų įplaukomis ar išmokomis per ataskaitinį laikotarpį, pinigų srautų ataskaitoje neturi būti parodomi. Informacija apie šiuos sandorius turi būti pateikiama aiškinamajame rašte.

25. Kai kurie investiciniai ir finansiniai sandoriai turi įtakos įmonės nuosavo kapitalo, įsipareigojimų ir turto pasikeitimams, tačiau nedaro poveikio ataskaitinio laikotarpio pinigų srautams. Dėl šios priežasties tokie sandoriai nepateikiami pinigų srautų ataskaitoje, bet aprašomi aiškinamojo rašto pastabose.

26. Nepiniginių sandorių pavyzdžiai:

26.1. dalies įmonės skolų pavertimas kapitalu;

26.2. ilgalaikio turto įsigijimas skolon, įskaitant lizingo (finansinės nuomos) būdu.

## **XI. VALIUTINIAI STRAIPSNIAI**

27. Valiutiniai straipsniai (pavyzdžiui, turima valiuta, valiutinės skolos įmonei ir valiutinės įmonės skolos) pinigų srautų ataskaitos sudarymo dieną turi būti įkainoti litais pagal oficialų tos dienos lito ir užsienio valiutos santykį.

28. Pinigų įplaukos ir išmokos, susijusios su įmonės sandoriais, denominuotais užsienio valiuta, pinigų srautų ataskaitoje turi būti pateikiamos litais pagal pinigų gavimo (išmokėjimo) dienos valiutų keitimo kursą. Realizuotas valiutų kursų pasikeitimo poveikis daro tiesioginę įtaką pinigų kiekiui, todėl turi būti parodytas pinigų srautų ataskaitoje.

29. Nerealizuoto valiutų kursų pasikeitimo įtaka, nors ir nėra susijusi su pinigų gavimu ar išleidimu, taip pat turi būti pateikiama pinigų srautų ataskaitoje.

30. Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynųjų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui laikotarpio pabaigoje pateikiama pinigų srautų ataskaitoje atskira eilute atskirai nuo pagrindinės, finansinės ir investicinės veiklos, kad būtų galima palyginti pinigų kiekį laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

## **XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

31. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

**5-ojo verslo apskaitos standarto „Pinigų  
srautų ataskaita“  
1 priedas**

**(Pavyzdinė pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)**

| (įmonės pavadinimas)                   |                                                                  |                 |                      |                                |
|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|--------------------------------|
| (įmonės kodas, adresas, kiti duomenys) |                                                                  |                 |                      |                                |
| PATVIRTINTA                            |                                                                  |                 |                      |                                |
| 20.... m..... d.                       |                                                                  |                 |                      |                                |
| protokolo Nr.....                      |                                                                  |                 |                      |                                |
| <b>PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA</b>         |                                                                  |                 |                      |                                |
| (ataskaitinis laikotarpis)             |                                                                  |                 |                      |                                |
| 20..... m.....d.                       |                                                                  |                 |                      |                                |
| Nurodyti – litais ar tūkstančiais litų |                                                                  |                 |                      |                                |
| Eil. Nr.                               | Straipsniai                                                      | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai<br>metai |
| <b>I.</b>                              | <b>Pagrindinės veiklos pinigų srautai</b>                        |                 |                      |                                |
| I.1.                                   | Ataskaitinio laikotarpio pinigų įplaukos (su PVM)                |                 |                      |                                |
| I.1.1.                                 | Pinigų įplaukos iš klientų                                       |                 |                      |                                |
| I.1.2.                                 | Kitos įplaukos                                                   |                 |                      |                                |
| I.2.                                   | Ataskaitinio laikotarpio pinigų išmokos                          |                 |                      |                                |
| I.2.1.                                 | Pinigai, sumokėti žaliavų, prekių ir paslaugų tiekėjams (su PVM) |                 |                      |                                |
| I.2.2.                                 | Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais                   |                 |                      |                                |
| I.2.3.                                 | Sumokėti į biudžetą mokesčiai                                    |                 |                      |                                |
| I.2.4.                                 | <b>Kitos išmokos</b>                                             |                 |                      |                                |
|                                        | <u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>               |                 |                      |                                |
| <b>II.</b>                             | <b>Investicinės veiklos pinigų srautai</b>                       |                 |                      |                                |
| II.1.                                  | Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas              |                 |                      |                                |
| II.2.                                  | Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas             |                 |                      |                                |
| II.3.                                  | Ilgalaikių investicijų įsigijimas                                |                 |                      |                                |
| II.4.                                  | Ilgalaikių investicijų perleidimas                               |                 |                      |                                |
| II.5.                                  | Paskolų suteikimas                                               |                 |                      |                                |
| II.6.                                  | Paskolų susigrąžinimas                                           |                 |                      |                                |
| II.7.                                  | Gauti dividendai, palūkanos                                      |                 |                      |                                |
| II.8.                                  | Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai              |                 |                      |                                |
| II.9.                                  | <b>Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai</b>       |                 |                      |                                |
|                                        | <u>Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai</u>              |                 |                      |                                |
| <b>III.</b>                            | <b>Finansinės veiklos pinigų srautai</b>                         |                 |                      |                                |
| III.1.                                 | Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais                     |                 |                      |                                |
| III.1.1.                               | Akcijų išleidimas                                                |                 |                      |                                |
| III.1.2.                               | <b>Savininkų įnašai nuostoliams padengti</b>                     |                 |                      |                                |
| III.1.3.                               | Savų akcijų supirkimas                                           |                 |                      |                                |
| III.1.4.                               | Dividendų išmokėjimas                                            |                 |                      |                                |

|            |                                                                                     |  |  |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| III.2.     | Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais                             |  |  |
| III.2.1.   | Finansinių skolų padidėjimas                                                        |  |  |
| III.2.1.1. | Paskolų gavimas                                                                     |  |  |
| III.2.1.2. | <b>Obligacijų išleidimas</b>                                                        |  |  |
| III.2.2.   | Finansinių skolų sumažėjimas                                                        |  |  |
| III.2.2.1. | Paskolų grąžinimas                                                                  |  |  |
| III.2.2.2. | Obligacijų supirkimas                                                               |  |  |
| III.2.2.3. | Sumokėtos palūkanos                                                                 |  |  |
| III.2.2.4. | Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai                                               |  |  |
| III.2.3.   | Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas                                              |  |  |
| III.2.4.   | Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas                                              |  |  |
| III.3.     | Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai                                   |  |  |
| III.4.     | Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai                                   |  |  |
|            | <u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>                                   |  |  |
| IV.        | <b>Ypatingųjų straipsnių pinigų srautai</b>                                         |  |  |
| IV.1.      | Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų padidėjimas                                     |  |  |
| IV.2.      | Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų sumažėjimas                                     |  |  |
| V.         | <b>Valiutų kursų pasikeitimo įtaka gryųjų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui</b> |  |  |
| VI.        | <b>Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)</b>                             |  |  |
| VII.       | <b>Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje</b>                         |  |  |
| VIII.      | <b>Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje</b>                         |  |  |

\_\_\_\_\_  
 (įmonės administracijos vadovo  
 pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
 (parašas)

\_\_\_\_\_  
 (vardas ir pavardė)

**5-ojo verslo apskaitos standarto „Pinigų  
srautų ataskaita“  
2 priedas**

**(Pavyzdinė pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)**

| (įmonės pavadinimas)                                 |                                                                                           |                 |                      |                                |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|----------------------|--------------------------------|
| (įmonės kodas, adresas, kiti duomenys)               |                                                                                           |                 |                      |                                |
| PATVIRTINTA<br>20.... m..... d.<br>protokolo Nr..... |                                                                                           |                 |                      |                                |
| <b>PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA</b>                       |                                                                                           |                 |                      |                                |
| (ataskaitinis laikotarpis)<br>20..... m.....d.       |                                                                                           |                 |                      |                                |
| Nurodyti – litais ar tūkstančiais litų               |                                                                                           |                 |                      |                                |
| Eil. Nr.                                             | Straipsniai                                                                               | Pastabos<br>Nr. | Finansiniai<br>metai | Praėję<br>finansiniai<br>metai |
| <b>I.</b>                                            | <b>Pagrindinės veiklos pinigų srautai</b>                                                 |                 |                      |                                |
| I.1.                                                 | Grynasis pelnas (nuostoliai)                                                              |                 |                      |                                |
| I.2.                                                 | Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos                                                    |                 |                      |                                |
| I.3.                                                 | Po vienerių metų gautinų sumų (padidėjimas)<br>sumažėjimas                                |                 |                      |                                |
| I.4.                                                 | <b>Atsargų (padidėjimas) sumažėjimas</b>                                                  |                 |                      |                                |
| I.5.                                                 | <b>Išankstinių apmokėjimų (padidėjimas) sumažėjimas</b>                                   |                 |                      |                                |
| I.6.                                                 | Nebaigtų vykdyti sutarčių (padidėjimas) sumažėjimas                                       |                 |                      |                                |
| I.7.                                                 | Pirkėjų įsiskolinimo (padidėjimas) sumažėjimas                                            |                 |                      |                                |
| I.8.                                                 | Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolų (padidėjimas)                                       |                 |                      |                                |
| I.9.                                                 | sumažėjimas                                                                               |                 |                      |                                |
|                                                      | Kitų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas                                               |                 |                      |                                |
| I.10.                                                | Kito trumpalaikio turto (padidėjimas) sumažėjimas                                         |                 |                      |                                |
| I.11.                                                | Ilgalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių<br>apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas)   |                 |                      |                                |
| I.12.                                                | Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių<br>apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas) |                 |                      |                                |
| I.13.                                                | Pelno mokesčio įsipareigojimų padidėjimas                                                 |                 |                      |                                |
| I.14.                                                | (sumažėjimas)                                                                             |                 |                      |                                |
| I.15.                                                | Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas<br>(sumažėjimas)                 |                 |                      |                                |
|                                                      | Atidėjimų padidėjimas (sumažėjimas)                                                       |                 |                      |                                |
| I.16.                                                | Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas<br>(sumažėjimas)                         |                 |                      |                                |
| I.17.                                                | Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas                                 |                 |                      |                                |
|                                                      | <u>Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai</u>                                        |                 |                      |                                |
| <b>II.</b>                                           | <b>Investicinės veiklos pinigų srautai</b>                                                |                 |                      |                                |
| II.1.                                                | Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas                                       |                 |                      |                                |
| II.2.                                                | Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas                                      |                 |                      |                                |
| II.3.                                                | Ilgalaikių investicijų įsigijimas                                                         |                 |                      |                                |
| II.4.                                                | Ilgalaikių investicijų perleidimas                                                        |                 |                      |                                |
| II.5.                                                | Paskolų suteikimas                                                                        |                 |                      |                                |

|              |                                                                                      |  |  |  |
|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| II.6.        | Paskolų susigrąžinimas                                                               |  |  |  |
| II.7.        | Gauti dividendai, palūkanos                                                          |  |  |  |
| II.8.        | Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai                                  |  |  |  |
| II.9.        | Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai                                  |  |  |  |
|              | <u>Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai</u>                                  |  |  |  |
| <b>III.</b>  | <b>Finansinės veiklos pinigų srautai</b>                                             |  |  |  |
| III.1.       | Pinigų srautai, susiję su įmonės savininkais                                         |  |  |  |
| III.1.1.     | Akcijų išleidimas                                                                    |  |  |  |
| III.1.2.     | Savininkų įnašai nuostoliams padengti                                                |  |  |  |
| III.1.3.     | Savų akcijų supirkimas                                                               |  |  |  |
| III.1.4.     | Dividendų išmokėjimas                                                                |  |  |  |
| III.2.       | Pinigų srautai, susiję su kitais finansavimo šaltiniais                              |  |  |  |
| III.2.1.     | Finansinių skolų padidėjimas                                                         |  |  |  |
| III.2.1.1    | Paskolų gavimas                                                                      |  |  |  |
|              |                                                                                      |  |  |  |
| III.2.1.2    | Obligacijų išleidimas                                                                |  |  |  |
|              |                                                                                      |  |  |  |
| III.2.2.     | Finansinių skolų sumažėjimas                                                         |  |  |  |
| III.2.2.1    | Paskolų grąžinimas                                                                   |  |  |  |
|              |                                                                                      |  |  |  |
| III.2.2.2    | <b>Obligacijų supirkimas</b>                                                         |  |  |  |
|              |                                                                                      |  |  |  |
| III.2.2.3    | Sumokėtos palūkanos                                                                  |  |  |  |
|              |                                                                                      |  |  |  |
| III.2.2.4    | Lizingo (finansinės nuomos) mokėjimai                                                |  |  |  |
| III.2.3.     | Kitų įmonės įsipareigojimų padidėjimas                                               |  |  |  |
| III.2.4.     | Kitų įmonės įsipareigojimų sumažėjimas                                               |  |  |  |
| III.2.5.     | Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai                                    |  |  |  |
| III.2.6.     | Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai                                    |  |  |  |
|              | <u>Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai</u>                                    |  |  |  |
| <b>IV.</b>   | <b><i>Ypatingųjų straipsnių pinigų srautai</i></b>                                   |  |  |  |
| IV.1.        | <i>Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų padidėjimas</i>                               |  |  |  |
| IV.2.        | <i>Ypatingųjų straipsnių pinigų srautų sumažėjimas</i>                               |  |  |  |
| <b>V.</b>    | <b>Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui</b> |  |  |  |
| <b>VI.</b>   | <b>Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)</b>                              |  |  |  |
| <b>VII.</b>  | <b>Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje</b>                          |  |  |  |
| <b>VIII.</b> | <b>Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje</b>                          |  |  |  |

\_\_\_\_\_  
(įmonės administracijos vadovo  
pareigų pavadinimas)

\_\_\_\_\_  
(parašas)

\_\_\_\_\_  
(vardas ir pavardė)

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos  
2003 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**6-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „AIŠKINAMASIS RAŠTAS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kokia papildoma informacija turi būti pateikta aiškinamajame rašte, kad būtų geriau paaiškinta finansinė atskaitomybė.
2. Standartas nustato aiškinamojo rašto sudarymo tvarką ir turinį.
3. Aiškinamasis raštas yra privaloma sudedamoji finansinės atskaitomybės dalis.

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Geografinis segmentas** – išskirta verslo sudedamoji dalis, kurioje gaminami produktai ar teikiamos paslaugos tam tikroje geografinėje ekonominėje aplinkoje ir kurios rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų verslo dalių, veikiančių kitoje geografinėje ekonominėje aplinkoje.

**Verslo segmentas** – išskirta verslo sudedamoji dalis, kurioje gaminami atskiri arba susiję produktai ar teikiamos atskiros arba susijusios paslaugos ir kurios verslo rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų įmonės verslo dalių.

**III. AIŠKINAMOJO RAŠTO BENDROJI DALIS**

4. Aiškinamojo rašto bendrosios dalies pradžioje turi būti pateikiami bendrieji duomenys apie įmonę:

- 4.1. įmonės įregistravimo data;
- 4.2. įmonės filialų ir atstovybių skaičius, dukterinių ir asocijuotų įmonių pavadinimai ir buveinės;
- 4.3. trumpas įmonės veiklos apibūdinimas;
- 4.4. svarbios sąlygos, kuriomis dirba įmonė ir kurios gali paveikti įmonės plėtrą;
- 4.5. įmonės veikla tyrimų ir plėtros srityje, jeigu ji reikšminga;
- 4.6. įstatinio kapitalo pakitimai, jeigu tokių buvo, ir šių pakitimų priežastys;
- 4.7. vidutinis įmonės sąraše esančių darbuotojų skaičius per ataskaitinius ir praėjusius finansinius metus arba darbuotojų skaičius ataskaitinių ir praėjusių finansinių metų pabaigoje.

**IV. APSKAITOS POLITIKA**

5. Aiškinamajame rašte turi būti pateikta informacija apie įmonės taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Pavyzdžiui:

- 5.1. kokiais teisės aktais ir apskaitos standartais vadovaujantis parengta finansinė atskaitomybė;
- 5.2. per ataskaitinius finansinius metus pakeitus apskaitos politiką turi būti nurodyta ir aptarta šio pakeitimo įtaka įmonės veiklos rezultatams, pateikti rodikliai, apskaičiuoti pagal seną ir naują metodiką;
- 5.3. sudarant finansinę atskaitomybę taikomi turto įkainojimo būdai (įsigijimo savikaina, grynoji galimo realizavimo vertė, tikroji vertė ar kt.);
- 5.4. ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto apskaitos politika;
- 5.5. investicijų apskaitos metodai;
- 5.6. biologinio turto apskaitos metodai;

- 5.7. turto perkainojimo metodai;
- 5.8. pajamų ir sąnaudų pripažinimo principai;
- 5.9. skolinimosi ir kitų panašių išlaidų apskaitos metodai;
- 5.10. statybos ir ilgalaikių sutarčių, lizingo (finansinės nuomos), tyrimo ir plėtros išlaidų, atsargų, mokesčių, įskaitant atidėtuosius mokesčius, operacijų užsienio valiuta ir tarpusavio užskaitų apskaitos metodų aprašymai;
- 5.11. verslo ir geografinių segmentų apibūdinimas ir pajamų bei sąnaudų paskirstymo segmentams būdai;
- 5.12. verslo sujungimų apskaitos metodai;
- 5.13. pinigų ir pinigų ekvivalentų apibūdinimas (paaiškinama, kas priskiriama pinigams ir pinigų ekvivalentams);
- 5.14. finansinės rizikos valdymo politika;
- 5.15. finansinių priemonių apskaitos politika;
- 5.16. atidėjimų sudarymo principai;
- 5.17. dotacijų, subsidijų, nemokamai gauto turto apskaitos principų aprašymas;
- 5.18. įmonės politika ir programos aplinkos apsaugos, energijos taupymo, ekologiškai švarių medžiagų ir atliekų panaudojimo, vandens taršos ir išmetimų mažinimo srityse.

## **V. AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS**

6. Aiškinamojo rašto pastabos – reikšmingus finansinės atskaitomybės straipsnius paaiškinančios lentelės (pažymos) ir/arba tekstinė informacija.

7. Aiškinamojo rašto pastabose turi būti pateikiamas tik reikšmingų atskaitomybės sumų detalizavimas. Kai kurios aiškinamojo rašto pastabos gali būti nepateikiamos, jeigu atskaitomybėje nurodytos sumos yra nereikšmingos įmonės būklės įvertinimui.

8. Aiškinamojo rašto pastabose pateikiama ir niekur kitur finansinėje atskaitomybėje nepateikta Verslo apskaitos standartų reikalaujama informacija ir ta informacija, kuri būtina norint tiksliau parodyti aplinkybes, galinčias turėti įtakos įmonės veiklai, finansinei būklei, veiklos rezultatams ir pinigų srautams.

9. Aiškinamojo rašto pastabos numeruojamos eilės tvarka. Aiškinamojo rašto pastabos numeris turi būti nurodomas prie finansinės ataskaitos straipsnio, kurį ji paaiškina.

10. Aiškinamojo rašto pastabose pateikiamos informacijos pavyzdžiai:

10.1. nematerialiojo įmonės turto būklė ir jos kitimas per ataskaitinį laikotarpį, įskaitant šio turto amortizaciją ir vertės koregavimą (pavyzdinė lentelė „Nematerialusis turtas“);

10.2. ilgalaikio materialiojo įmonės turto būklė pagal svarbiausias šio turto grupes, įskaitant jo perkainojimą, nurašymą ir nusidėvėjimą bei vertės koregavimą (pavyzdinė lentelė „Ilgalaikis materialusis turtas“);

10.3. ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo periodiškumas ir priežastys (nurodoma po pavyzdine lentele „Ilgalaikis materialusis turtas“);

10.4. ilgalaikio materialiojo turto įkeitimai ir kiti nuosavybės teisių apribojimai (pavyzdinė lentelė „Ilgalaikio materialiojo turto įkeitimai“);

10.5. taikomos ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normos pagal turto grupes (pavyzdinė lentelė „Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normos“);

10.6. visiškai nusidėvėjęs, bet dar naudojamas ilgalaikis materialusis turtas ir jo įsigijimo (pasigaminimo) savikaina (pavyzdinė lentelė „Naudojamas nusidėvėjęs ilgalaikis materialusis turtas“);

10.7. ilgalaikio finansinio įmonės turto įsigijimo vertė, taip pat jos kitimas per ataskaitinį laikotarpį;

10.8. bendra atsargų balansinė vertė ir balansinė vertė pagal atsargų rūšis (pavyzdinė lentelė „Atsargos“);

10.9. grynąja galimo realizavimo verte įtrauktą į apskaitą atsargų balansinė vertė ir nukainojimo iki šios vertės suma, bet kurio nukainojimo atstatymo suma ir paaiškinimas (pavyzdinė lentelė „Atsargos“);

10.10. įkeistų atsargų balansinė vertė (pavyzdinė lentelė „Atsargos“);

10.11. atsargos pas trečiuosius asmenis (pavyzdinė lentelė „Atsargos“);

10.12. atsargų įkainojimo skirtumai, jeigu buvo taikomas LIFO (darant prielaidą, kad pirmiausiai sunaudojamos vėliausiai įsigytos atsargos) būdas (pavyzdinė lentelė „Atsargos“);

10.13. kitos įmonės, kurioje įmonė turi reikšmingą įtaką arba kontrolę, pavadinimas, valdoma dalis, veiklos pobūdis, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai) ir nuosavo kapitalo dydis (pavyzdinės lentelės „Dukterinės įmonės“ ir „Asocijuotos įmonės“);

10.14. įmonės įstatinio kapitalo sudėtis, nurodant akcijų skaičių ir jų nominaliąją vertę. Valstybei, savivaldybei, įmonei (savos akcijos) ir dukterinėms įmonėms priklausančių akcijų skaičius ir sumos turi būti pateikiamos atskirai (pavyzdinė lentelė „Įstatinio kapitalo struktūra“). Tekstinėje dalyje pateikiama informacija apie nepareikalautas įmokėti ir pareikalautas, bet dar neįmokėtas sumas, atskirai išvardijant stambiausius akcininkus – skolininkus. Šioje pastaboje taip pat turi būti pateikta išsami informacija apie įmonės skolų pavertimo akcijomis galimybę;

10.15. pelno paskirstymo projektas, jei pelnas skirstomas (pavyzdinė lentelė „Pelno paskirstymo projektas“);

10.16. dividendai privilegijuotosioms akcijoms su kaupiamuoju dividendu, kuriems išmokėti nepakanka pelno;

10.17. rezervų sudarymo tikslai ir naudojimo apribojimai;

10.18. mokėtinos skolos, lizingo (finansinės nuomos) sutarčių įsipareigojimai (pagal tų įsipareigojimų padengimo laikotarpį) (pavyzdinė lentelė „Įmonės įsipareigojimų būklė“);

10.19. įmonės įsipareigojimai pagal įsiskolinimų padengimo laikotarpį, atskirai nurodant skolinius įsipareigojimus, kurių įvykdymas užtikrintas valstybės garantija ir (arba) įmonės turtu. Jei nurodytos skolos bus grąžinamos užsienio valiuta, papildomai turi būti pateiktos sumos atitinkama valiuta (pavyzdinė lentelė „Įmonės įsipareigojimų būklė“);

10.20. informacija apie atidėjimus;

10.21. informacija apie verslo ir geografinius segmentus (pavyzdinė lentelė „Informacija apie verslo segmentus“). Informaciją apie verslo ir geografinius segmentus privalo teikti tik tos įmonės, kurios rengia pilną finansinę atskaitomybę;

10.22. išlaidos aplinkosaugai;

10.23. finansinės ir investicinės veiklos pajamos ir sąnaudos pagal visas reikšmingas sumas (pavyzdinė lentelė „Finansinės ir investicinės veiklos rezultatai“);

10.24. prekių ar paslaugų mainų pajamų sumos (pavyzdinė lentelė „Prekių ir paslaugų mainai“);

10.25. pagautė ir netekimai (pavyzdinė lentelė „Ypatingieji straipsniai“);

10.26. visos reikšmingos užbalansinėse sąskaitose fiksuojamos sumos, pavyzdžiui, neapibrėžti įsipareigojimai ir kiti užbalansiniai straipsniai (užstatai, garantijos ir t. t.) (pavyzdinė lentelė „Įmonės teisės ir įsipareigojimai, nenurodyti balanse“);

10.27. vadovams ir susijusiems asmenims priskaičiuotos pinigų sumos, kitas perleistas turtas bei suteiktos garantijos (pavyzdinė lentelė „Finansiniai ryšiai su įmonės vadovais ir kitais susijusiais asmenimis“). Jeigu reikšmingai pasikeitė vadovų atlyginimų dydis arba apmokėjimo sistema, apie tai turi būti paaiškinta papildomai. Taip pat paaiškinami įmonės sandoriai su susijusiais asmenimis, jei jie sudaromi ne rinkos kainomis;

10.28. ištaisyty klaidų pobūdis, koregavimų sumos ir lyginamoji informacija (pavyzdinė lentelė „Informacija apie klaidų taisymą“);

10.29. jei viena įmonė įsigyja kitą (kitas), įsigyjančiosios įmonės to laikotarpio, kuriuo buvo įvykdytos operacijos, aiškinamajame rašte, nurodoma, per kurį laikotarpį įvyko turto ir teisių perleidimas iš įsigytosios įmonės ar įmonių. Vėlesniuose aiškinamuosiuose raštuose privalo būti nurodyta, kuriame aiškinamajame rašte pateikta ši informacija. Kartu su aiškinamuoju raštu pateikiamas paskutinis įsigytosios įmonės balansas (įmonių balansai) ir pateikiami apskaičiuoti

skirtumai tarp to turto, kuris nudėvimas arba amortizuojamas, likutinės vertės, užfiksuotos įsigytoje įmonėje ar įmonėse ir įsigijusioje įmonėje. Įmonių dalyviai (akcijų (dalių, pajų) savininkai) nurodo įsigytosios įmonės ar įmonių akcijų nominaliąją vertę ir kainą, kuria gautos akcijos (dalys, pajai) įtraukiamos į apskaitą toje įmonėje;

10.30. reikšmingų pobalansinių įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingą įtaką įmonės finansinės atskaitomybės vartotojų galimybei priimti sprendimus, trumpas aprašymas.

11. Konkrečius informacijos pateikimo aiškinamajame rašte reikalavimus nustato kiti verslo apskaitos standartai, reglamentuojantys atitinkamų sričių apskaitos ir informacijos atskleidimo tvarką.

## **VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

12. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

**6-ojo verslo apskaitos standarto  
„Aiškinamasis raštas“  
1 priedas**

**Pavyzdinės lentelių (pažymų) formos**

**Nematerialusis turtas**

**(Lt)**

| <b>Rodikliai</b>                                                                                                                                                                                                                                                                  | <b>Plėtros<br/>darbai</b> | <b>Prestiža<br/>s</b> | <b>Patentai,<br/>licencijos<br/>ir pan.</b> | <b>Programin<br/>ė įranga</b> | <b>Kitas<br/>nematerial<br/>usis turtas</b> | <b>Iš viso</b> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|-----------------------|---------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------------------|----------------|
| <b>Likutinė vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                         |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>a) Ilgalaikis nematerialusis turtas įsigijimo savikaina</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- turto įsigijimas<br>- kitiems asmenims perleistas<br>ir nurašytas turtas (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)            |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                                  |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>b) Amortizacija</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- finansinių metų amortizacija<br>- atstatantys įrašai (-)<br>- kitiems asmenims perleisto<br>ir nurašyto turto amortizacija (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą + / (-) |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                                  |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>c) Vertės sumažėjimas</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- finansinių metų vertės sumažėjimas<br>- atstatantys įrašai (-)<br>- kitiems asmenims perleisto<br>ir nurašyto turto (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą + / (-)  |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                                  |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |
| <b>d) Likutinė vertė finansinių metų pabaigoje (a) – (b) – (c)</b>                                                                                                                                                                                                                |                           |                       |                                             |                               |                                             |                |

**Ilgalaikis materialusis turtas\***

**(Lt)**

| Rodikliai                                                                                                                                                                                                                                                                        | Žemė | Pastatai ir statiniai | Mašinos ir įrengimai | Transporto priemonės | Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai | Nebaigta statyba | Kitas materialusis turtas | Iš viso |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-----------------------|----------------------|----------------------|-------------------------------------------------|------------------|---------------------------|---------|
| <b>Likutinė vertė praėjusių finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                        |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |
| <b>a) Įsigijimo savikaina</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- turto įsigijimas<br>- perleistas ir nurašytas turtas (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)                                                                |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                                 |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |
| <b>b) Perkainojimas</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- vertės padidėjimas (sumažėjimas) + / (-)<br>- kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-)                                |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                                 |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |
| <b>c) Nusidėvėjimas</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- finansinių metų nusidėvėjimas<br>- atstatantys įrašai (-)<br>- kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto nusidėvėjimas (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-) |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                                 |      |                       |                      |                      |                                                 |                  |                           |         |

|                                                                                                                                                                                                                                                                              |  |  |  |  |  |  |  |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|--|--|--|
| <b>d) Vertės sumažėjimas</b><br>Praėjusių finansinių metų pabaigoje<br>Finansinių metų pokyčiai:<br>- finansinių metų vertės sumažėjimas<br>- atstatantys įrašai (-)<br>- kitiems asmenims perleisto ir nurašyto turto (-)<br>- perrašymai iš vieno straipsnio į kitą+ / (-) |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                                                                                                                                                                             |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>e) Likutinė vertė finansinių metų pabaigoje</b><br><b>(a) + (b) – (c) – (d)</b>                                                                                                                                                                                           |  |  |  |  |  |  |  |  |

\*Informacija apie patikėjimo teise valdomą turtą pateikiama po lentele.

#### Ilgalaikio materialiojo turto įkeitimas

| Įkeisto turto pavadinimas | Balansinė vertė (Lt) | Įkeitimo pabaigos data |
|---------------------------|----------------------|------------------------|
|                           |                      |                        |
|                           |                      |                        |

#### Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normos

| Ilgalaikio materialiojo turto grupės*           | Vidutinis naudingo tarnavimo laikas (metais) |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Pastatai ir statiniai                           |                                              |
| Mašinos ir įrengimai                            |                                              |
| Transporto priemonės                            |                                              |
| Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai |                                              |
| Kitas materialusis turtas                       |                                              |
|                                                 |                                              |

\*Turtas gali būti grupuojamas ir pagal funkcinę paskirtį.

#### Naudojamas nusidėvėjęs ilgalaikis materialusis turtas

| Turto grupės pavadinimas | Įsigijimo savikaina (Lt) |
|--------------------------|--------------------------|
|                          |                          |
|                          |                          |

#### Atsargos

| Rodikliai | Žaliavos ir | Nebaigta gamyba | Pagaminta | Pirktos prekės, | Iš viso |
|-----------|-------------|-----------------|-----------|-----------------|---------|
|           |             |                 |           |                 |         |

|                                                                                                                               | <b>komplekt<br/>avimo<br/>gaminiai</b> |  | <b>produkcij<br/>a</b> | <b>skirtos<br/>perpardu<br/>oti</b> |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|--|------------------------|-------------------------------------|--|
| <b>a) Atsargų įsigijimo savikaina</b><br>Praėjusių finansinių metų<br>pabaigoje                                               |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                              |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>b) Nukainojimas iki grynosios<br/>galimo realizavimo vertės<br/>(atstatymas)</b><br>Praėjusių finansinių metų<br>pabaigoje |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>Finansinių metų pabaigoje</b>                                                                                              |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>c) Grynoji galimo realizavimo<br/>vertė finansinių metų pabaigoje<br/>(a) – (b)</b>                                        |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>Įkainojimo skirtumai, jei buvo<br/>taikomas LIFO būdas</b>                                                                 |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>Įkeistų atsargų vertė</b>                                                                                                  |                                        |  |                        |                                     |  |
| <b>Atsargos pas trečiuosius<br/>asmenis</b>                                                                                   |                                        |  |                        |                                     |  |

**Dukterinės įmonės**

| <b>Įmonės pavadinimas</b> | <b>Veiklos pobūdis</b> | <b>Valdoma<br/>dalis (%)</b> | <b>Nuosavo<br/>kapitalo<br/>dydis<br/>(Lt)</b> | <b>Grynasis<br/>pelnas<br/>(nuostoli<br/>ai)<br/>(Lt)</b> |
|---------------------------|------------------------|------------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
|                           |                        |                              |                                                |                                                           |
|                           |                        |                              |                                                |                                                           |

**Asocijuotos įmonės**

| <b>Įmonės pavadinimas</b> | <b>Veiklos pobūdis</b> | <b>Valdoma<br/>dalis (%)</b> | <b>Nuosavo<br/>kapitalo<br/>dydis<br/>(Lt)</b> | <b>Grynasis<br/>pelnas<br/>(nuostoli<br/>ai)<br/>(Lt)</b> |
|---------------------------|------------------------|------------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
|                           |                        |                              |                                                |                                                           |
|                           |                        |                              |                                                |                                                           |

**Įstatinio kapitalo struktūra**

| <b>Rodikliai</b>                                     | <b>Akcijų<br/>skaičius</b> | <b>Suma (Lt)</b> |
|------------------------------------------------------|----------------------------|------------------|
| Akcinio kapitalo struktūra finansinių metų pabaigoje |                            |                  |
| 1. Pagal akcijų rūšis                                |                            |                  |
| 1.1. Paprastosios akcijos                            |                            |                  |
| 1.2. Privilegiuotosios akcijos                       |                            |                  |
| 1.3. Darbuotojų akcijos                              |                            |                  |
| 1.4. Specialiosios akcijos                           |                            |                  |
| 1.5. Kitos akcijos                                   |                            |                  |
| <b>IŠ VISO:</b>                                      |                            |                  |

|                                          |  |  |
|------------------------------------------|--|--|
| 2. Valstybės arba savivaldybių kapitalas |  |  |
| Savos akcijos, kurias turi pati įmonė    |  |  |
| Akcijos, kurias turi dukterinės įmonės   |  |  |

**Pelno paskirstymo projektas**

| <b>Straipsniai</b>                                                                                     | <b>Suma (Lt)</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Nepaskirstytasis rezultatas – pelnas (nuostoliai) – praėjusių finansinių metų pabaigoje                |                  |
| Grynasis finansinių metų rezultatas – pelnas (nuostoliai)                                              |                  |
| Paskirstytinas rezultatas – pelnas (nuostoliai) – finansinių metų pabaigoje                            |                  |
| Akcininkų įnašai nuostoliams padengti                                                                  |                  |
| Pervedimai iš rezervų                                                                                  |                  |
| Paskirstytinas pelnas                                                                                  |                  |
| Pelno paskirstymas:<br>- į įstatymo numatytus rezervus<br>- į kitus rezervus<br>- dividendai<br>- kiti |                  |
| Nepaskirstytasis rezultatas – pelnas (nuostoliai) – finansinių metų pabaigoje                          |                  |

**Įmonės įsipareigojimų būklė****(Lt)**

| <b>Rodikliai</b>                                                                                                                                                                                     | <b>Skolos ar jų dalys, apmokėtinos</b> |                                                                 |                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-------------------------|
| <b>Mokėtinų sumų skaidymas pagal rūšis</b>                                                                                                                                                           | <b>Per vienerius finansinius metus</b> | <b>Po vienerių metų, bet ne vėliau kaip per penkerius metus</b> | <b>Po penkerių metų</b> |
| <b>Finansinės skolos:</b><br><b>(Tarp jų dukterinėms ir asocijuotoms įmonėms)</b><br>1. Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai<br>2. Kredito įstaigoms<br>3. Kitos finansinės skolos |                                        |                                                                 |                         |
| <b>Kitos skolos</b>                                                                                                                                                                                  |                                        |                                                                 |                         |
| <b>IŠ VISO</b>                                                                                                                                                                                       |                                        |                                                                 |                         |

**Informacija apie verslo segmentus****(Lt)\***

| Informacija apie verslo segmentus |                                                |           |           |           |           |           | (Lt)         |      |
|-----------------------------------|------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|--------------|------|
| Rodikliai                         | Segmentai (produkcijos, prekių, veiklos rūšys) |           |           |           |           |           | Visos įmonės |      |
|                                   | A                                              |           | B         |           | C         |           |              |      |
|                                   | 20x2<br>2                                      | 20x1<br>1 | 20x2<br>2 | 20x1<br>1 | 20x2<br>2 | 20x1<br>1 | 20x2         | 20x1 |
| Pajamos                           |                                                |           |           |           |           |           |              |      |
| Sąnaudos                          |                                                |           |           |           |           |           |              |      |
| Veiklos pelnas                    |                                                |           |           |           |           |           |              |      |

\*Panaši lentelė įmonės turimų duomenų pagrindu gali būti sudaroma ir geografiniams segmentams.

**Įmonės teisės ir įsipareigojimai, nenurodyti balanse****(Lt)**

| <b>Rodikliai</b> | <b>Suma</b> |
|------------------|-------------|
|------------------|-------------|

|                                                                                                                                                         |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| Suteiktos arba neatšaukiamai (negražinamai) pažadėtos įmonės garantijos<br>Tarp jų: apyvartoje esantys įmonės patvirtinti vekseliai<br>Kita (išvardyti) |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

**Finansiniai ryšiai su įmonės vadovais ir kitais susijusiais asmenimis (Lt)**

| Rodikliai                                                                                                            | Finansiniai metai | Praėję finansiniai metai | Likutis finansinių metų pabaigoje |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------|-----------------------------------|
| A. Per metus priskaičiuotos sumos, susijusios su darbo santykiais:<br>1. Vadovams<br>2. Kitiems susijusiems asmenims |                   |                          |                                   |
| B. Įmonės suteiktos paskolos:<br>1. Vadovams<br>2. Kitiems susijusiems asmenims                                      |                   |                          |                                   |
| C. Gautos paskolos:<br>1. Iš vadovų<br>2. Iš kitų susijusių asmenų                                                   |                   |                          |                                   |
| D. Neatlygintinai perduotas turtas ir dovanos:<br>1. Vadovams<br>2. Kitiems susijusiems asmenims                     |                   |                          | X                                 |
| E. Suteiktos įvairios garantijos įmonės vardu:<br>1. Vadovams<br>2. Kitiems susijusiems asmenims                     |                   |                          |                                   |
| F. Kitos reikšmingos sumos, per metus priskaičiuotos:<br>1. Vadovams<br>2. Kitiems susijusiems asmenims              |                   |                          |                                   |
| G. Kiti reikšmingi įsipareigojimai įmonei:<br>1. Vadovų<br>2. Kitų susijusių asmenų                                  |                   |                          |                                   |
| H. Parduotas turtas:<br>1. Vadovams<br>2. Kitiems susijusiems asmenims                                               |                   |                          | X                                 |
| Vidutinis vadovų skaičius per metus                                                                                  |                   |                          | X                                 |

**Finansinės ir investicinės veiklos rezultatai (Lt)**

| Rodikliai                                             | Finansiniai metai | Praėję finansiniai metai |
|-------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------|
| <b>a) FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS</b>  |                   |                          |
| Reikšmingų sumų detalizavimas:                        |                   |                          |
|                                                       |                   |                          |
|                                                       |                   |                          |
| <b>b) FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS</b> |                   |                          |
| Reikšmingų sumų detalizavimas:                        |                   |                          |
|                                                       |                   |                          |
|                                                       |                   |                          |
| <b>c) FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS</b>          |                   |                          |

|                           |  |  |
|---------------------------|--|--|
| <b>REZULTATAS (a – b)</b> |  |  |
|                           |  |  |

**Prekių ir paslaugų mainai****(Lt)**

| <b>Prekių ar paslaugų pavadinimas</b> | <b>Finansiniai<br/>metai</b> | <b>Praėję<br/>finansiniai<br/>metai</b> |
|---------------------------------------|------------------------------|-----------------------------------------|
|                                       |                              |                                         |
|                                       |                              |                                         |

**Ypatingieji straipsniai****(Lt)**

| <b>Rodikliai</b>                | <b>Finansiniai<br/>metai</b> | <b>Praėję<br/>finansiniai<br/>metai</b> |
|---------------------------------|------------------------------|-----------------------------------------|
| <b>a) PAGAUTĖ<br/>IŠ VISO</b>   |                              |                                         |
| Sumų detalizavimas:             |                              |                                         |
|                                 |                              |                                         |
|                                 |                              |                                         |
| <b>b) NETEKIMAI<br/>IŠ VISO</b> |                              |                                         |
| Sumų detalizavimas              |                              |                                         |
|                                 |                              |                                         |
|                                 |                              |                                         |

**Informacija apie klaidų taisymą****(Lt)**

| <b>Taisomo finansinės atskaitomybės straipsnio<br/>pavadinimas ir klaidos aprašymas</b> | <b>Klaidos dydis</b> | <b>Suma iki<br/>koregavimo</b> | <b>Suma po<br/>koregavimo</b> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|--------------------------------|-------------------------------|
|                                                                                         |                      |                                |                               |
|                                                                                         |                      |                                |                               |

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 7-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „APSKAITOS POLITIKOS, APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS IR KLAIDŲ TAISYMAS“

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti registruojama apskaitoje ir atskleidžiama finansinėje atskaitomybėje informacija apie įmonės apskaitos politikos bei apskaitinių įvertinimų keitimą ir klaidų taisymą.

2. Standartas turi būti taikomas:

2.1. registruojant apskaitoje ir parodant finansinėje atskaitomybėje pokyčius, kurie atsiranda dėl apskaitos politikos ar apskaitinio įvertinimo pakeitimo;

2.2. taisant klaidas, kurios buvo padarytos ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir nebuvo ištaisytos;

2.3. atsiradus pokyčiams pirmą kartą taikant Verslo apskaitos standartus.

3. Standartas netaikomas ilgalaikio turto perkainojimo apskaitai.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Apskaitos politika** – bendrieji apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti įmonės apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti bei pateikti.

**Apskaitos politikos pakeitimas** – principų, metodų ir taisyklių, pagal kuriuos tvarkoma įmonės apskaita, keitimas.

**Apskaitinis įvertinimas** – įmonės turto vertės pasikeitimo, nusidėvėjimo ar įsipareigojimų realumo įvertinimas vadovaujantis Verslo apskaitos standartais.

**Apskaitinio įvertinimo pakeitimas** – įvertinimo keitimas, gavus patikslintos informacijos.

**Esminė klaida** – klaida, kuri išaiškėja einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu ir dėl kurios praėjusio ar kelių praėjusių laikotarpių finansinė atskaitomybė teisingai neatspindi įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų.

**Klaida** – netikslumas, kuris atsiranda dėl neteisingo skaičiavimo, netikslaus apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo, dėl apgaulės ar apsirikimo.

**Perspektyvinis būdas** – kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais.

**Retrospektyvinis būdas** – kai pakeitimai ir patikslinimai atliekami ne tik nuo sprendimo juos taikyti priėmimo dienos ir būsimais ataskaitiniais laikotarpiais, bet ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais.

### III. APSKAITOS POLITIKOS PAKEITIMAI

4. Pastovumo principas reikalauja, kad būtų galima palyginti įmonės skirtingų laikotarpių finansinę atskaitomybę. Toks palyginimas reikalingas, kad būtų galima matyti įmonės finansinės būklės, turto, pajamų, sąnaudų ir pinigų srautų keitimosi tendencijas, todėl visais ataskaitiniais laikotarpiais turi būti laikomasi tos pačios apskaitos politikos.

5. Apskaitos politika gali būti keičiama:

5.1. dėl įstatymų ar kitų teisės aktų pasikeitimo;

5.2. dėl Verslo apskaitos standartų reikalavimų;

5.3. dėl to, kad atlikus pakeitimą bus teisingiau atskleista įmonės finansinė būklė ir veiklos rezultatai.

6. Apskaitos politikos pakeitimai turi būti parodomi retrospektyviu būdu, išskyrus tuos atvejus, kai taisoma ankstesnių ataskaitinių laikotarpių suma negali būti tiksliai įvertinta taikant naują politiką. Tokiu atveju gali būti taikomas perspektyvinis būdas.

7. Taikant retrospektyvinį būdą, apskaitos politikos pakeitimas parodomas taip, lyg jis būtų taikytas ūkinėms operacijoms ir įvykiams nuo jų atsiradimo.

8. Taikant retrospektyvinį būdą, koreguojamas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis. Kartu perskaičiuojami ir pateikiami ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansinės atskaitomybės straipsniai ir aiškinamajame rašte pateikiama lyginamoji informacija.

9. Taikant perspektyvinį būdą, praėjusio laikotarpio finansinės atskaitomybės informacijos koreguoti nereikia. Pagal šį būdą nauja apskaitos politika taikoma nuo sprendimo ją taikyti priėmimo dienos ir būsima ataskaitiniais laikotarpiais. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos pakeitimas einamojo ir ankstesnių ataskaitinių laikotarpių rezultatams, parodomas einamojo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje ir aprašomas aiškinamajame rašte.

10. Ne visada naujos apskaitos politikos taikymas laikomas apskaitos politikos pakeitimu.

11. Apskaitos politikos pakeitimu nelaikoma:

11.1. naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių turinys iš esmės skiriasi nuo ankstesnių įvykių ar ūkinių operacijų;

11.2. naujos apskaitos politikos taikymas ūkinėms operacijoms ir įvykiams, kurių įmonė iki to laiko nevykdė.

12. Apskaitos politikos pakeitimas, atliktas pradedant taikyti Verslo apskaitos standartus, turi būti registruojamas pagal specialias pereinamąsias nuostatas, jei jos numatytos Verslo apskaitos standartuose. Jei Verslo apskaitos standartuose nėra nurodyta pereinamųjų nuostatų, apskaitos politikos pakeitimas turi būti registruojamas pagal šio standarto reikalavimus. Tokiu atveju turi būti taikomas retrospektyvinis būdas ir koreguojamas nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis anksčiausio finansinėje atskaitomybėje pateikiamo laikotarpio pradžioje bei koreguojama ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansinės atskaitomybės lyginamoji informacija.

#### **IV. APSKAITOS POLITIKOS KEITIMO ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

13. Jei buvo atlikti apskaitos politikos pakeitimai, finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

13.1. faktas, kad buvo keičiama apskaitos politika;

13.2. apskaitos politikos keitimo priežastis;

13.3. suma (-os), kuria(-omis) koreguojama kiekvieno pateikiamo laikotarpio finansinė atskaitomybė;

13.4. jei buvo taikytas perspektyvinis apskaitos politikos keitimo būdas, turi būti nurodytos jo taikymo priežastys;

13.5. jei dėl tam tikrų priežasčių nebuvo galimybės pateikti visos lyginamosios informacijos, turi būti nurodytos jos nepateikimo priežastys.

#### **V. APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ KEITIMAS**

14. Apskaitinių įvertinimų tikslinimas yra neatskiriama apskaitos proceso dalis. Naujas įvertinimas atliekamas remiantis naujausia turima informacija (pavyzdžiui, remiantis nauja informacija gali būti keičiamas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas, abejotinų skolų pripažinimas ir kt.).

15. Naujų apskaitinių įvertinimų taikymas nedaro neigiamos įtakos finansinės atskaitomybės informacijos patikimumui, todėl apskaitoje parodomas perspektyviai.

16. Jei sudėtinga nustatyti, ar pasikeitimas apskaitoje laikytinas apskaitos politikos keitimu, ar apskaitinio įvertinimo pakeitimu, toks pasikeitimas traktuojamas kaip apskaitinio įvertinimo keitimas.

17. Apskaitinio įvertinimo pakeitimo poveikis turi būti priskiriamas:

17.1. laikotarpiui, kada buvo atliktas pakeitimas, jei jis turi įtakos tik tam laikotarpiui;

17.2. laikotarpiui, kada buvo atliktas pakeitimas, ir vėlesniems laikotarpiams, jei pakeitimas turės įtakos ir jiems.

18. Apskaitinio įvertinimo pakeitimas gali daryti poveikį tik ataskaitiniam laikotarpiui arba tiek ataskaitiniam, tiek vėlesniems laikotarpiams. Pavyzdžiui, abejotinų skolų sumos įvertinimo pakeitimas turi įtakos tik ataskaitiniam laikotarpiui, todėl jis parodomas ataskaitiniu laikotarpiu; riboto naudojimo laiko ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laiko ar ekonominio naudojimo pobūdžio pakeitimas turi įtakos nusidėvėjimo sąnaudoms ataskaitinį laikotarpį bei vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais visą likusį turto naudingo tarnavimo laiką. Abiem atvejais pakeitimo poveikis ataskaitiniam laikotarpiui yra pripažįstamas kaip to laikotarpio įprastinės veiklos pajamos ar sąnaudos. Įtaka, jei ji yra, būsimiems laikotarpiams pripažįstama būsimais laikotarpiais.

19. Apskaitinio įvertinimo keitimo poveikis turi būti įtrauktas į tą pačią pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje buvo užfiksuotas pirminis įvertinimas.

## **VI. APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ PAKEITIMO ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

20. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti pateikta ši informacija apie reikšmingus apskaitinių įvertinimų pakeitimus:

20.1. faktas, kad buvo pakeistas apskaitinis įvertinimas ir keitimo priežastys;

20.2. apskaitinio įvertinimo pakeitimo pobūdis ir poveikis;

20.3. suma, kuri daro įtaką ataskaitinio laikotarpio rezultatui;

20.4. suma, kuri darys įtaką vėlesniems ataskaitiniams laikotarpiams;

20.5. jei skaičiavimų atlikti negalima, tai turi būti nurodyta.

## **VII. KLAIDŲ TAISYMAS**

21. Praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinės atskaitomybės klaidos gali būti pastebėtos ataskaitiniu laikotarpiu. Klaidos gali atsirasti dėl netikslių matematinių skaičiavimų, neteisingo apskaitos politikos taikymo ar faktų interpretavimo, apgaulės ar apsirikimo. Jei šios klaidos nėra esminės, jos taisomos einamojo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje. Klaidos taisymas įtraukiamas į tą pačią pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje buvo padaryta klaida.

22. Kai kuriais atvejais klaidos gali daryti tokį didelį poveikį praėjusio ar kelių ankstesnių laikotarpių finansinei atskaitomybei, kad tų laikotarpių finansinė atskaitomybė teisingai nebeatspindi įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų. Tokios klaidos laikomos esminėmis. Esminės klaidos pavyzdžiu gali būti atvejis, kai į ankstesnio laikotarpio finansinę atskaitomybę buvo įtraukta per didelė nebaigtų vykdyti sutarčių suma ir gautinos sumos pagal sutartis, kurios toliau nevykdomos.

23. Taisant esmines ankstesnių laikotarpių klaidas, reikia taikyti retrospektyvinį būdą, nebent būtų neįmanoma tiksliai įvertinti esminės klaidos poveikio ankstesnių laikotarpių finansinei atskaitomybei. Šiuo atveju gali būti taikomas perspektyvinis būdas.

24. Esmines klaidas reikia atskirti nuo apskaitinių įvertinimų keitimo. Apskaitiniai įvertinimai yra prognozuojamos sumos, kurias reikia peržiūrėti, kai atsiranda papildomos informacijos (pavyzdžiui, pelno ar nuostolių pripažinimas gavus naujos informacijos ir paaiškėjus faktui, kuris anksčiau negalėjo būti patikimai įvertintas, neturi būti laikomas klaida).

25. Ankstesniam laikotarpiui priklausančios esminės klaidos ištaisymo suma turi būti pateikta ataskaitinio laikotarpio finansinėje atskaitomybėje koreguojant nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį, buvusį ataskaitinio laikotarpio pradžioje. Kartu turi būti koreguojama ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitomybės lyginamoji informacija. Jei lyginamosios informacijos pateikti negalima, tai turi būti nurodyta aiškinamajame rašte.

26. Finansinė atskaitomybė, taip pat ir lyginamoji ankstesnių laikotarpių informacija, yra pateikiama tokia, kokia būtų, jeigu esminė klaida būtų ištaisyta tuo laikotarpiu, kada ji buvo padaryta. Taisymo suma, susijusi su kiekvienu ankstesniu laikotarpiu, įtraukiama į to laikotarpio pelną ar nuostolius. Taisymo suma, priklausančia ankstesniems laikotarpiams nei finansinėje atskaitomybėje pateikiami laikotarpiai, koreguojamas anksčiausio finansinėje atskaitomybėje pateikiamo laikotarpio nepaskirstytojo pelno (nuostolių) pradinis likutis.

#### **VIII. KLAIDŲ TAISYMO INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

27. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

27.1. klaidų pobūdis;

27.2. ataskaitinio laikotarpio ir kiekvieno ankstesnio ataskaitinio laikotarpio koregavimų suma;

27.3. koregavimų suma, susijusi su ankstesniais laikotarpiais, palyginta su lyginamąja informacija;

27.4. faktas, kad lyginamoji informacija buvo koreguota arba kad tai atlikti neįmanoma.

#### **IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

28. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**8-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOSAVAS KAPITALAS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti registruojama apskaitoje ir atskleidžiama finansinėje atskaitomybėje informacija, susijusi su nuosavo kapitalo formavimu ir pokyčiais.
2. Standartas nustato, kaip turi būti registruojamos apskaitoje ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, susiję su nuosavo kapitalo suformavimu, padidinimu, sumažinimu ar sudėties pasikeitimu.
3. Standartas netaikomas dotacijų, subsidijų ir negrąžintinai gauto turto apskaitai.

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Akcijos** – vertybiniai popieriai, patvirtinantys jų savininkų (akcininkų) teisę dalyvauti įmonės valdyme.

**Akcijų priedai** – skirtumas tarp akcijų nominaliosios vertės ir jų emisijos kainos.

**Apmokėtas įstatinis kapitalas** – pasirašytų bei apmokėtų akcijų nominaliųjų verčių suma.

**Dividendai** – įmonės pelno dalis, išmokama akcininkui, atsižvelgiant į jam nuosavybės teise priklausančių akcijų klasę ir jų kiekį.

**Įstatinis kapitalas (pasirašytasis)** – pasirašytų akcijų nominaliųjų verčių suma.

**Nepaskirstytasis pelnas** – įmonės sukauptas ir dar nepaskirstytas pelnas.

**Nepaskirstytieji nuostoliai** – įmonės sukaupti ir dar nepadengti nuostoliai.

**Nuosavas kapitalas** – įmonės turto dalis, likusi iš viso turto atėmus įsipareigojimus.

**Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita** – finansinė ataskaita, kurioje pateikiama informacija apie nuosavo kapitalo pasikeitimus per ataskaitinį laikotarpį.

**Perkainojimo rezervas (rezultatai)** – nuosavo kapitalo pasikeitimas dėl ilgalaikio materialiojo turto ir finansinio turto perkainojimo.

**Privalomasis rezervas** – rezervas, skirtas įmonės nuostoliams padengti.

**Rezervas** – laikinasis (tikslinis) pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savininkų numatytiems tikslams.

**Rezervas savoms akcijoms įsigyti** – laikinasis (tikslinis) įmonės pelno panaudojimo apribojimas, skirtas savų įmonės akcijų įsigijimo vertei padengti.

**Savos akcijos** – akcijos, kurias įsigijo jas išleidusi įmonė.

**III. NUOSAVO KAPITALO SUDĖTIS**

4. Įmonės nuosavam kapitalui priskiriama:

- 4.1. apmokėta įstatinio kapitalo dalis;
- 4.2. akcijų priedai;
- 4.3. perkainojimo rezervas (rezultatai);
- 4.4. privalomasis rezervas;
- 4.5. rezervas savoms akcijoms įsigyti;
- 4.6. kiti rezervai;
- 4.7. nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

5. Dotacijos (subsidijos) ir kitas negrąžintinai gautas turtas pagal savo ekonominę prasmę turi ir nuosavo kapitalo, ir įsipareigojimo požymių. Finansinėje atskaitomybėje dotacijos (subsidijos) priskiriamos įsipareigojimams, tačiau balanse įrašomos į atskirą eilutę. Dotacijų

(subsidijų) ir negražintino turto apskaitos reikalavimus nustato 21-asis verslo apskaitos standartas „Dotacijos ir subsidijos“.

#### **IV. ĮSTATINIO KAPITALO APSKAITA**

6. Įmonė gali išleisti vienos ar kelių klasių akcijas. Jei išleidžiamos kelių klasių akcijos, kiekviena akcijų klasė turi būti registruojama atskirai.

7. Steigiant naują įmonę, pasirašytasis įstatinis kapitalas apskaitoje registruojamas po to, kai įmonė įregistruojama įstatymų nustatyta tvarka.

8. Pasirašytasis įstatinis kapitalas registruojamas įstatinio kapitalo sąskaitoje visa suma, neatsižvelgiant į apmokėtą dalį. Neapmokėta akcijų dalis registruojama sąskaitoje, kontrarinėje įstatinio kapitalo sąskaitai.

9. Jei už išleistas akcijas atsiskaitoma turtu (įskaitant kitos įmonės akcijas), akcijų pardavimo kaina lygi už jas gauto turto tikrajai vertei.

10. Įstatinio kapitalo sąskaitoje registruojama tik akcijų nominalioji vertė.

11. Jei akcijų emisijos kaina viršija jų nominaliąją vertę, kainos perviršis registruojamas akcijų priedų sąskaitoje.

12. Jei priimtas akcininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą, įstatinio kapitalo padidėjimas (sumažėjimas) apskaitoje registruojamas tada, kai įstatymų nustatyta tvarka įregistruojami pakeisti įmonės įstatai.

13. Jei akcininkų sprendimas didinti (mažinti) įstatinį kapitalą jau priimtas, bet pakeisti įstatai dar neįregistruoti, informacija apie sprendimą didinti (mažinti) įstatinį kapitalą turi būti atskleidžiama aiškinamajame rašte.

14. Įstatinis kapitalas gali būti mažinamas tik įstatymų nustatyta tvarka.

#### **V. AKCIJŲ PRIEDŲ APSKAITA**

15. Akcijų priedai – įmonės nuosavo kapitalo sudedamoji dalis. Akcijų priedai atsiranda, kai akcijų emisijos kaina viršija akcijų nominaliąją vertę.

16. Akcijų priedų suma gali būti mažinama:

16.1. išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, suma;

16.2. kai akcijų priedų suma didinamas įstatinis kapitalas;

16.3. kai akcininkų sprendimu mažinami įmonės nuostoliai.

#### **VI. PERKAINOJIMO REZERVŲ (REZULTATŲ) APSKAITA**

17. Jei įmonė perkainoja ilgalaikį turtą, turto vertės padidėjimo suma registruojama turto ir nuosavo kapitalo sąskaitose. Nuosavo kapitalo dalyje ši suma registruojama perkainojimo rezervo (rezultatų) sąskaitoje.

18. Perkainojimo rezervas (rezultatai) turi būti mažinamas:

18.1. kai šiuo rezervu ar jo dalimi didinamas įstatinis kapitalas;

18.2. kai perkainotas turtas nuvertėja;

18.3. kai perkainotas turtas nurašomas;

18.4. kai perkainotas turtas perleidžiamas;

18.5. kai perkainotas turtas neatlygintinai perduodamas kitai įmonei;

18.6. kai perkainotas turtas nudėvimas.

19. Jei perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas dėl anksčiau perkainoto turto nuvertėjimo, jis mažinamas suma, kuri priskiriama tam turtui, kuris nuvertėjo. Jei turto vertės sumažėjimo suma viršija to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, registruojamas nuostolis dėl turto vertės sumažėjimo.

20. Kai perkainojimo rezervas (rezultatai) mažinamas dėl perkainoto turto nurašymo, perleidimo ar kitokio perdavimo, jis mažinamas tik ta suma, kuri priskiriama konkrečiam turtui.

Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didina nepaskirstytąjį pelną (mažina nuostolius).

21. Nudėvint perkainotą turtą, suma, kuria padidėjo nusidėvėjimo sąnaudos dėl to turto perkainojimo, mažinamas ir perkainojimo rezervas (rezultatai). Suma, kuria sumažintas perkainojimo rezervas (rezultatai), didina nepaskirstytąjį pelną (mažina nuostolius).

22. Neriboto naudojimo laiko ilgalaikio turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis negali būti mažinama, išskyrus tuos atvejus, kai šis turtas nuvertėja, perleidžiamas ar perduodamas kitai įmonei, arba perkainojimo rezervu didinamas įstatinis kapitalas. Todėl mažinant neriboto naudojimo laiko turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalį, apskaitoje atliekami tokie pat įrašai kaip ir mažinant riboto naudingo tarnavimo laiko turto perkainojimo rezervo (rezultatų) dalį.

## **VII. PRIVALOMOJO REZERVO APSKAITA**

23. Privalomasis rezervas sudaromas iš paskirstytinojo pelno. Šis rezervas sudaromas ir naudojamas įstatymų nustatyta tvarka. Sudarant rezervą, apskaitoje registruojamas nepaskirstytojo pelno sumažėjimas ir privalomojo rezervo padidėjimas. Panaudojus rezervą nuostoliams mažinti, apskaitoje registruojamas nuostolių ir privalomojo rezervo sumažėjimas. Kitais teisės aktų numatytais atvejais mažinant privalomąjį rezervą, apskaitoje registruojamas jo sumažėjimas ir nepaskirstytojo pelno padidėjimas.

## **VIII. REZERVO SAVOMS AKCIJOMS ĮSIGYTI APSKAITA**

24. Numačius sumą, kurią reikės sumokėti už planuojamas įsigyti savas akcijas, įstatymų nustatyta tvarka sudaromas rezervas savoms akcijoms įsigyti. Registruojant šį rezervą, apskaitoje mažinamas nepaskirstytasis pelnas ir sudaromas tokios pat sumos rezervas savoms akcijoms įsigyti.

25. Supirktos savos akcijos registruojamos sąskaitoje, kuri yra kontrarinė įstatinio kapitalo sąskaitai, atitinkamai įregistruojamas pinigų ar kito turto sumažėjimas ar įsipareigojimas.

26. Jei supirkus akcijas rezervas savoms akcijoms įsigyti yra didesnis už įsigytų akcijų įsigijimo vertę, jis gali būti mažinamas teisės aktų nustatyta tvarka. Registruojant apskaitoje rezervo mažinimą, atitinkamai didinamas nepaskirstytasis pelnas.

27. Rezervas savoms akcijoms įsigyti negali būti paskirstytas tol, kol įmonė turi savų akcijų. Anuliuavus savas akcijas ar jas pardavus, rezervas savoms akcijoms įsigyti mažinamas teisės aktų nustatyta tvarka. Priėmus sprendimą panaikinti rezervą, apskaitoje registruojamas rezervo savoms akcijoms įsigyti sumažėjimas ir nepaskirstytojo pelno padidėjimas.

28. Jei parduodant savas akcijas susidaro pelno ar nuostolių, jie registruojami nepaskirstytojo pelno (nuostolių) sąskaitoje.

## **IX. KITŲ REZERVŲ APSKAITA**

29. Kiti rezervai sudaromi įstatymų ir įmonės įstatų nustatyta tvarka. Rezervai didinami ir mažinami įmonės įstatų nustatyta tvarka. Akcininkams priėmus sprendimą sudaryti ar panaikinti rezervus, apskaitoje registruojamas rezervo padidėjimas (sumažėjimas), ta pačia suma mažinant (didinant) nepaskirstytąjį pelną. Kai apskaičiuojama visa premijų, tantjemų ir kitų išmokų (ar jų dalies), kurioms akcininkų sprendimu buvo sudarytas rezervas, suma, ji priskiriama ataskaitinio laikotarpio sąnaudoms ir parodoma ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje, o rezervas panaikinamas visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu didinant nepaskirstytąjį pelną.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-3](#), 2005-04-18, *Žin.*, 2005, Nr. 57-1995 (2005-05-05), i. k. 10500VIISAK000VAS-3

## **X. NEPASKIRSTYTOJO PELNO (NUOSTOLIŲ) APSKAITA**

30. Nepaskirstytasis pelnas mažinamas registruojant ataskaitinio laikotarpio nuostolius, savininkams priėmus sprendimą paskirstyti pelną, pardavus savas akcijas mažesne kaina nei jos

buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, registruojant išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalį, viršijančią akcijų priedų straipsnio sumą.

31. Pelno paskirstymas apskaitoje registruojamas tada, kai savininkai priima sprendimą pelną paskirstyti, neatsižvelgiant į tai, kada jis buvo uždirbtas.

32. Nepaskirstytasis pelnas didinamas registruojant ataskaitinio laikotarpio grynąjį pelną, priėmus sprendimą mažinti arba panaikinti anksčiau sudarytus rezervus, pardavus savas akcijas didesne kaina, nei jos buvo supirktos, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo suma, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai.

33. Nepaskirstytieji nuostoliai mažinami registruojant ataskaitinio laikotarpio grynąjį pelną, gavus savininkų įnašus nuostoliams padengti, priėmus sprendimą dengti nuostolius iš rezervų ar nuostolių suma mažinant įstatinį kapitalą, registruojant esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, perkainojimo rezervo suma, kuri priskiriama perkainoto turto nudėvėtai daliai.

34. Nepaskirstytieji nuostoliai didinami registruojant ataskaitinio laikotarpio nuostolius, esminių klaidų taisymo ir apskaitos politikos pakeitimo rezultata, išlaidų, tiesiogiai priskiriamų akcijų išleidimui, sumos dalį, viršijančią akcijų priedų straipsnio sumą.

## **XI. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

35. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti pateikta ši informacija:

35.1. įstatinio kapitalo sudėtis, nurodant visas akcijų klases;

35.2. apie kiekvieną akcijų klasę nurodoma:

35.2.1. akcijų skaičius;

35.2.2. akcijų nominalioji vertė;

35.2.3. išleistų ir apmokėtų akcijų skaičius;

35.2.4. išleistų ir dar neapmokėtų akcijų skaičius;

35.2.5. akcijoms priskiriamos teisės ir / ar apribojimai;

35.2.6. akcijų, kurias turi dukterinės įmonės, skaičius;

35.2.7. akcijų, kurias turi asocijuotos įmonės, skaičius;

35.2.8. savų akcijų skaičius.

35.3. dividendai privilegijuotosioms akcijoms su kaupiamuoju dividendu, kuriems išmokėti nepakanka dividendams skirtos pelno dalies;

35.4. pelno paskirstymo projektas;

35.5. kiekvieno rezervo sudarymo tikslas, pobūdis bei naudojimo apribojimai.

## **XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

36. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**9-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATSARGOS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atsargų apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
2. Standartas nustato atsargų registravimo apskaitoje, jų įsigijimo savikainos nustatymo, sunaudotų (parduotų) atsargų ir jų likučių įkainojimo, atsargų apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
3. Standartas netaikomas įtraukiant į apskaitą:
  - 3.1. nebaigtus darbus pagal statybos rangos sutartis, tarp jų paslaugas, kurios tiesiogiai susijusios su statybos rangos sutartimis;
  - 3.2. finansines priemones;
  - 3.3. biologinį turtą, susijusį su žemės ūkio veikla;
  - 3.4. mineralines iškasenas.

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Atsargos** – trumpalaikis turtas (žaliavos ir komplektuojamieji gaminiai, nebaigta gamyba, pagaminta produkcija bei pirktos prekės, skirtos perparduoti), kuri įmonė sunaudoja pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną įmonės veiklos ciklą.

**Balansinė atsargų vertė** – vertė, kuria atsargos yra parodytos balanse.

**Grynoji galimo realizavimo vertė** – įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo ir galimas pardavimo išlaidas.

**Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina** – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

**Prekės** – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

**Veiklos ciklas** – laikotarpis nuo veiklos procese naudojamų atsargų įsigijimo iki jų realizavimo už pinigus arba už lengvai pinigais paverčiamą priemonę.

**III. ATSARGŲ ĮVERTINIMAS**

4. Registruojant atsargas apskaitoje, jos įvertinamos įsigijimo savikaina, o sudarant finansinę atskaitomybę – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų yra mažesnė.

**IV. ATSARGŲ ĮSIGIJIMO SAVIKAINA**

5. Atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, pakoreguota atlikto pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis. Pirkimo kainos koregavimai, atlikti po atsargų užregistravimo apskaitoje ir susiję su atsargų nukainojimais ir nuolaidomis, apskaitoje parodomi taip:

- 5.1. jeigu atsargos parduotos – koreguojama parduotų prekių savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma;

5.2. jeigu atsargos dar neparduotos – koreguojama atsargų įsigijimo savikaina, mažinant ją nuolaidų ir nukainojimo suma, tenkančia neparduotoms atsargoms. Tačiau jei to padaryti neįmanoma arba netikslinga ir jei sumos reikšmingai neiškraipytų finansinės atskaitomybės, koreguojama parduotų prekių savikaina, kaip nurodyta 5 punkto 1 papunktyje.

6. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai susijusios su atsargų įsigijimu išlaidos. Atsargų gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis (pardavimo savikaina) tą patį laikotarpį, kai buvo patirtos, jei sumos yra nereikšmingos.

7. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negrąžintinas, o jo pripažinimas ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis reikšmingai iškraipytų įmonės veiklos rezultatus.

8. Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, apskaitoje registruojamos pirkimo dieną galiojančiu oficialiu Lietuvos Respublikos nacionalinės valiutos ir užsienio valiutos keitimo kursu ar santykiu.

9. Kai atsargų judėjimo ir jų likučių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje traukti į apskaitą faktine įsigijimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai. Pavyzdžiui, mažmeninių kainų būdas, kuris dažnai taikomas mažmeninėje prekyboje vertinti dideliame kiekiui greitai kintančio asortimento atsargų, kurių pelningumas yra panašus. Šiuo atveju atsargų savikaina nustatoma iš atsargų likučių, įvertintų pardavimo kainomis, atimant bendrojo pelno dalį, kuri dažniausiai apskaičiuojama naudojant vidutinį kiekvienos prekių rūšies bendrojo pelno procentą.

## **V. ATSARGŲ (PRODUKCIJOS) PASIGAMINIMO SAVIKAINA**

10. Pagamintų per ataskaitinį laikotarpį atsargų (produkcijos) savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos.

11. Tiesioginės gamybos išlaidos – išlaidos, kurias be žymių sąnaudų galima tiesiogiai priskirti gaminamai produkcijai. Tiesioginėmis gamybos išlaidomis paprastai laikomos pagrindinių žaliavų (medžiagų), komplektuojamųjų gaminių ir tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos.

12. Pagrindinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas) ar komplektuojamuosius gaminius, kurie sudaro materialųjį produkcijos pagrindą arba įeina į gaminių sudėtį ir be žymių sąnaudų gali būti priskirti konkretiems gaminiams ar jų grupėms.

13. Tiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių produkcijos gamyboje, atlyginimų bei socialinio draudimo įmokų sumas, kurios be žymių sąnaudų gali būti priskirtos konkretiems gaminiams ar jų grupėms.

14. Netiesioginės gamybos išlaidos – netiesiogiai su produkcijos gamyba susijusios išlaidos. Tai pagalbinių žaliavų (medžiagų), netiesioginio darbo užmokesčio, nusidėvėjimo bei kitos gamybos išlaidos, kurių neįmanoma be žymių sąnaudų priskirti konkretiems gaminiams ar jų grupėms.

15. Pagalbinių žaliavų (medžiagų) išlaidos apima produkcijos gamybos metu sunaudotas žaliavas (medžiagas), kurios siejasi su gamyba, bet į gaminių sudėtį tiesiogiai neįeina, arba, nors ir yra gaminių sudedamoji dalis, nėra tokios reikšmingos, kad galėtų būti priskirtos prie pagrindinių.

16. Netiesioginio darbo užmokesčio išlaidos apima tiesiogiai su produkcijos gamyba nesusijusių, bet sudarančių sąlygas gamybai vykti darbuotojų atlyginimų ir socialinio draudimo įmokų sumas.

17. Kitos netiesioginės gamybos išlaidos apima išlaidas, kurių ryšys su gaminamomis prekėmis negali būti tiesiogiai nustatytas. Apskaitoje jos pripažįstamos taikant paskirstymo būdus.

18. Konkrečių gamybos išlaidų priskyrimo tiesioginėms ar netiesioginėms bei netiesioginių gamybos išlaidų paskirstymo kriterijus įmonė pasirenka atsižvelgdama į gamybos specifiką. Apie tai, kokios išlaidų grupės įtraukiamos į gaminamos produkcijos savikainą, turi būti atskleista aiškinamojo rašto bendrosiose pastabose.

19. Gamybos procesą gali nulemti tai, kad vienu metu gaminama daugiau nei vienas gaminy (pavyzdžiui, kai gaminami sudėtiniai gaminiai arba vienas iš gaminių yra pagrindinis, o kitas – šalutinis). Kai išlaidos kiekvienam gaminiui negali būti nustatytos atskirai, jos turi būti racionaliai ir tinkamai paskirstomos. Išlaidų paskirstymas gali būti atliekamas remiantis, pavyzdžiui, galima kiekvieno gaminio pardavimo kaina tiek tame gamybos proceso etape, kuriame gaminiai tampa atskiri, tiek gamybai pasibaigus.

20. Jei gaminant produkciją atsiranda atliekų ar kitų šalutinių produktų, kurių vertė nereikšminga, tačiau juos galima parduoti, jie įvertinami grynąja galimo realizavimo verte. Ši vertė atimama iš pagrindinio gaminio savikainos.

21. Kai atsargų (produkcijos) judėjimo ir jų likučių ataskaitiniu laikotarpiu traukti į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina netikslinga arba neįmanoma, gali būti taikomi kiti įvertinimo būdai, pavyzdžiui, normatyvinės savikainos būdas, kuris gali būti taikomas, jeigu gaunami skaičiavimai yra artimi savikainai. Taikant šį būdą, įvertinamas normalus žaliavų ir medžiagų, darbo, įrengimų našumo ir pajėgumų naudojimo lygis ir nustatoma normatyvinė produkcijos vieneto savikaina. Ji yra reguliariai peržiūrima ir, jeigu reikia, keičiama atsižvelgiant į pasikeitusias sąlygas.

22. Kai atsargų (produkcijos) judėjimas ir jų likučiai ataskaitiniu laikotarpiu įtraukiami į apskaitą faktine pasigaminimo savikaina, ypač mažos gamybos apimtys laikotarpiais (palyginti su įmonės gamybos apimtimi normaliomis verslo sąlygomis) dalis netiesioginių gamybos išlaidų nepriskiriamos pagamintų atsargų savikainai, o yra iš karto pripažįstamos veiklos sąnaudomis. Tai daroma tam, kad skirtingais laikotarpiais pagamintos produkcijos savikaina reikšmingai nesiskirtų.

23. Neatsižvelgiant į tai, kokie įvertinimo būdai buvo taikyti, finansinėje atskaitomybėje atsargų (produkcijos) likučiai įvertinami faktine savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte.

## **VI. GRYNOJI GALIMO REALIZAVIMO VERTĖ**

24. Atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gali būti didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę, jeigu atsargos buvo sugadintos, visiškai arba iš dalies paseno, jų pardavimo kaina nukrito ar išaugo įvertintos gamybos baigimo arba pardavimo išlaidos. Atsargų nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų sumos, kurią tikimasi gauti pardavus arba sunaudojus šį turtą įprastinio įmonės veiklos ciklo metu.

25. Atsargos paprastai nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Tam tikrais atvejais gali būti tikslinga sugrupuoti panašius ar susijusius atsargų vienetus (pavyzdžiui, kai tai pačiai gaminių grupei priklausantys panašios paskirties ar naudojimo atsargų vienetai yra pagaminti ir pateikiami į rinką toje pačioje geografinėje zonoje ir atskirai juos įvertinti praktiškai neįmanoma). Atsargos negali būti nukainojamos tokiomis grupėmis kaip, pavyzdžiui, visa pagaminta produkcija arba visos atsargos, kurios skirtos tam tikrai pramonės šakai ar laikomos tam tikroje geografinėje zonoje.

26. Grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis patikimais įrodymais, kuriuos galima gauti tuo metu, kai įvertinamos atsargos. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, įvertinami ir kainos ar savikainos svyravimai, tiesiogiai susiję su įvykiais, kurie vyksta pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui iki finansinės atskaitomybės sudarymo ir patvirtina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvusias sąlygas.

27. Nustatant grynąją galimo realizavimo vertę, reikia atsižvelgti į tikslą, dėl kurio atsargos laikomos. Pavyzdžiui, atsargų, laikomų pardavimo ar paslaugų sutartims vykdyti, grynoji galimo realizavimo vertė pagrįsta sutartine kaina, numatyta pasirašytose sutartyse. Jeigu pardavimo sutartyse numatyti mažesni atsargų kiekiai, perviršio grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma remiantis vidutine pardavimo kaina arba palyginamąja rinkos kaina.

28. Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, negali būti nukainojamos žemiau negu jų savikaina, jeigu produkciją, kurią gaminant jos naudojamos, tikimasi parduoti už savikainą ar didesnę kainą, nebent įmonė turi didelį perteklinį šių žaliavų ar kitų medžiagų kiekį, palyginti su reikiamu įprastinėmis įmonės veiklos sąlygomis.

29. Tuo atveju, kai žaliavų kainų kritimas parodo, kad iš jų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją galimo realizavimo vertę (pavyzdžiui, kai mažėja paklausa tiek konkrečiai pagamintai produkcijai, tiek žaliavoms, naudojamoms jos gamyboje), žaliavos nukainojamos iki gryniosios galimo realizavimo vertės. Tokiomis aplinkybėmis tiksliausias gryniosios galimo realizavimo vertės matas gali būti vertė, už kurią galima įsigyti tokias pat žaliavas.

30. Kai pasikeičia aplinkybės, dėl kurių atsargos turėjo būti nukainotos žemiau negu savikaina, nukainojimo suma atstatoma taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainai arba patikslintai grynajai galimo realizavimo vertei, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Tačiau atstatytoji atsargų vertė negali būti didesnė už atsargų įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

31. Visų atsargų nukainojimo iki gryniosios galimo realizavimo vertės suma ir visi atsargų nuostoliai turi būti pripažįstami to laikotarpio, kuriuo buvo atliekami nukainojimai ir (ar) susidarę nuostoliai, veiklos sąnaudomis.

32. Bet kokio atsargų nukainojimo atstatymo, atliekamo dėl gryniosios galimo realizavimo vertės augimo, suma turi būti mažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.

33. Atsargos, kurių grynoji galimo realizavimo vertė nustatyta užsienio valiuta, turi būti parodytos taikant gryniosios galimo realizavimo vertės nustatymo metu galiojantį oficialų valiutos keitimo kursą ar santykį.

## **VII. PASLAUGŲ TEIKĖJO ATSARGŲ SAVIKAINA**

34. Jeigu pagal įmonės veiklos pobūdį būtina, paslaugų teikėjai gali kaupti su paslaugų teikimu susijusias išlaidas atsargose. Paslaugų teikėjo atsargų savikainą dažniausiai sudaro darbo ir kitos tiesiogiai su paslaugų teikimu susijusios išlaidos bei joms priskiriamos netiesioginės išlaidos.

## **VIII. ATSARGŲ ĮKAINOJIMO BŪDAI**

35. Apskaičiuodama sunaudotų gamyboje ar parduotų atsargų savikainą, įmonė gali taikyti FIFO būdą (darant prielaidą, kad pirmiausiai sunaudojamos anksčiausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), LIFO būdą (darant prielaidą, kad pirmiausiai sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos), svertinio (slenkančiojo) vidurkio, konkrečių kainų arba kitus atsargų įkainojimo būdus, atsižvelgdama į atsargų judėjimą įmonėje bei kitas sąlygas.

36. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, jog pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos anksčiausiai, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo vėliausiai įsigytos ar pagamintos. Šį būdą rekomenduojama taikyti ir tais atvejais, kai negalima nustatyti, kurios atsargos buvo sunaudotos pirmiausiai.

37. LIFO būdas gali būti taikomas tik tais atvejais, kai pirmiausiai parduodamos arba sunaudojamos vėliausiai įsigytos ar pagamintos atsargos, – tai reiškia, kad laikotarpio pabaigoje liekančios atsargos yra pirmiausiai įsigytos ar pagamintos.

38. Jeigu atsargos sumaišytos ir neįmanoma atskirti, kurios įsigytos ar pagamintos pirmiau, jos gali būti įkainojamos taikant svertinio vidurkio būdą. Taikant šį būdą, atsargų savikaina nustatoma pagal atsargų vienetų laikotarpio pradžioje ir per visą laikotarpį įsigytų ar pagamintų panašių atsargų vienetų kainų svertinį vidurkį. Vidurkis gali būti apskaičiuojamas periodiškai arba gavus kiekvieną naują atsargų partiją (pagal aplinkybes kiekvienoje įmonėje, atsižvelgiant į atsargų naudojimo būdą).

39. Konkrečiam tikslui gaminamų stambių vienetinių atsargų, prekių ir teikiamų paslaugų savikaina gali būti nustatoma taikant konkrečių kainų būdą. Taikant šį būdą, konkretūs atsargų vienetai turi būti įvertinami jų savikaina. Konkrečių kainų būdas gali būti taikomas konkretiems projektams skirtoms atsargoms. Šis būdas netaikomas, jeigu yra daug atsargų vienetų, kurie gali būti lengvai keičiami vieni kitais.

## **IX. ATSARGŲ SUNAUDOJIMO (PARDAVIMO) APSKAITOS BŪDAI**

40. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje gali būti registruojamas nuolat arba periodiškai. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija. Jeigu nuolat apskaitomų atsargų būdą taikyti ekonomiškai netikslinga, gali būti taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas, kai atsargų likučių savikaina ir parduotų prekių savikaina buhalterinės apskaitos sąskaitose užregistruojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus atsargų likučių inventorizaciją.

## **X. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

41. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista:
- 41.1. atsargoms vertinti taikyta apskaitos politika ir savikainos nustatymo būdas;
  - 41.2. bendroji balansinė atsargų vertė ir balansinė vertė pagal atsargų rūšis;
  - 41.3. grynąja galimo realizavimo verte įtrauktą į apskaitą atsargų balansinė vertė;
  - 41.4. nukainojimo iki gynosios galimo realizavimo vertės suma;
  - 41.5. bet kurio nukainojimo atstatymo suma, aplinkybės ar įvykiai, dėl kurių buvo atstatytas atsargų nukainojimas;
  - 41.6. įkeistų atsargų balansinė vertė;
  - 41.7. atsargos, esančios pas trečiuosius asmenis;
  - 41.8. jei apskaitoje buvo taikomas LIFO būdas, atsargos turi būti pateikiamos įkainotos LIFO būdu ir FIFO būdu arba grynąja galimo realizavimo verte (atsižvelgiant į tai, kuri yra mažesnė), taip pat parodomas šių verčių skirtumas.

## **XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

42. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**10-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PARDAVIMO PAJAMOS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pripažįstamos prekių pardavimo ir paslaugų teikimo pajamos ir kaip turi būti pateikiama informacija apie pajamas, uždirbtas per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato įmonių, tvarkančių apskaitą pagal kaupimo principą, prekių pardavimo ir paslaugų teikimo pajamų pripažinimo ir apskaitos tvarką.

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Pardavimo pajamos** – ekonominės naudos padidėjimas dėl prekių pardavimo ir paslaugų teikimo per ataskaitinį laikotarpį, pasireiškiantis įmonės turto padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

**Paslaugos** – įmonės vykdoma veikla, susijusi su darbų atlikimu pirkėjui (klientui), uždirbanti pajamas.

**Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia, teisinga, tikslia, objektyvia informacija.

**Prekės** – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

**Rizikos perdavimas** – momentas, kada pardavėjas ima nebevaldyti ir nebekontroliuoti prekių, o pirkėjas tampa atsakingas už prekes ir gauna prekių nuosavybės teikiamą naudą.

**Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

**III. PAJAMŲ PRIPAŽINIMAS**

3. Pajamos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu, t. y. apskaitoje registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

4. Pajamomis laikomas tik įmonės ekonominės naudos padidėjimas. Pajamomis nepripažįstamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, taip pat pridėtinės vertės mokestis, kadangi tai nėra įmonės gaunama ekonominė nauda ir šios sumos nedidina nuosavo kapitalo.

**IV. PAJAMŲ DYDŽIO NUSTATYMAS**

5. Pajamos turi būti įvertintos tikrąja verte.

6. Pajamų dydis nustatomas įmonės ir kliento susitarimu. Šį dydį sudaro tikroji vertė, atsižvelgiant į suteiktas ir numatomas nuolaidas bei parduotų prekių grąžinimą ir nukainojimą.

7. Paprastai atsiskaitoma grynaisiais pinigais arba jų ekvivalentais, todėl pardavimo pajamos gali būti įvertinamos už pačią prekę (paslaugą) gauta arba gautina grynujų pinigų arba jų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją pridėtinės vertės mokesčio). Jeigu pinigų arba jų ekvivalentų mokėjimas yra atidėtas, tikroji atlygio vertė gali būti mažesnė negu nominali gautinų pinigų ar jų ekvivalentų suma. Pavyzdžiui, įmonė gali teikti beprocentį kreditą pirkėjui arba kaip atsiskaitymo priemonę priimti jo vekselius iki pareikalavimo su žemesnėmis palūkanomis negu tuo metu rinkoje nusistovėjusi norma. Jeigu toks susitarimas laikomas finansavimo sandoriu, tuomet tikroji

mokėjimo vertė nustatoma diskontuojant visas ateityje gautinas sumas pagal sąlyginę palūkanų normą.

8. Sąlyginę palūkanų normą galima nustatyti pagal:

8.1. vyraujančią panašaus finansinio pajėgumo emitento panašios finansinės priemonės palūkanų normą;

8.2. palūkanų normą, kuri nominaliąją priemonės vertę sumažina iki tuo metu esančios prekių arba paslaugų kainos rinkoje.

9. Skirtumas tarp tikrosios mokėjimo vertės ir nominaliosios jo vertės yra laikomas palūkanų pajamomis.

10. Mainų atveju, kai prekės ar paslaugos keičiamos į panašios kilmės ir vertės prekes arba paslaugas, keitimas nelaikomas pajamas kuriančiu sandoriu (pavyzdžiui, gali būti panašūs naftos produktai, kuriais tiekėjai keičiasi norėdami patenkinti pirkėjų poreikius konkrečiuose regionuose). Jei keičiama į nepanašias prekes ar paslaugas, tuomet keitimas laikomas pajamas kuriančiu sandoriu. Pajamos šiuo atveju yra nustatomos atsižvelgiant į gautų prekių ar paslaugų tikrąją vertę, patikslintą pinigų ar jų ekvivalentų sumomis, kurios buvo gautos (gautinos) arba sumokėtos (mokėtinos) vykdant mainų sandorį.

## V. PREKIŲ PARDAVIMAS

11. Prekių pardavimo pajamos turi būti pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje tuomet, kai prekės yra parduotos, o pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

12. Prekės laikomos parduotomis, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

12.1. įmonė pardavėja yra perdavusi riziką, susijusią su parduotomis prekėmis, taip pat ir šių prekių nuosavybės teikiamą naudą;

12.2. įmonė pardavėja nebevaldo ir nebekontroliuoja parduotų prekių;

12.3. tikėtina, kad su prekių pardavimo sandoriu susijusi ekonominė nauda bus gauta ir galima patikimai įvertinti jos dydį;

12.4. sąnaudos, susijusios su prekių pardavimo sandoriu, gali būti patikimai įvertintos.

13. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kada pardavėjas ima nebevaldyti ir nebekontroliuoti prekių, o pirkėjas tampa atsakingas už prekes ir perima prekių nuosavybės teikiamą naudą. Šis momentas (12 punkto 1 dalis) aptariamas pirkimo-pardavimo sutartyje. Paprastai rizika perduodama kartu su nuosavybės teise į parduotas prekes, tačiau rizikos perdavimas gali nesutapti su nuosavybės teisių perdavimo momentu.

14. Jeigu įmonė neperduoda rizikos, susijusios su parduodamomis prekėmis, sandoris nelaikomas pardavimu ir pajamos nepripažįstamos, pavyzdžiui, kai išsiųstos ar atsiimtose prekės nevisiškai sukomplektuotos ar paruoštos naudoti ir tai yra svarbi dar nebaigtos vykdyti sutarties dalis, jeigu sutartyje taip numatyta; pirkimo-pardavimo sutartyje numatytos sąlygos, kurioms esant pirkėjas turi teisę nutraukti sutartį, todėl įmonė negarantuota, kad gaus sutartyje numatytas sumas; pajamų gavimas priklauso nuo pirkėjo pajamų, kurias jis gaus pardavęs nupirktas prekes.

15. Jeigu įmonė perduoda riziką, susijusią su parduodamomis prekėmis, tai laikoma pirkimo-pardavimo sandoriu ir pajamos pripažįstamos, jei yra įvykdytos 12 punkte nurodytos sąlygos, (pavyzdžiui, pardavėjas pasiliko teisę atsiimti prekes, jeigu pirkėjas už jas iki galo neatsiskaito, tačiau tos prekės vis tiek laikomos parduotomis, kadangi rizika yra perduota).

16. Pajamos pripažįstamos tik tais atvejais, kai tikimasi (12 punkto 3 dalis), kad pardavus prekes bus gauta ekonominės naudos. Tam tikrais atvejais tokia tikimybė neatsiranda tol, kol negaunami pinigai arba kol neišnyksta abejonės (pavyzdžiui, gali būti neaišku, ar užsienio vyriausybė suteiks leidimą pervesti sumas, uždirbtas užsienio šalyje, tačiau jei toks leidimas gaunamas, abejonės išnyksta ir pajamos pripažįstamos). Tačiau jeigu kyla abejonų, ar bus gauta jau į pajamas įtraukta suma, tuomet skolų suma, kurios nebesitikima gauti, įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas, neatsižvelgiant į tai, kurį laikotarpį (ankstesnį ar ataskaitinį) pajamos buvo pripažintos.

17. Pagal palyginimo principą pajamos ir sąnaudos, susijusios su tuo pačiu sandoriu, turi būti pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį. Sąnaudos pripažįstamos tuomet, kai jos uždirba atitinkamas pajamas. Tačiau pajamos negali būti pripažintos, jeigu negalima patikimai įvertinti sąnaudų. Tokiomis aplinkybėmis visos už parduotas prekes jau gautos sumos yra pripažįstamos įsipareigojimais arba būsimų laikotarpių pajamomis.

## **VI. PASLAUGŲ TEIKIMAS**

18. Paslaugų teikimo pajamos, atsižvelgiant į tai, ar paslaugų teikimo rezultatas gali būti patikimai įvertintas, ar ne, pripažįstamos skirtingais būdais. Rezultatas gali būti tiksliai įvertintas tuomet, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

- 18.1. pajamų suma gali būti patikimai įvertinta;
- 18.2. sandoris yra baigtas arba jo įvykdymo laipsnis iki balanso sudarymo datos gali būti patikimai įvertintas;
- 18.3. tikėtina, kad bus gauta su paslaugų teikimo sandoriu susijusi ekonominė nauda;
- 18.4. sąnaudos, susijusios su paslaugų teikimo sandoriu ir jo pasibaigimu, gali būti patikimai įvertintos.

19. Kai paslaugų teikimo sandoris užbaigiamas tą patį laikotarpį, kurį buvo pradėtas, pajamos pripažįstamos tą patį laikotarpį ir įvertinamos sutartyje nurodyta suma.

20. Kai pagal paslaugų teikimo sandorį paslaugos teikiamos ilgiau negu vieną ataskaitinį laikotarpį, pajamos proporcingai paskirstomos tiems laikotarpiams, kurių metu buvo teikiamos paslaugos.

21. Pajamos pripažįstamos tik tais atvejais, kai tikimasi, kad suteikus paslaugas bus gauta ekonominės naudos. Tačiau jeigu kyla abejonių, ar bus gauta jau į pajamas įtraukta suma, tuomet skola, kurios nebesitikima gauti, įtraukiama į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas, neatsižvelgiant į tai, kurį laikotarpį (ankstesnį ar ataskaitinį) pajamos buvo pripažintos.

22. Jei paslaugų teikimo sandorio patikimai įvertinti negalima, tuomet pajamomis pripažįstama suma, lygi išlaidoms, kurias tikimasi atgauti. Pelnas nepripažįstamas.

23. Jei patikimai įvertinti sandorio negalima ir nėra galimybių atgauti (susigražinti) patirtų išlaidų, jos pripažįstamos sąnaudomis. Pajamos šiuo atveju nepripažįstamos.

24. Kai išnyksta priežastys, dėl kurių nebuvo galima patikimai įvertinti sandorio, pajamos pripažįstamos pagal 18 punkto nuostatas.

## **VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

25. Finansinėje atskaitomybėje (aiškinamajame rašte) turi būti pateikta ši informacija:

- 25.1. pajamų pripažinimo apskaitos politika, nurodant paslaugų teikimo sandorių įvykdymo lygio nustatymo metodus;
- 25.2. prekių ar paslaugų mainų pajamų suma;
- 25.3. paslaugų ir prekių pardavimo pajamos.

## **VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

26. Standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 11-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „PARDAVIMO SAVIKAINA IR VEIKLOS SĄNAUDOS“

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nurodyti, kaip turi būti pripažįstamos sąnaudos, susijusios su įmonės veikla, ir kaip turi būti pateikiama informacija apie pardavimo savikainą ir veiklos sąnaudas, patirtas per ataskaitinį laikotarpį.

2. Standartas nustato ataskaitinio laikotarpio pardavimo savikainos ir veiklos sąnaudų pripažinimo, apskaitos ir atskleidimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Ataskaitinio laikotarpio sąnaudos** – visos sąnaudos, patirtos per ataskaitinį laikotarpį.

**Atidėjimas** – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

**Išlaidos** – turto ar paslaugų sunaudojimas bei turto vertės sumažėjimas per ataskaitinį laikotarpį.

**Pardavimo savikaina** – per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms ir parduotoms prekėms.

**Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia, teisinga, tikslia, objektyvia informacija.

**Prekės** – turtas, pirktas perparduoti, ir įmonės pagaminta produkcija, skirta parduoti.

**Sąnaudos** – ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, turto netekimo arba turto vertės sumažėjimo ar įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

**Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsiųsta turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

**Veiklos sąnaudos** – patirtos per ataskaitinį laikotarpį išlaidos, susijusios su įprastine įmonės veikla, vykdoma neatsižvelgiant į pardavimų apimtį, išskyrus finansinę, investicinę ir kitą veiklą.

### III. SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

3. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos vadovaujantis kaupimo bei palyginimo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką.

4. Sąnaudomis pripažįstama tik ta ankstesniųjų ir ataskaitinio laikotarpių išlaidų dalis, kuri tenka per ataskaitinį laikotarpį uždirbtoms pajamoms. Išlaidos, kurios nesusijusios su ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu, bet skirtos pajamoms uždirbti būsimaisiais laikotarpiais, apskaitoje registruojamos ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje kaip turtas. Turto dalis, skirta pajamoms uždirbti būsimaisiais laikotarpiais, turi būti priskirta sąnaudoms nurodytaisiais laikotarpiais.

5. Jeigu tam tikro turto naudojimas leis uždirbti pajamas keletą ateinančių ataskaitinių laikotarpių ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant netiesioginius pripažinimo būdus (pavyzdžiui, ilgalaikio turto nusidėvėjimą ir amortizaciją).

6. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpį padarytų išlaidų neišmanoma tiesiogiai susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir jos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais neduos pajamų, šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą patį laikotarpį, kada buvo patirtos.

#### **IV. SĄNAUDŲ DYDŽIO NUSTATYMAS**

7. Sąnaudos turi būti patikimai įvertintos tikrąja verte. Paprastai atsiskaitymai vykdomi gryniaisiais pinigais arba jų ekvivalentais, todėl sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina grynąjų pinigų arba jų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją atgautino pridėtinės vertės mokesčio). Tačiau tam tikrais atvejais tikroji vertė nustatoma kitaip (pavyzdžiui, prekes perkant skolon, kai numatytas ilgas atsiskaitymo laikotarpis be palūkanų). Tokiu atveju sąnaudų tikroji vertė apskaičiuojama diskontuojant atsiskaitymo sumą rinkos palūkanų norma. Skirtumas turi būti pripažįstamas finansinės veiklos sąnaudomis.

8. Mainų atveju sąnaudos nustatomos atsižvelgiant į gaunamų paslaugų ir turto tikrąją vertę.

#### **V. PARDAVIMO SAVIKAINA**

9. Pardavimo savikainos straipsnį sudaro per ataskaitinį ir ankstesnius laikotarpius patirtos išlaidos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį suteiktoms paslaugoms bei parduotoms prekėms. Į šį straipsnį turi būti įskaitoma tik ta išlaidų dalis, kuri susijusi su paslaugomis, produkcija ir prekėmis, parduotomis per ataskaitinį laikotarpį.

10. Pardavimo savikainą sudaro paslaugų teikimo sąnaudos, perparduotų prekių ir parduotos produkcijos savikaina.

#### **VI. PASLAUGŲ TEIKIMO SĄNAUDOS**

11. Paslaugų teikimo sąnaudos turi būti pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kurį buvo pripažintos pajamos už suteiktas paslaugas.

12. Paslaugų teikimo sąnaudos apima teikiant paslaugas sunaudotas žaliavas, medžiagas, komplektuojamuosius gaminius bei kitą trumpalaikį turtą, darbo užmokesčio sąnaudas, teikiant paslaugas naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas, trečiųjų asmenų suteiktų paslaugų ir panašias sąnaudas.

13. Finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiama paslaugų teikimo grynoji savikaina, t. y. ji turi būti sumažinta faktiškai įvykusiais sunaudotų atsargų nukainojimais bei gautomis nuolaidomis. Į paslaugų savikainą taip pat neįeina įmonės, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojos, sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negrąžintinas.

#### **VII. PARDUOTOS PRODUKCIJOS SAVIKAINA**

14. Parduotos produkcijos savikaina turi būti pripažįstama, registruojama apskaitoje ir pateikiama finansinėje atskaitomybėje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai pagaminta produkcija yra parduota ir kai pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

15. Parduotos produkcijos savikaina nustatoma taikant tuos pačius apskaičiavimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, LIFO, vidurkių, konkrečių kainų ar kitus) būdus, kurie taikomi pagamintos produkcijos atsargų apskaitai.

#### **VIII. PERPARDUOTŲ PREKIŲ SAVIKAINA**

16. Perparduotų prekių savikaina turi būti pripažįstama, registruojama apskaitoje ir pateikiama finansinėje atskaitomybėje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai parduoti skirtos prekės yra parduotos ir kai pajamų suma gali būti patikimai įvertinta.

17. Perparduotų prekių savikaina nustatoma taikant tuos pačius apskaičiavimo (nuolat ar periodiškai) ir įkainojimo (FIFO, LIFO, vidurkių, konkrečių kainų ar kitus) būdus, kurie taikomi perparduoti skirtų prekių atsargų apskaitai.

18. Jei sumos yra nereikšmingos, prekių gabenimo, sandėliavimo ir kitos išlaidos gali būti pripažįstamos sąnaudomis (parduotų prekių savikaina) tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos.

## **IX. VEIKLOS SĄNAUDOS**

19. Veiklos sąnaudos parodo per ataskaitinį laikotarpį patirtas išlaidas, susijusias su tipine įmonės veikla. Veiklos sąnaudos gali būti skirstomos į pardavimo bei bendrąsias ir administracines sąnaudas.

## **X. PARDAVIMO SĄNAUDOS**

20. Pardavimo sąnaudos – ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su prekių pardavimu per ataskaitinį laikotarpį. Pardavimo sąnaudoms priskiriamos prekybos patalpų nuomos ir eksploatavimo išlaidos, pagamintų prekių sandėliavimo išlaidos, komisiniai mokesčiai pardavėjams, prekybos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinis draudimas, paslaugų bei prekių reklamos išlaidos ir kitos su ataskaitinio laikotarpio pardavimais susijusios sąnaudos.

21. Pardavimo sąnaudos turi būti pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kada jos buvo patirtos.

## **XI. BENDROSIOS IR ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS**

22. Bendrosios ir administracinės sąnaudos – ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų dalis, susijusi su įmonės tipine veikla, sudarančia sąlygas ataskaitinio laikotarpio pajamoms uždirbti. Paprastai bendrųjų ir administracinių sąnaudų dydis nėra susijęs su pardavimų apimtimi.

23. Bendrosios ir administracinės sąnaudos turi būti pripažįstamos, registruojamos apskaitoje ir pateikiamos finansinėje atskaitomybėje tą patį ataskaitinį laikotarpį, kai jos buvo patirtos.

24. Bendrosioms ir administracinėms sąnaudoms priskiriamos, pavyzdžiui, tokios per ataskaitinį laikotarpį patirtos išlaidos: administracinių ir bendro naudojimo patalpų išlaikymas, nuoma ar nusidėvėjimas, įmonės reprezentavimo, paramos, labdaros, socialinės išlaidos, įvairūs, išskyrus pelno, mokesčiai (kelių, nekilnojamojo turto, akcizų, jeigu jie nepriskirti prekių savikainai, neįtrauktas į atskaitą ir nesusigrąžinamas pridėtinės vertės mokestis ir pan.), susiję su tipine veikla, įmonės ir jos padalinių valdymo ir aptarnavimo personalo darbo užmokestis ir socialinis draudimas, baudos už netinkamą sutarčių vykdymą ar netinkamą produkcijos kokybę, abejotinų skolų sąnaudos ir kitos su tipine įmonės veikla susijusios išlaidos, patirtos per ataskaitinį laikotarpį. Prie bendrųjų ir administracinių sąnaudų priskirtinos ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje formuojamų atidėjimų sąnaudos (19-asis verslo apskaitos standartas „Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“), nebent jos pagal savo pobūdį ir prasmę turėtų būti priskiriamos pardavimo savikainai. Šios sąnaudos atspindi būsimųjų laikotarpių įsipareigojimus, susijusius su ataskaitinio laikotarpio pardavimo sandoriais bei įmonės veikla. Šie įsipareigojimai gali atsirasti, kai parduodant prekes numatoma galimybė jas grąžinti ar nukainoti arba kurį laiką atlikti jų garantinę priežiūrą ir kitais atvejais.

## **XII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

25. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista sąnaudų pripažinimo apskaitos politika.

## **XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

26. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 12-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS“

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti ilgalaikio materialiojo turto apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. registruojant apskaitoje ilgalaikį materialųjį turtą, išskyrus investicinį turtą, nustatant jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, nusidėvėjimą, jį perkainojant, atliekant kitas su ilgalaikiu turtu susijusias ūkines operacijas ar registruojant ūkinius įvykius, išskyrus tuos atvejus, kai kiti Verslo apskaitos standartai reikalauja ar leidžia šį turtą ar su juo susijusias ūkines operacijas arba įvykius registruoti apskaitoje kitaip;

2.2. registruojant apskaitoje investicinį turtą, nustatant jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą, nusidėvėjimą, tikrąją vertę, atliekant kitas su investiciniu turtu susijusias ūkines operacijas ar registruojant ūkinius įvykius.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

3. Standartas netaikomas:

3.1. biologinio turto, susijusio su žemės ūkio veikla, apskaitai;

3.2. mineralų, naftos, gamtinių dujų ir panašių neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos apskaitai;

3.3. miškų urėdijų patikėjimo teise valdomai miško žemei ir miškui. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 7 straipsnio nuostatą (Nr. IX-240, 2001 04 10, *Žin.*, 2001, Nr. [35-1161](#)), kad žemė ir miškas vertine išraiška į apskaitą neįtraukiami, superkant miško žemę ir mišką, miškų urėdijų apskaitoje registruojamas pinigų ir nepaskirstytojo pelno sumažėjimas.

*Papildyta papunkčiu:*

Nr. [4](#), 2004-06-30, *Žin.*, 2004, Nr. 105-3931 (2004-07-06), i. k. 10400VINUTA00000004

4. Žemės ūkio ir neatkuriamų gamtos išteklių paieškos ir gavybos veikloje naudojamas ilgalaikis materialusis turtas, kuris nepriskiriamas biologiniam turtui ar neatkuriamiems gamtos ištekliams, apskaitoje registruojamas šio standarto nustatyta tvarka.

5. Biologinis turtas, nesusijęs su žemės ūkio veikla, registruojamas apskaitoje šio standarto nustatyta tvarka.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Balansinė vertė** – suma, kuria turtas yra parodomas balanse. Ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė yra lygi jo likutinei vertei.

**Biologinis turtas** – augalai ir gyvūnai.

**Ilgalaikis materialusis turtas** – materialusis turtas, kuris teikia įmonei ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus ir kurio įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę.

**Investicinis turtas** – ilgalaikis materialusis turtas (žemė, pastatai ar jų dalis arba žemė kartu su pastatais), kurį jo savininkas arba lizingo gavėjas laiko vien tik pajamoms iš nuomos ir/arba to turto vertės padidėjimo gauti, išskyrus:

- a) turtą, kuris naudojamas prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniais tikslams;
- b) turtą, kurio pardavimas yra įmonės tipinė veikla. Tokiam turtui taikomos 9-ojo verslo apskaitos standarto „Atsargos“ nuostatos.

**Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina** – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

**Likutinė vertė** – suma, gauta iš ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo sumą, sukauptą per visą jo naudingo tarnavimo laiką, pridėjus visus šio turto vertės padidėjimus ir atėmus visus jos sumažėjimus.

**Likvidacinė vertė** – suma, kurią įmonė tikisi gauti už turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinus būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas.

**Naudingo tarnavimo laikas** – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

**Nudėvimoji vertė** – suma, gauta iš riboto naudojimo laiko ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.

**Nusidėvėjimas** – riboto naudojimo laiko turto nudėvimosios vertės priskyrimas sąnaudoms ir paskirstymas per visą planuojamą naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

**Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo)** – suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.

**Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

*Skyriaus pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIIIAK000VAS-8

### III. TURTO PRISKYRIMAS ILGALAIKIAM TURTUI

6. Materialusis turtas turi būti priskiriamas ilgalaikiam turtui, jei jis atitinka visus šiuos požymius:

- 6.1. įmonė ketina jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;
- 6.2. įmonė pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais;
- 6.3. įmonė gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;
- 6.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto savikainą, įmonės nusistatytą kiekvienai turto grupei;
- 6.5. įmonei yra perduota rizika, susijusi su materialiuoju turtu.
- 7. Rizikos perdavimu laikomas momentas, kai įmonė įgyja teisę valdyti, naudoti materialųjį turtą ir juo disponuoti, tampa atsakinga už materialųjį turtą ir jai priklauso materialiojo turto teikiama nauda. Rizikos perdavimo momentas paprastai aptariamas sutartyje. Jei turtas priklauso įmonei nuosavybės teise arba įmonė valdo, naudoja turtą ir juo disponuoja patikėjimo teise ir sutartyje nenumatytas kitas rizikos perdavimo momentas, laikoma, kad su turtu susijusi rizika perduota įmonei sutarties sudarymo momentu. Nustatant, ar su turtu susijusi rizika yra perduota įmonei, būtina laikytis turinio svarbos principo, o ne formalių reikalavimų.

8. Materialusis turtas, sudarantis prielaidas įmonei veikti būsimaisiais laikotarpiais, nors ir neduodantis ekonominės naudos tiesiogiai, pripažįstamas ilgalaikiu turtu (pavyzdžiui, turtas, įsigytas darbo saugos, gamtos saugos, valdymo tikslams).

9. Jei įmonė ketina įsigyti materialųjį turtą, kuris teiks įmonei ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus, išankstiniai mokėjimai, avansinės įmokos ir kiti panašaus pobūdžio mokėjimai už tokį turtą turi būti priskiriami ilgalaikiam turtui. Ilgalaikiam materialiajam

turtui taip pat priskiriamas gautas, bet dar nepradėtas naudoti arba nebaigtas komplektuoti ilgalaikis materialusis turtas. Šiame punkte nurodytas turtas apskaitoje registruojamas atskirai.

#### **IV. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO (PASIGAMINIMO) SAVIKAINA**

10. Ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

11. Išlaidų, kurios sudaro ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą, pavyzdžiai:

11.1. įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kitokio sunaudoto turto vertė);

11.2. atvežimo išlaidos;

11.3. muitai, akcizai ir kiti negrąžinami mokesčiai;

11.4. projektavimo darbų išlaidos;

11.5. sumontavimo išlaidos;

11.6. instaliavimo išlaidos;

11.7. paruošimo naudoti išlaidos;

11.8. remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, išlaidos;

11.9. išbandymo išlaidos;

11.10. infrastruktūros ir turto registravimo išlaidos;

11.11. žemės sklypo ir statybos aikštelės paruošimo išlaidos;

11.12. numatomos būsimos turto išmontavimo, išvežimo, turto gamybinės vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos atitinka įsipareigojimų arba atidėjimų apibrėžimą;

11.13. kitos tiesiogiai su turto įsigijimu susijusios išlaidos.

12. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįskaitomas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai pridėtinės vertės mokestis yra negrąžinamas. Negrąžinamą pridėtinės vertės mokestį įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

13. Palūkanos į turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaitomos. Jos pripažįstamos atitinkamų laikotarpių sąnaudomis.

14. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina nustatoma prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant ilgalaikį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos išlaidas, padarytas gaminant šį turtą iki jo naudojimo pradžios.

15. Veiklos sąnaudos į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą neįskaitomos.

16. Savoms reikmėms statomo (gaminamo) turto savikaina nustatoma pagal tuos pačius principus kaip ir įsigyjant turtą. Jei turtas statomas (gaminamas) ir pardavimo tikslu, ir savoms reikmėms, savoms reikmėms gaminamo turto savikaina turi būti tokia pat kaip ir parduoti gaminamo turto savikaina. Jei savoms reikmėms statant (gaminant) turtą atsiranda papildomų (viršnormatyvinių) medžiagų ar darbo jėgos sąnaudų, jos neįtraukiamos į turto pasigaminimo savikainą ir pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudomis. Taip pat šiuo atveju į pasigaminimo savikainą negalima įtraukti jokios vidaus pelno dalies.

17. Jei turtas įsigijamas brangiau nei jo tikroji vertė išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis visą išsimokėjimo laikotarpį.

18. Jei įmonė ilgalaikį materialųjį turtą gauna savininkų turtinių įnašų forma, jo įsigijimo savikainą sudaro savininkų susirinkimo arba savininko patvirtinta turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, bei visos su jo įregistravimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos.

19. Neatlygintinai gauto (dovanoto) ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro dovanojimo sutartyje ar kitame dokumente patvirtinta to turto vertė, kuri negali būti didesnė už tikrąją vertę, bei su šio turto gavimu ir paruošimu naudoti susijusios išlaidos. Kai turto vertė

nenurodyta, gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę, kuri ir bus laikoma įsigijimo savikaina, nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę.

20. Patikėjimo teise valdomo turto įsigijimo savikaina yra ta, kuri nurodyta perdavimo akte, tačiau registruojant apskaitoje ji negali būti didesnė už to turto tikrąją vertę. Jei perdavimo akte vertė nenurodyta, ją nustato įmonė, atsižvelgdama į to turto tikrąją vertę.

21. Pagal nuomos, panaudos ir lizingo (finansinės nuomos) sutartis valdomo turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama ir šio turto apskaita atliekama 20-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma, lizingas (finansinė nuoma) ir panauda“ nustatyta tvarka.

## **V. TURTO ĮSIGIJIMAS MAINAIS**

22. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti įsigijamas mainais į kitą turtą.

23. Mainais gauto turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant visas su to turto mainais susijusias išlaidas, susidariusias iki turto naudojimo pradžios.

24. Jei mainų sutartyje turto vertė nenurodyta, o mainomas tokios pačios ar panašios paskirties, pobūdžio ir vertės turtas naudojamas tokioje pat veikloje, ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina lygi mainais atiduodamo turto balansinei vertei. Tokiu atveju pelno (nuostolių) mainų sandoryje neatsiranda (pavyzdžiui, kopijavimo aparatas keičiamas į kitą kopijavimo aparatą).

25. Jei mainų sutartyje turto vertė nenurodyta, o mainais perduodamas kitos paskirties ilgalaikis materialusis, nematerialusis ar finansinis turtas, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus perduodamo turto tikroji vertė, pridėjus visas su to turto mainais susijusias išlaidas, patirtas iki turto naudojimo pradžios.

26. Mainais perduodamo turto tikroji vertė gali būti didesnė arba mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju ta suma, kuria turto tikroji vertė skiriasi nuo balansinės vertės, pripažįstama pelnu (nuostoliais) iš ilgalaikio materialiojo turto mainų.

27. Jei mainų sandoryje atsiskaitoma turtu ir pinigais, toks sandoris vertinamas kaip nepanašios paskirties turto mainų sandoris.

## **VI. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO, REKONSTRAVIMO IR REMONTO IŠLAIDŲ APSKAITA**

28. Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms, jei jos pagal įmonės apskaitos politiką nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai.

29. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų suteikiamo rezultato.

30. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pailgina turto naudingo tarnavimo laiką ir pagerina jo naudingąsias savybes, šių darbų vertė didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir patikslinamas turto naudingo tarnavimo laikotarpis.

31. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina šio turto naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina.

32. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių, bet pailgina jo naudingo tarnavimo laiką, šių darbų vertė turi būti padidinta turto įsigijimo savikaina ir patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas. Šio turto likutinė vertė, pradėdant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvėta per iš naujo nustatytą naudingo tarnavimo laiką. Tokių darbų pavyzdys gali būti pastato remontas, kuris pailgina jo naudingo tarnavimo laiką.

33. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas nepagerina naudingųjų turto savybių ir nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, šių darbų vertė pripažįstama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

34. Tam tikrais atvejais pagal techninio eksploatavimo ar panašias sąlygas ilgalaikis materialusis turtas turi būti remontuojamas nustatytais laikotarpiais, kad būtų užtikrintas saugus ir patikimas jo naudojimas. Šiuo atveju remonto išlaidas įmonė turi pripažinti turtu (ateinančių laikotarpių sąnaudomis) ir nurašyti į sąnaudas per laikotarpį iki kito numatomo to turto remonto.

35. Pagal techninio eksploatavimo ar panašias sąlygas kai kurias ilgalaikio materialiojo turto dalis gali prireikti keisti, nes jų naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo turto, kuriam jos priklauso, naudingo tarnavimo laiko. Jei tokių dalių įsigijimo (pasigaminimo) savikainą galima patikimai nustatyti ir ji ne mažesnė už įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, įmonė gali jas registruoti ir nudėvėti kaip atskirą ilgalaikį materialųjį turtą (pavyzdžiui, lėktuvo fiuzeliažas ir jo variklis).

36. Jei dėl avarijos ar kitų priežasčių sugadinto turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė, remonto išlaidos turi būti sumažintos kompensuojama suma. Jei kompensuojama suma viršija remonto išlaidas, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pajamomis.

## **VII. IŠNUOMOTO IR IŠSINUOMOTO ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMAS, REKONSTRAVIMAS IR REMONTAS**

37. Išsinuomoto turto eksploatavimo išlaidos (jei jų nekompensuoja nuomotojas) pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis, jeigu jos nepriskiriamos gaminamos produkcijos savikainai.

38. Jei nuomotojas nekompensuoja nuomininko patirtų turto rekonstravimo ar remonto išlaidų, šios išlaidos pripažįstamos nuomininko veiklos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos buvo patirtos. Jeigu rekonstravimo ar remonto išlaidų pripažinimas sąnaudomis tą patį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, reikšmingai iškraipytų veiklos rezultatus, šios išlaidos registruojamos kaip turtas ir pripažįstamos sąnaudomis per likusį nuomos laikotarpį.

39. Jei nuomotojas sutinka atlikto remonto darbų vertę kompensuoti ar ją sumažinti nuomos mokestį, nuomininkas remonto išlaidas apskaitoje registruoja kaip gautiną sumą. Nuomotojas remonto išlaidas apskaitoje registruoja pagal šio standarto 30, 31, 32, 33 punktus.

## **VIII. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE IR PATEIKIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

40. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus investicinį turtą, jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas apskaitoje įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

40.1. įsigijimo savikaina;

40.2. perkainota verte.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

41. Atskiroms turto grupėms gali būti taikomi skirtingi apskaitos būdai.

42. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti šio standarto 40 punkto 1 papunktyje numatytą būdą, ilgalaikis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, finansinėje atskaitomybėje parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukaupytą nusidėvėjimą ir jo vertės sumažėjimą.

43. Ilgalaikio materialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

44. Jei įmonės apskaitos politikoje numatyta taikyti šio standarto 40 punkto 2 papunktyje numatytą būdą, ilgalaikis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, vėliau perkainojamas ir apskaitoje registruojamas perkainota verte, o finansinėje atskaitomybėje parodomas perkainota verte, atėmus sukaupą nusidėvėjimą ir turto vertės sumažėjimą.

45. Jei ilgalaikio turto apskaitos politikoje numatoma atlikti ilgalaikio materialiojo turto perkainojimą, jis turi būti atliekamas periodiškai, ne rečiau kaip kas penkerius metus.

46. Jei ilgalaikio materialiojo turto (viso ar tam tikros jo grupės) tikroji vertė nuolat reikšmingai kinta, tokį turtą reikia perkainoti dažniau.

47. Jei perkainojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, turi būti perkainojama ir visa ilgalaikio materialiojo turto grupė, kuriai tas turto vienetas priklauso. Visas vienai turto grupei priskiriamas turtas turi būti perkainojamas tuo pačiu metu.

48. Ilgalaikio materialiojo turto grupę sudaro panašaus pobūdžio ir naudojimo įmonės veikloje turtas. Turto grupių skaičių ir rūšis įmonės nustato savo nuožiūra. Ilgalaikio materialiojo turto grupių pavyzdžiai:

48.1. žemė;

48.2. pastatai ir statiniai;

48.3. mašinos ir įrengimai;

48.4. transporto priemonės;

48.5. įranga, prietaisai ir įrenginiai.

49. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, toks padidėjimas apskaitoje registruojamas kaip ilgalaikio materialiojo turto vertės padidėjimas ir perkainojimo rezervas (rezultatai).

50. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė sumažėja, toks sumažėjimas apskaitoje registruojamas kaip ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas ir pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo, jei šis turtas anksčiau nebuvo perkainotas didinant jo vertę.

51. Jei ilgalaikio turto vienetas anksčiau buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, sumažėjus turto vertei apskaitoje registruojamas turto vertės sumažėjimas ir mažinamas perkainojimo rezervas (rezultatai). Jei to turto perkainojimo rezervo (rezultatų) suma yra mažesnė už turto vertės sumažėjimo sumą, ta dalis, kuri viršija perkainojimo rezervo (rezultatų) sumą, pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto vertės sumažėjimo.

52. Jei perkainojus ilgalaikį materialųjį turtą jo vertė padidėja, tačiau anksčiau šio turto vertė buvo sumažėjusi ir dėl to buvo pripažintos sąnaudos, apskaitoje registruojamas turto vertės padidėjimas ir mažinamos sąnaudos suma, kuri anksčiau buvo pripažinta sąnaudomis, o likusi dalis įtraukiama į perkainojimo rezervą (rezultatus).

## IX. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUSIDĖVĖJIMAS

53. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudojimo laiko. Skaičiuojamas tik riboto naudojimo laiko turto nusidėvėjimas.

54. Neriboto naudojimo laiko yra žemė, todėl jos nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

55. Pradėjus naudoti ilgalaikį materialųjį turtą, nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos.

56. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo, perleidimo, jo priskyrimo investiciniam turtui, kuris bus apskaitomas tikrąja verte, ar kitokio perdavimo, kai turtas nustoja būti naudojamas arba kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į prekių, produkcijos, paslaugų savikainą.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

57. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:

57.1. planuojamą naudingo tarnavimo laiką;

57.2. planuojamą ilgalaikio materialiojo turto naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką;

57.3. technologijų bei ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą;

57.4. teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką;

57.5. įmonės nusistatytą ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę.

58. Bibliotekų fondų, meno kūrinių, muziejų eksponatų, į kultūros vertybių registrą įtraukto ilgalaikio materialiojo turto, išskyrus pastatų ir statinių, kurie buvo rekonstruoti arba remontuoti, nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Jei į kultūros vertybių registrą įtraukti pastatai ar statiniai buvo rekonstruoti arba remontuoti ir dėl to buvo padidinta jų vertė, nusidėvėjimas skaičiuojamas tik nuo rekonstravimo ar remonto darbų vertės, kuria buvo padidinta pastatų ar statinių įsigijimo savikaina.

*Punkto pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIIISAK000VAS-8

59. Nenaudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Nenaudojamu laikomas užkonservuotas turtas. Jei turtas laikinai nenaudojamas dėl remonto, jis nepriskiriamas nenaudojamam turtui.

60. Nudėvimoji ilgalaikio materialiojo turto vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo savikainos atimant numatomą likvidacinę vertę. Likvidacinę vertę nustato įmonė.

61. Nusistatyta ilgalaikio materialiojo turto metinė nusidėvėjimo norma, naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslinta nusidėvėjimo skaičiavimo norma, naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė turi būti nudėvėta per likusį (patikslintą) turto naudingo tarnavimo laiką.

62. Taikomi šie ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai:

62.1. tiesiogiai proporcingas (tiesinis);

62.2. produkcijos;

62.3. metų skaičiaus;

62.4. dvigubas – mažėjančios vertės.

63. Metų skaičiaus ir dvigubas – mažėjančios vertės metodai nerekomenduojami taikyti skaičiuojant ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą finansinės atskaitomybės sudarymo tikslams, išskyrus tuos atvejus, kai tai reikalinga norint teisingai parodyti įmonės veiklos rezultatus ir turto teikiamą ekonominę naudą.

64. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$\text{kur } N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo savikaina);

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

65. Produkcijos metodu apskaičiuota nusidėvėjimo suma priklauso nuo tam tikru ilgalaikio materialiojo turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekio. Taikant šį metodą, nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times P}{P_{\max}}, \text{ kur}$$

N – nusidėvėjimo suma, tenkanti pagamintai produkcijai (atliktoms paslaugoms);

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

P – per ataskaitinį laikotarpį pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis;

$P_{\max}$  – maksimalus ilgalaikio turto objektu pagamintos produkcijos (atliktų paslaugų) kiekis.

66. Metų skaičiaus metodu apskaičiuota nusidėvėjimo suma skaičiuojama nuo įsigijimo savikainos, tačiau pirmaisiais turto naudojimo metais į produkcijos, darbų (paslaugų) savikainą įskaitoma didžiausia nusidėvėjimo suma, antraisiais – mažesnė negu pirmaisiais, o trečiaisiais ir dar vėlesniais metais – tolygiai mažėjanti nusidėvėjimo suma, atsižvelgiant į pasirinktą turto naudojimo laiką. Taikant metų skaičiaus metodą, nusidėvėjimo suma skaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{(V1 - V2) \times (T - 1) + 2}{T \times (T + 1)}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V2 – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais;

i – metai, kuriems skaičiuojamas nusidėvėjimas, kur „i“ mažiau arba lygu „T“.

67. Taikant dvigubą – mažėjančios vertės metodą, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo objekto likutinės vertės pagal du kartus padidintą procentą. Taikant šį metodą, metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = L \times n; \quad n = \frac{100 \text{ procentų}}{T} \times 2, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo suma;

L – ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė;

n – nusidėvėjimo procentas;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

Pirmaisiais turto naudojimo metais:

$$N1 = L1 \times n, \text{ kur}$$

$$L1 = V1,$$

V1 – ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

antraisiais turto naudojimo metais:

$$N2 = L2 \times n, \text{ kur } L2 = L1 - N1;$$

trečiaisiais turto naudojimo metais:

$$N3 = L3 \times n, \text{ kur } L3 = L2 - N2;$$

ketvirtaisiais ir einančiais po jų, ir dar kitais „i“-aisiais metais (išskyrus paskutinius turto naudojimo metus):

$$Ni = Li \times n, \text{ kur } Li = Li - 1 - Ni - 1;$$

paskutiniais turto naudojimo metais:

$Np = Lp - 1 - V2$ , kur  $V2$  – ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė.

68. Ilgalaikio materialiojo turto objektus, kurių nusidėvėjimas skaičiuojamas, įmonės gali nusistatyti pačios. Tai gali būti:

68.1. grupė identiškų vienu ar kelių turto vienetų;

68.2. atskiras turto vienetas;

68.3. turto vieneto sudedamoji dalis, jeigu jos naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo to turto, kurio sudedamoji dalis ji yra, naudingo tarnavimo laiko ir jeigu įmanoma nustatyti šios dalies įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

69. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.

70. Jei ilgalaikis materialusis turtas yra perkainojamas atsiperkamąja verte ar jo vertė buvo patikslinta dėl remonto, nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo iš naujo nustatytos jo vertės.

71. Nusidėvėjimo suma turi būti pripažinta sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai nusidėvėjimo sąnaudos įtraukiamas į kito turto pasigaminimo savikainą.

72. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodas, taikomas ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimui skaičiuoti, bei turto naudingo tarnavimo laikas turi būti periodiškai peržiūrimi. Jei pastebėtas reikšmingas laukiamos iš to turto ekonominės naudos pasikeitimas, nusidėvėjimo skaičiavimo metodas ar naudingo tarnavimo laikas turi būti pakeisti taip, kad atitiktų pasikeitusią situaciją.

73. Nusidėvėjimo skaičiavimo metodo pakeitimas laikomas apskaitos politikos pakeitimu, o naudingo tarnavimo laiko pakeitimas – apskaitinio įvertinimo pakeitimu. Apskaitos politikos ir apskaitinių įvertinimų pakeitimo registravimo apskaitoje reikalavimus nustato 7-asis verslo apskaitos standartas „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

## **X. ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NURAŠYMAS**

74. Jeigu apskaitomas ilgalaikis materialusis turtas nebeatitinka turto priskyrimo ilgalaikiam materialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

75. Nurašius visiškai nudėvėtą turtą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte. Jei nurašyto turto likvidacinė vertė didesnė už gautų dalių ir medžiagų grynąją galimo realizavimo vertę, skirtumas pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo, jei likvidacinė vertė mažesnė – ataskaitinio laikotarpio pelnu dėl turto nurašymo.

76. Jei nurašomas turtas nev visiškai nudėvėtas, nenudėvėta suma pripažįstama ataskaitinio laikotarpio nuostoliu dėl turto nurašymo. Jei išmontavus turtą gaunamos dalys ar medžiagos, jos apskaitoje registruojamos grynąja galimo realizavimo verte atsargų sąskaitoje, atitinkamai mažinant dėl turto nurašymo patirtą nuostolį.

77. Perleidus ilgalaikį materialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai, perleidus ilgalaikį materialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant parduoto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas. Perleisto ilgalaikio materialiojo turto nurašymas apskaitoje registruojamas nurašant turto įsigijimo savikainą ir sukauptą to turto nusidėvėjimo sumą.

78. Ilgalaikis materialusis turtas, nebenaudojamas įmonės veikloje ir laikomas perleidimo tikslu, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte nuo tos datos, nuo kurios turtas nebenaudojamas veikloje. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

79. Ilgalaikis materialusis turtas, kuris laikinai nenaudojamas įmonės veikloje, apskaitoje registruojamas atskiroje sąskaitoje. Balanse šis turtas parodomas toje pačioje turto grupėje, kuriai jis buvo priskirtas, kol buvo naudojamas. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti pateikiama informacija apie laikinai nenaudojamą turtą.

80. Jei turtas prarandamas dėl vagystės ar kitų panašių priežasčių, nuostoliai, atsiradę dėl šio turto praradimo, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo, jei nėra galimybės šių nuostolių kompensuoti. Jei pagrįstai tikimasi, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma. Jei numatoma atgauti suma yra mažesnė už prarasto turto vertę, likusi suma pripažįstama nuostoliu.

81. Jei turtas prarandamas dėl stichinių nelaimių ar kitų gamtos reiškinių, kurie nebūdingi toje vietovėje, nuostoliai, atsiradę dėl šio turto praradimo, pripažįstami netekimais, jei negalima šių nuostolių kompensuoti. Tą ataskaitinį laikotarpį, kai pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma, atitinkamai mažinant netekimus.

82. Jei ilgalaikis materialusis turtas prarandamas ar patiriami nuostoliai dėl gamtos reiškinių, kurie būdingi tai vietovei, nuostoliai, atsiradę dėl šio turto praradimo, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio nuostoliais dėl turto praradimo. Jei pagrįstai nustatoma, kad nuostoliai bus atlyginti, numatoma atgauti suma registruojama kaip gautina suma, atitinkamai mažinant nuostolius dėl turto praradimo.

83. Jei nurašomas turtas buvo perkainotas ir yra likusi nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis, perkainojimo rezervas turi būti atitinkamai sumažintas. Perkainojimo rezervo (rezultatų) apskaitos reikalavimus nustato 8-asis verslo apskaitos standartas „Nuosavas kapitalas“.

## **XI. INVESTICINIO TURTO APSKAITA**

84. Įsigijus investicinį turtą, jis apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, vėliau, atsižvelgiant į įmonės pasirinktą apskaitos politiką, jis gali būti apskaitomas vienu iš šių būdų:

84.1. įsigijimo savikaina;

84.2. tikrąją vertę.

85. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas įsigijimo savikainos būdas, skaičiuojamas investicinio turto nusidėvėjimas. Finansinėje atskaitomybėje investicinis turtas parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimą.

86. Investicinio turto vertė mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto nuvertėjimas“ nustatyta tvarka.

87. Investicinio turto, kuris finansinėje atskaitomybėje parodomas įsigijimo savikaina, remonto išlaidos registruojamos šio standarto 30, 31, 32, 33 punktų nustatyta tvarka.

88. Jei investicinio turto apskaitai pasirenkamas tikrosios vertės būdas, jo nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Investicinio turto tikroji vertė tikslinama kiekvieną kartą, sudarant finansinę atskaitomybę, jos pasikeitimą pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažįstant pelnu ar nuostoliu.

89. Investicinio turto, finansinėje atskaitomybėje parodyto tikrąją vertę, remonto išlaidos pripažįstamos laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, sąnaudomis.

90. Jei turtas, anksčiau naudotas prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams, pradedamas laikyti vien tik pajamoms iš nuomos ir/arba vertės padidėjimo gauti, jis iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių turi būti perkeliamas į investicinio turto grupę tą dieną, kai pradedamas laikyti vien tik pajamoms iš nuomos ir/arba vertės padidėjimo gauti.

91. Jei turtas, anksčiau laikytas vien tik pajamoms iš nuomos ir/arba vertės padidėjimo gauti, pradedamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams, jis iš investicinio turto grupės turi būti perkeliamas į kitas ilgalaikio materialiojo turto grupes tą dieną, kai pradedamas naudoti prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams.

92. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, į investicinio turto grupę perkeltą turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas įsigijimo savikaina, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir sukauptas nusidėvėjimas laikomas investicinio turto įsigijimo savikaina ir sukauptu nusidėvėjimu.

93. Pasirinkus investicinio turto apskaitos įsigijimo savikaina būdą, į investicinio turto grupę perkeltą turtą iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota verte, perkeliama turto įsigijimo savikaina ir perkainota vertė laikoma investicinio turto įsigijimo

savikaina. Sukauptas įsigijimo savikainos ir perkainotos dalies nusidėvėjimas laikomas sukauptu investicinio turto nusidėvėjimu. Perkeliama turto nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis turi būti mažinama didinant nepaskirstytąjį pelną (mažinant nuostolius), kai investicinis turtas nudėvimas arba nuvertėja.

94. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąją vertę būdą, į investicinio turto grupę perkeliama turto iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, perkeliama turto balansinė vertė laikoma investicinio turto įsigijimo savikaina. Įvertinus investicinį turtą tikrąją vertę perkėlimo dieną, įsigijimo savikainos ir tikrosios vertės skirtumas parodomas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

95. Pasirinkus investicinio turto apskaitos tikrąją vertę būdą, į investicinio turto grupę perkeliama turto iš kitų ilgalaikio materialiojo turto grupių, kuriose jis buvo apskaitomas perkainota vertė, perkeliama turto nepanaudota perkainojimo rezervo (rezultatų) dalis mažinama didinant nepaskirstytąjį pelną (mažinant nuostolius).

96. Investicinį turtą, kuris finansinėje atskaitomybėje parodomas tikrąją vertę, perkėlus į kitas turto grupes, jo įsigijimo savikaina yra paskutinė žinoma to turto tikroji vertė.

97. To paties turto viena dalis gali būti laikoma vien tik pajamoms iš turto nuomos ir/arba turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams. Tokios turto dalys finansinėje atskaitomybėje turi būti parodomos:

97.1. atskirai -jei kiekviena iš jų sudaro reikšmingą to turto dalį. Turto dalis, laikoma vien tik pajamoms iš nuomos ir/ar vertės padidėjimo gauti, parodoma investicinio turto grupėje. Turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniams tikslams, parodoma žemės ar pastatų grupėje;

97.2. investicinio turto grupėje -jei turto dalis, naudojama prekėms gaminti, paslaugoms teikti ar administraciniams tikslams, sudaro nereikšmingą to turto dalį;

97.3. žemės ar pastatų grupėje – jei turto dalis, laikoma vien tik pajamoms iš nuomos ir/ar vertės padidėjimo gauti, sudaro nereikšmingą to turto dalį.

*Papildyta skyriumi:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

## **XII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

*Skyriaus numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti pateikta ši informacija:

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.1. apie kiekvieną ilgalaikio materialiojo, iš jų ir investicinio turto, atskaitomybėje parodomo įsigijimo savikainą, grupę:

98.1.1. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

98.1.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

98.1.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

98.1.4. nurašyto turto vertė;

98.1.5. vertės sumažėjimas;

98.1.6. per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotas nusidėvėjimas;

98.1.7. sukauptas nusidėvėjimas ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

98.1.8. likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.2. apie kiekvieną investicinio turto, finansinėje atskaitomybėje parodomo tikrąją vertę, grupę:

98.2.1. balansinė vertė laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

98.2.2. per ataskaitinį laikotarpį įsigyto turto vertė;

98.2.3. per ataskaitinį laikotarpį perleisto turto vertė;

98.2.4. nurašyto turto vertė;

98.2.5. per ataskaitinį laikotarpį į investicinio turto grupę iš kitų turto grupių ir iš investicinio turto grupės į kitas grupes perkėto turto vertė;

98.2.6. tikrosios vertės pokytis per finansinius metus.

*Papildyta papunkčiu:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.3. pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažintas pelnas ar nuostoliai dėl investicinio turto tikrosios vertės pasikeitimo ir kuriame pelno (nuostolių) ataskaitos straipsnyje jie parodyti.

*Papildyta papunkčiu:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.4. reikšmingos prielaidos ir metodai, kuriais remiantis nustatoma investicinio turto tikroji vertė.

*Papildyta papunkčiu:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.5. ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto apskaitos politika ir jos pakeitimai;

*Papunkčio pakeitimai:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.6. įmonės nusistatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.7. turto įkeitimai ir kiti nuosavybės teisių apribojimai;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.8. apskaitinių įvertinimų pakeitimai;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.9. taikomi ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir nusidėvėjimo normos pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.10. jei turtas buvo perkainotas – priežastys, dėl kurių jis buvo perkainotas, perkainojimo periodiškumas ir perkainojimo rezultatas;

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.11. jei yra turto, kuris yra visiškai nudėvėtas, tačiau dar tebenaudojamas, nurodyti, koks tai turtas ir kokia jo įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

*Papunkčio numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

98.12. jei to paties turto viena dalis naudojama vien tik pajamoms iš turto nuomos ir/arba turto vertės padidėjimo gauti, o kita dalis – prekėms gaminti, paslaugoms teikti arba administraciniais tikslams, tų dalių reikšmingumo nustatymo kriterijai ir jų dydis.

*Papildyta papunkčiu:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

### **XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

*Skyriaus numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

99. Įmonės, kurios taikė kitokią nei šiame standarte nustatyta ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos apskaičiavimo tvarką, šio standarto nuostatas dėl turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos turi taikyti tik naujai įsigytam turtui einamuoju ir vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais. Anksčiau įsigyto turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos koreguoti nereikia.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

100. Įmonės, kurios iki šio standarto įsigaliojimo perkainojo atskirus ilgalaikio materialiojo turto vienetus arba jo grupes, gali pasirinkti ne tik 40 punkto 2 papunktyje, bet ir 40 punkto 1 papunktyje numatytą apskaitos būdą. Pasirinkus įsigijimo savikainos būdą, perkainoto ilgalaikio materialiojo turto vertė turi būti:

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

100.1. koreguojama iki jo įsigijimo savikainos; arba

100.2. nekoreguojama iki jo įsigijimo savikainos. Tokiu atveju ilgalaikio materialiojo turto vertė neatitinka šio standarto reikalavimų, todėl įmonė privalo per to ilgalaikio materialiojo turto tarnavimo laiką metinėje finansinėje atskaitomybėje atskleisti perkainojimo poveikį ilgalaikio materialiojo turto balansinei vertei.

101. Įmonės indeksuotas ilgalaikis materialusis turtas neatitinka šio standarto reikalavimo ilgalaikį materialųjį turtą registruoti apskaitoje ir parodyti finansinėje atskaitomybėje įsigijimo savikaina arba perkainota verte, todėl, jei indeksuota ilgalaikio materialiojo turto vertė nekoreguojama, įmonė privalo per to ilgalaikio materialiojo turto tarnavimo laiką metinėje finansinėje atskaitomybėje atskleisti indeksavimo poveikį turto balansinei vertei.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

102. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

103. Nuostatos dėl investicinio turto apskaitos turi būti taikomos sudarant 2006 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių laikotarpių finansinę atskaitomybę. Jos gali būti taikomos ir sudarant 2005 metų finansinę atskaitomybę.

*Papildyta punktu:*

Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, *Žin.*, 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); *Žin.*, 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

### 13-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NEMATERIALUSIS TURTAS“ I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti nematerialiojo turto pripažinimo, įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
2. Standartas taikomas nematerialiojo turto apskaitai.
3. Standartas netaikomas:
  - 3.1. teisių į mineralinius išteklius, žemės gelmių ir kitų gamtos išteklių tyrinėjimo ir gavybos išlaidų apskaitai;
  - 3.2. nematerialiajam turtui, kurį įmonė numato perleisti arba sunaudoti per vieną ataskaitinį laikotarpį. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“;
  - 3.3. atidėtųjų mokesčių turto apskaitai;
  - 3.4. verslo junginių prestižo apskaitai. Prestižo apskaitos reikalavimus nustato 14-asis verslo apskaitos standartas „Verslo jungimai“;
  - 3.5. finansinių priemonių apskaitai;
  - 3.6. nematerialiojo turto, gauto iš specifinių sandorių tarp draudimo įmonių ir draudėjų, apskaitai;
  - 3.7. kitam nematerialiajam turtui, kurio apskaita reglamentuojama kituose verslo apskaitos standartuose.
4. Nematerialusis turtas, įsigytas pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartis, įsigijimo metu registruojamas apskaitoje 21-ojo verslo apskaitos standarto „Nuoma ir lizingas“ nustatyta tvarka, o vėliau jo apskaitai taikomos šios standarto nuostatos.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Aktyvioji rinka** – rinka, kurioje prekiaujama tos pačios rūšies prekėmis ar paslaugomis, nesunkiai galima rasti norinčius (ketinančius) jas pirkti ar parduoti ir kurioje rinkos dalyviai gali gauti informacijos apie kainas.

**Amortizacija** – amortizuojamosios vertės priskyrimas sąnaudoms (ar kito turto savikainai) ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

**Amortizuojamoji vertė** – suma, gauta iš turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatytą likvidacinę vertę.

**Balansinė vertė** – suma, kuria turtas yra parodytas balanse. Nematerialiojo turto balansinė vertė yra lygi jo likutinei vertei.

**Įsigijimo (pasigaminimo) savikaina** – sumokėta (mokėtina) pinigų ar pinigų ekvivalentų suma ar kito mainais atiduoto ar sunaudoto turto, kuris naudojamas įsigyjant ar gaminant turtą, vertė.

**Likutinė vertė** – suma, gauta iš nematerialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus amortizacijos sumą, sukauptą per visą jo naudingo tarnavimo laiką, pridėjus visus šio turto vertės padidėjimus ir atėmus visus jos sumažėjimus.

**Likvidacinė vertė** – suma, kurią įmonė tikisi gauti už turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinus būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas.

**Naudingo tarnavimo laikas** – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

**Nematerialusis turtas** – identifikuojamas nepiniginis turtas, neturintis materialios formos, kuriuo įmonė disponuoja ir kurį naudodama tikisi gauti tiesioginės ir netiesioginės ekonominės naudos.

**Nuvertėjimas (nuostolis dėl vertės sumažėjimo)** – suma, kuria turto balansinė vertė yra didesnė už jo atsiperkamąją vertę.

**Piniginis turtas** – turimi pinigai ir turtas, kuris bus gautas už iš anksto žinomą pinigų sumą.

**Plėtra** – tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymas planuojant arba kuriant naujus ar iš esmės pagerintus produktus (medžiagas, įrengimus, gaminius, procesus, sistemas ar paslaugas) prieš pradedant komercinę jų gamybą ar naudojimą.

**Prestižas** – suma, kuria įgijėjo sumokėta kaina viršija įsigytos kitos įmonės grynojo turto dalies vertę ir iš kurios įgijėjas tikisi gauti ekonominės naudos ateityje.

**Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

**Tyrimas** – suplanuota veikla, atliekama siekiant naujų mokslo ar technikos žinių.

### III. NEMATERIALIOJO TURTO PRIPAŽINIMAS

5. Nematerialusis turtas pripažįstamas, jei jis atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir šiuos pripažinimo kriterijus:

5.1. pagrįstai tikėtina, kad įmonė ateityje iš turto gaus ekonominės naudos;

5.2. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės;

5.3. įmonė gali tuo turtu disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti teisę juo naudotis kitiems.

6. Vertinant tikimybę gauti ekonominės naudos, turi būti vadovaujamasi nematerialiojo turto pirminio pripažinimo metu turima patikima informacija ir laikomasi ne tik formalių reikalavimų, bet ir turinio svarbos principo.

7. Būsimąją ekonominę naudą, gaunamą iš nematerialiojo turto, gali sudaryti gaminių ir paslaugų pardavimo pajamos, išlaidų sumažėjimas ar kita nauda, gaunama iš įmonės naudojamo nematerialiojo turto.

8. Vienas svarbiausių nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų yra jo kontrolė. Įmonė kontroliuoja turtą, jei ji turi teisę gauti iš jo būsimosios ekonominės naudos bei uždrausti kitiems ją naudotis. Įmonės galimybė kontroliuoti nematerialųjį turtą ir jo teikiamą ekonominę naudą gali būti išreikšta juridinėmis teisėmis. Tai gali būti autorių ar panašios teisės.

9. Nematerialiojo turto pavyzdžiai gali būti:

9.1. prekių ženklai;

9.2. patentai ir licencijos;

9.3. autorių ir gretutinės teisės;

9.4. teisė demonstruoti kino filmus;

9.5. plėtros darbai;

9.6. kompiuterių programos;

9.7. prestižas.

10. Tam tikrais atvejais nematerialusis turtas gali būti susietas su materialia forma. Toks turtas gali būti kompaktiniame diske (kompiuterių programos), popierinėse laikmenose (licencijos ar patentai), kino juostoje ar pan. Tais atvejais, kai turtas turi materialiojo ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, įvertinama, kuris požymis vyrauja. Jei kompiuterių programa ar kitas nematerialusis turtas yra neatskirama materialiojo turto dalis, jis apskaitomas materialiojo turto sudėtyje (pavyzdžiui, kompiuterio operacinė sistema, be kurios kompiuteris negali veikti, priskiriama kompiuterio įsigijimo savikainai; jei kompiuterio programa nėra sudedamoji įrangos dalis, ji apskaitoma kaip nematerialusis turtas).

11. Plėtos veikloje gali būti sukurti ar pagaminti bandomieji pavyzdžiai, kurie turi materialią formą, tačiau šiuo atveju materialiojo turto požymiai yra antriniai, nes pagrindinis tikslas yra tobulinti produktą, todėl šios išlaidos priskiriamos nematerialiajam turtui.

12. Nematerialusis turtas gali būti atskiriamas ir neatskiriamas nuo įmonės ir kito jos turto. Nematerialusis turtas, kurį įmonė gali perleisti ar išnuomoti, yra laikomas atskiriamu nuo įmonės ir kito jos turto. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriamas nuo kito turto ir kuria būsimąją ekonominę naudą tik kartu su kitu turtu, jis gali būti pripažįstamas tik tada, jei įmonė gali nustatyti, kokią būsimąją ekonominę naudą ji gaus iš to nematerialiojo turto.

13. Įmonės darbuotojų kvalifikacija, vidaus išlaidos, patirtos siekiant sukurti / sudaryti pirkėjų sąrašus ir panašius objektus, nelaikomos nematerialiuoju turtu. Įmonės patirtos išlaidos susikurtiems prekių ženklsams, straipsnių antraštėms ir panašaus pobūdžio išlaidos taip pat neturi būti pripažįstamos nematerialiuoju turtu. Jos negali būti atskirtos nuo visų verslo plėtos išlaidų, todėl jos negali būti pripažįstamos kaip atskiras nematerialusis turtas.

14. Jei straipsnis neatitinka nematerialiojo turto apibrėžimo, išlaidos pripažįstamos sąnaudomis jų susidarymo metu. Išlaidų, kurios pripažįstamos sąnaudomis, kai tik jos patiriamos, pavyzdžiai:

14.1. veiklos pradžios išlaidos (pavyzdžiui, įmonės steigimo išlaidos, tokios kaip išlaidos teisinėms, konsultavimo paslaugoms apmokėti, registravimo rinkliavos, išlaidos naujai gamyklai atidaryti, naujam verslui ar veiklai pradėti, tokios kaip išlaidos iki atidarymo, veiklos ar gamybos pradžios);

14.2. darbuotojų mokymo;

14.3. reklamos ir reprezentacinės;

14.4. įmonės ar įmonės dalies perkėlimo ar reorganizavimo.

15. Nematerialusis turtas gali būti įsigijamas iš išorės arba sukuriamas įmonės viduje. Prestižas įmonės viduje negali būti sukurtas, kadangi pagal apibrėžimą jis atsiranda tik įsigijus kitą įmonę.

#### **IV. NEMATERIALIOJO TURTO ĮSIGIJIMO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE**

16. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

17. Jei nematerialusis turtas yra įsigijamas iš išorės šaltinio, jo įsigijimo savikaina gali būti patikimai įvertinta, kai perkant atsiskaitoma pinigais ar kitu turtu.

18. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro įsigyjant šį turtą sumokėta ar mokėtina pinigų suma (ar kitokio sunaudoto turto vertė), įskaitant muitus ir kitus negrąžinamus mokesčius. Turto įsigijimo savikainai gali būti priskiriamos ir kitos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos (pavyzdžiui, atlyginimai už teisinės paslaugas).

19. Jei nematerialusis turtas įsigijamas brangiau nei jo tikroji vertė išsimokėtinai per ilgesnį kaip 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje palūkanos nenurodytos arba jų dydis reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis visą išsimokėjimo laikotarpį.

20. Jei nematerialusis turtas yra įsigijamas sujungiant verslą, įsigijimo savikaina bus laikoma jo tikroji vertė įsigijimo dieną. Jei nėra nematerialiojo turto aktyviosios rinkos, jo įsigijimo savikaina atitiks sumą, kurią įmonė įsigijimo dieną sutinka sumokėti už turtą, sudarydama sandorį su nepriklausoma, išmanančia apie šį turtą ir ketinančia atlikti šį sandorį šalimi. Nustatant šią sumą, turi būti naudojama patikima informacija ir atsižvelgiama į sandorių su panašiu turtu rezultatus.

21. Įsigyjant verslą, įsigyjiančioji įmonė pripažįsta nematerialųjį turtą, kuris atitinka šiame standarte nurodytus pripažinimo kriterijus, net jei šis turtas nebuvo pripažintas įsigyjamąsios įmonės finansinėje atskaitomybėje. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, įsigijimo savikaina (t. y. tikroji vertė) negali būti patikimai įvertinta, šis turtas nepripažįstamas kaip atskiras nematerialusis turtas.

22. Nematerialusis turtas gali būti įsigytas mainais į kitą turtą.

23. Jei nematerialusis turtas yra įsigytas mainais į išleidžiamus nuosavybės vertybinius popierius, jo įsigijimo savikaina yra šių nuosavybės vertybinių popierių tikroji vertė.

24. Mainais gauto nematerialiojo turto įsigijimo savikaina nustatoma prie mainų sutartyje numatytos vertės pridėdant tiesiogines su turto mainais susijusias išlaidas.

25. Jei sudarant mainų sutartį turto vertė nenurodoma, o nematerialusis turtas įsigyjamas mainais į tokios pat ar panašios paskirties nematerialųjį turtą, kuris panašiai naudojamas toje pačioje verslo srityje ir turi panašią tikrąją vertę, įsigijimo savikaina lygi mainais atiduodamo turto balansinei vertei. Tokiu atveju pelno (nuostolių) iš mainų sandorio neatsiranda. Tačiau mainais atiduodamo turto tikroji vertė gali būti mažesnė už jo balansinę vertę. Tokiu atveju ta suma, kuria turto tikroji vertė skiriasi nuo balansinės vertės, pripažįstama nuostoliu dėl nematerialiojo turto vertės sumažėjimo, o gaunamas turtas parodomas balansine verte po vertės sumažėjimo.

26. Jei sudarant mainų sutartį turto vertė nenurodoma, o mainais atiduodamas kitos paskirties nematerialusis, materialusis ar finansinis turtas, mainais gauto turto įsigijimo savikaina bus atiduodamo turto tikroji vertė, pridėjus visas su turto mainais susijusias išlaidas, tenkančias įmonei.

27. Jei sudarius mainų sutartį atsiskaitoma turtu ir pinigais, toks sandoris vertinamas kaip nepanašios paskirties turto mainų sandoris.

## **V. NEMATERIALIOJO TURTO SUKŪRIMO REGISTRAVIMAS APSKAITOJE**

28. Kuriant turtą įmonės viduje, išlaidos turi būti suskirstytos į tyrimų ir plėtros išlaidas. Jei įmonė negali atskirti tyrimų išlaidų nuo plėtros išlaidų, visos išlaidos priskiriamos tyrimo išlaidoms. Tyrimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

29. Tyrimų išlaidų pavyzdžiai gali būti:

29.1. veikla, skirta įgyti naujų žinių;

29.2. gautų žinių įvertinimas ir jų pritaikymas;

29.3. alternatyvių medžiagų, priemonių, gaminių, procesų, sistemų ar paslaugų ieškojimas.

30. Plėtros išlaidų pavyzdžiai gali būti:

30.1. pavyzdžių ir modelių projektavimas, konstravimas ir išbandymas prieš pradėdant gaminti ar naudoti;

30.2. instrumentų, įrankių pavyzdžių, formų ir atspaudų projektavimas pagal naujas technologijas;

30.3. bandomosios įrangos, kuri skirta ne komercinei gamybai, projektavimas, konstravimas ir eksploatavimas;

30.4. pasirinktų naujų alternatyvių medžiagų, įrangos, produktų, procesų, sistemų ar paslaugų projektavimas, konstravimas ir testavimas.

31. Plėtros etape susidariusios išlaidos nematerialiuoju turtu turi būti pripažįstamos tada ir tik tada, kai įmonė turi patikimų įrodymų, kad:

31.1. ji turi techninių galimybių bei finansinių ir kitų išteklių užbaigti plėtros darbus;

31.2. ji ketina baigti kurti nematerialųjį turtą ir jį naudoti arba parduoti;

31.3. ji sugeba naudoti arba parduoti nematerialųjį turtą;

31.4. nematerialusis turtas ateityje teks įmonei ekonominės naudos;

31.5. ji gali patikimai įvertinti su nematerialiuoju turtu susijusias išlaidas.

32. Tai, kad įmonė turi pakankamai išteklių baigti kurti ir naudoti nematerialųjį turtą bei gauti iš jo naudos, gali būti įrodoma, pavyzdžiui, verslo plane nurodant turimus techninius, finansinius ir kitus reikiamus išteklius bei įmonės galimybę jais naudotis.

33. Išlaidas viduje sukurtam nematerialiajam turtui gali patikimai įvertinti įmonės taikoma savikainos skaičiavimo sistema (pavyzdžiui, darbuotojų atlyginimai ir kitos išlaidos, kurias įmonė patiria).

34. Įmonės viduje sukurtu nematerialiojo turto pasigaminimo savikaina yra suma išlaidų, kurios buvo patirtos nuo tos datos, kai nematerialusis turtas pirmą kartą atitiko šiame standarte nurodytus pripažinimo kriterijus. Įmonės viduje sukurtu nematerialiojo turto išlaidomis gali būti:

- 34.1. išlaidos medžiagoms ir paslaugoms, naudojamoms ar suvartojamoms kuriant turtą;
- 34.2. darbuotojų, tiesiogiai dalyvaujančių kuriant turtą, darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai;
- 34.3. kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su turto kūrimu, tokios kaip juridinių teisių registravimo rinkliavos ir kuriant turtą naudojamų patentų bei licencijų amortizacija;
- 34.4. pridėtinės išlaidos, kurios kuriant turtą yra būtinos, gali būti patikimai įvertintos ir pagrįstai priskirtos tam turtui. Pridėtinių išlaidų paskirstymas atliekamas tais pačiais būdais kaip ir gaminant materialųjį turtą.
- 35. Išlaidų, kurios nepriskiriamos įmonės viduje sukurto nematerialiojo turto pasigaminimo savikainai, pavyzdžiai gali būti:
  - 35.1. pardavimo, administracinės ir kitos bendrosios išlaidos, kurių negalima tiesiogiai priskirti turto kūrimui ar paruošimui naudoti;
  - 35.2. pradiniai veiklos nuostoliai, patirti prieš pasiekiant planuojamus turto naudojimo efektyvumo rodiklius;
  - 35.3. darbuotojų mokymo.
- 36. Išlaidos, kurias įmonė pripažino sąnaudomis ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, vėliau negali būti koreguojamos ir priskiriamos nematerialiojo turto pasigaminimo savikainai.

## **VI. NEMATERIALIOJO TURTO EKSPLOATAVIMO IR KITŲ VĖLESNIŲ IŠLAIDŲ APSKAITA**

- 37. Nematerialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, sąnaudoms.
- 38. Nematerialiojo turto atnaujinimo ar tobulinimo išlaidos, patirtos po jo įsigijimo ar sukūrimo, turi būti pripažįstamos sąnaudomis tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo jos patiriamos, išskyrus atvejus, kai šios išlaidos gali būti patikimai įvertintos, priskirtos konkrečiam turtui ir įmonė gali patikimai nustatyti, kad jos leis ateityje gauti iš to turto didesnę ekonominę naudą. Jei šios sąlygos yra įvykdomos, išlaidų suma didinama nematerialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.
- 39. Nematerialiajam turtui būdinga tai, kad daugeliu atvejų neįmanoma nustatyti, ar išlaidos patobulins nematerialųjį turtą ir todėl jis ateityje duos didesnę ekonominę naudą, ar tik išlaikys tinkamą jo būklę. Paprastai sudėtinga tas išlaidas tiesiogiai priskirti kuriam nors konkrečiam nematerialiajam turtui, todėl tik labai retai išlaidos, patirtos po piršto ar pasigaminto nematerialiojo turto pradinio pripažinimo, gali būti pridėtos prie to turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos.
- 40. Balanse nematerialusis turtas rodomas likutine verte.

## **VII. NEMATERIALIOJO TURTO AMORTIZACIJA**

- 41. Amortizuojama nematerialiojo turto vertė turi būti nuosekliai paskirstyta per visą jo naudingo tarnavimo laiką.
- 42. Nematerialiojo turto amortizacijos suma pripažįstama amortizacijos sąnaudomis kiekvieną ataskaitinį laikotarpį, išskyrus atvejus, kai amortizacijos sąnaudos įtraukiamos į kito turto pasigaminimo savikainą.
- 43. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis metine amortizacijos norma, kurią įmonė nusistato, atsižvelgdama į:
  - 43.1. planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką;
  - 43.2. galimybę veiksmingai naudoti šį turtą, jei įmonę valdys kita vadovų komanda;
  - 43.3. iš turto gaunamų produktų gyvavimo ciklą;
  - 43.4. informaciją apie panašaus ir panašiai naudojamo turto naudingo tarnavimo laiką;
  - 43.5. techninį, technologinį ir kitokį senėjimą;
  - 43.6. verslo šakos, kurioje turtas naudojamas, stabilumą ir iš turto gaunamų gaminių ir paslaugų paklausos rinkoje pokyčius;

- 43.7. tikėtinus konkurentų ar galimų konkurentų veiksmus;
- 43.8. turto kontrolės laikotarpį ir teisinius bei kitokius veiksmus, ribojančius naudojimo laiką;
- 43.9. turto naudingo tarnavimo laiko priklausomybę nuo kito įmonės turto naudingo tarnavimo laiko.
44. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiko įvertinimas tampa nelabai patikimas, kai naudingo tarnavimo laikas ilgas. Tačiau jei yra patikimų įrodymų, kad nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas bus ilgesnis negu 20 metų, įmonė gali nustatyti ilgesnį nei 20 metų naudingo tarnavimo laiką.
45. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ilgas, bet visada ribotas.
46. Jei įmonė kontroliuoja nematerialųjį turtą turėdama teises, kurios buvo suteiktos ribotam laikui, nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas neturi viršyti tų teisių galiojimo laiko, išskyrus atvejus, kai teisės gali būti atnaujintos ir jų atnaujinimas yra pagrįstas.
47. Veiksmų, kurie rodo, kad teisės į nematerialiojo turto kontrolę gali būti atnaujintos, pavyzdžiai:
- 47.1. kontrolės teisių galiojimo laiko pabaigoje nematerialiojo turto tikroji vertė nesumažėja;
- 47.2. yra patikimų įrodymų, kad sąlygos, jei yra numatytos, bus įvykdytos ir teisės valdyti turtą bus atnaujintos.
48. Nematerialusis turtas amortizuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) amortizacijos skaičiavimo metodą.
49. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, metinė amortizacijos suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V1 - V2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė amortizacijos suma;

V1 – nematerialiojo turto įsigijimo vertė (pasigaminimo savikaina);

V2 – nematerialiojo turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

50. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė turi būti laikoma nulių, išskyrus atvejus, kai trečiasis asmuo įsipareigoja nupirkti turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje arba yra aktyvioji to turto rinka ir pagal ją gali būti nustatyta likvidacinė vertė, be to, tikėtina, kad ši rinka bus ir turto naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

51. Turto amortizuojamoji vertė nustatoma iš įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atimant turto likvidacinę vertę. Jeigu likvidacinė vertė nėra lygi nuliui, reiškia, kad įmonė tikisi nematerialųjį turtą perleisti jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje.

52. Amortizacijos laikotarpis turi būti peržiūrimas kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jei tikėtinas turto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių įvertinimų, amortizacijos laikotarpis turi būti patikslintas.

53. Jei paaiškėja, kad nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas įvertintas netinkamai arba turto vertė buvo patikslinta dėl jo patobulinimo ar vertės sumažėjimo, amortizacija skaičiuojama nuo iš naujo nustatytos turto vertės.

## VIII. NEMATERIALIOJO TURTO VERTĖS SUMAŽĖJIMAS IR NURAŠYMAS

54. Jei nematerialusis turtas dar nėra naudojamas arba nustatytas ilgesnis kaip 20 metų jo naudingo tarnavimo laikas, kiekvienų finansinių metų pabaigoje, net jei nėra požymių, kad turto vertė sumažėjo, įmonė turi peržiūrėti ir įvertinti nematerialiojo turto vertę. Jei turto vertė sumažėja, pripažįstamas nematerialiojo turto vertės sumažėjimas.

55. Jei nematerialiojo turto, įsigyto sujungus verslą, vertė sumažėja per kitus finansinius metus, prasidedančius po finansinių metų, kai buvo sujungtas verslas, pabaigos, ir tai nėra susiję su

aplinkybėmis, pasikeitusiomis po verslo sujungimo dienos, nuostolių dėl vertės sumažėjimo suma koreguojama nematerialiojo turto vertė ir prestižas, kurie buvo pripažinti įsigijimo metu.

56. Nematerialiojo turto vertė turi būti mažinama 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto vertės sumažėjimas“ nustatyta tvarka.

57. Jei apskaitoje užregistruotas nematerialusis turtas nebeatitinka turto priskyrimo nematerialiajam turtui požymių, jis nurašomas.

58. Perleidus nematerialųjį turtą, pelno (nuostolių) ataskaitoje parodomas sandorio rezultatas. Pelnas ar nuostoliai, susidarę perleidus nematerialųjį turtą, apskaičiuojami iš gautų pajamų atimant perleisto turto likutinę vertę ir visas su perleidimu susijusias išlaidas.

59. Praradus ar nurašius nevysiškai amortizuotą nematerialųjį turtą, pripažįstami nuostoliai, kurie parodomi pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip veiklos sąnaudos.

60. Nematerialusis turtas, kuris nenaudojamas įmonės veikloje ir laikomas perparduoti, registruojamas atsargų sąskaitoje likutine verte tą datą, nuo kurios turtas nebenaudojamas. Tokio turto apskaitos reikalavimus nustato 9-asis verslo apskaitos standartas „Atsargos“.

## **IX. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

61. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

61.1. apie kiekvieną nematerialiojo turto grupę:

61.1.1. naudingo tarnavimo laikas;

61.1.2. įsigijimo (pasigaminimo) savikaina laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

61.1.3. įsigyto per ataskaitinį laikotarpį nematerialiojo turto vertė;

61.1.4. nurašyto turto vertė;

61.1.5. vertės sumažėjimas ir jo atstatymas;

61.1.6. per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuota amortizacijos suma ir kuriame finansinės atskaitomybės straipsnyje ji parodyta;

61.1.7. sukaupta amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

61.1.8. likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

61.2. nematerialiojo turto apskaitos politika ir jos keitimas;

61.3. apskaitinių įvertinimų keitimas;

61.4. turto, kuris yra visiškai amortizuotas, tačiau naudojamas, įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

61.5. nematerialiojo turto, kuris amortizuojamas per ilgesnį negu 20 metų laikotarpį, likutinė vertė ir priežastys, dėl kurių nustatytas toks amortizacijos laikotarpis;

61.6. nematerialiojo turto, kurio kontrolę riboja teisės aktai ar tam tikros sutartys, likutinė vertė;

61.7. nematerialiojo turto, užstatyto kaip įsipareigojimų garantija, likutinė vertė;

61.8. pirmą kartą taikant šį standartą turi būti nurodyta nematerialiojo turto, kuris neatitiko šiame standarte nurodytų pripažinimo kriterijų ir todėl buvo nurašytas, likutinė vertė.

## **X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

62. Pirmą kartą šį standartą taikanti įmonė turi nuo standarto įsigaliojimo datos taikyti šio standarto nuostatas, o praėjusių finansinių metų lyginamąją informaciją pataisyti pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

63. Įmonės, kurių balanse yra nevysiškai amortizuota formavimo savikaina ar kitas nematerialusis turtas, kuris neatitinka šiame standarte nurodytų nematerialiojo turto pripažinimo kriterijų, pradėdamos taikyti šį standartą formavimo savikainos straipsnį turi panaikinti taikydamos 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

64. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 19-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ATIDĖJIMAI, NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI IR TURTAS BEI POBALANSINIAI ĮVYKIAI“

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti atidėjimų, neapibrėžtųjų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto ir pobalansinių įvykių įvertinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. visiems atidėjimams, neapibrėžtiesiems įsipareigojimams, neapibrėžtajam turtui, išskyrus atsirandančius:

2.1.1. iš finansinių priemonių, apskaitomų tikrąja verte;

2.1.2. iš tebevykdomų nenuostolingų sutarčių;

2.1.3. draudimo įmonėse dėl draudimo sutarčių su klientais;

2.1.4. iš kituose verslo apskaitos standartuose atskirai nagrinėjamų atvejų.

2.2. pobalansiniams įvykiams.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Atidėjimas** – įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos arba įvykdymo laiko negalima tiksliai nustatyti, tačiau galima patikimai įvertinti.

**Balanso data** – ataskaitinių finansinių metų pabaigos data.

**Įsipareigojimas** – prievolė, atsirandanti dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, kuri turės būti įvykdyta ir kurios dydį galima objektyviai nustatyti.

**Finansinis įsipareigojimas** – kiekvienas sutartinis įsipareigojimas sumokėti pinigų arba perduoti kitokią finansinę priemonę kitai šaliai, arba pasikeisti finansinėmis priemonėmis su kita šalimi potencialiai nepalankiomis sąlygomis.

**Neapibrėžtasis įsipareigojimas** – įsipareigojimas, galintis atsirasti dėl praeities įvykių, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtins nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai; arba įsipareigojimas, atsirandantis iš praeities įvykių, bet nepripažįstamas, kadangi nėra tikėtina, kad jį reikės padengti turtu, arba jo sumos negalima patikimai nustatyti.

**Neapibrėžtasis turtas** – turtas, galintis atsirasti dėl praeities įvykių, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtins nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai.

**Patikimas įvertinimas** – įvertinimas, pagrįstas išsamia ir teisinga informacija.

**Pobalansiniai įvykiai** – ūkiniai įvykiai, kurie įvyksta per laikotarpį nuo balanso datos iki finansinės atskaitomybės sudarymo.

**Restruktūrizavimas** – įmonės vadovybės suplanuota ir kontroliuojama ūkinės veiklos rūšies pakeitimo, gamybos modernizavimo, darbo organizavimo tobulinimo, įmonės turto ar jo dalies pardavimo, kitų jungiamų ar skaidomų įmonių turto priėmimo veikla, vykdoma pagal programą (planą) taikant technines, ekonomines ar organizacines priemones.

### III. ATIDĖJIMAI

3. Atidėjimai finansinėje atskaitomybėje pateikiami atskirai nuo kitų įsipareigojimų.

4. Atidėjimai negali būti naudojami turto straipsnių vertei koreguoti.

5. Atsižvelgiant į numatomą įsipareigojimų įvykdymo terminą, atidėjimai skirstomi į trumpalaikius ir ilgalaikius. Jei atidėjimai skiriami vienerių finansinių metų įsipareigojimams

įvykdyti, jie rodomi balanso dalyje „Per vienerius metus mokėtinų sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai“. Jei atidėjimai skiriami daugiau kaip vienerių metų įsipareigojimams įvykdyti jie rodomi balanso dalyje „Po vienerių metų mokėtinų sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai“.

6. Atidėjimai pripažįstami, jeigu jie atitinka visus tris bendruosius pripažinimo kriterijus:

6.1. įmonė turi teisinį įpareigojimą arba neatšaukiamą pasižadėjimą, kurį lėmė praeities veiksmai;

6.2. tikėtina, kad teisiniu įpareigojimui ar neatšaukiamam pasižadėjimui įvykdyti reikės naudoti turimą turtą;

6.3. įsipareigojimų suma gali būti patikimai įvertinta.

7. Atidėjimai pripažįstami, jei juos lėmė praeities įvykiai ir balanso datą jie egzistuoja (6 punkto 1 dalis). Praeities įvykiai, patvirtinantys teisinį įpareigojimą, gali būti sudarytos sutartys, priimti teismo sprendimai, išleisti įstatymai. Neatšaukiamą pasižadėjimą patvirtinantys praeities įvykiai, gali būti ankstesnės įmonės veiklos pavyzdžiai, parodantys, kad ji vykdo duotus pažadus, arba viešai paskelbti įmonės įsipareigojimai, kuriais kiti rinkos dalyviai pasitiki. Atidėjimais pripažįstami įsipareigojimai gali būti mokėtinų baudos arba padarytos žalos aplinkai kompensavimo išlaidos, kurios bus patirtos nepaisant būsimų įmonės veiksmų (pavyzdžiui, įmonė pripažįsta atidėjimo sumą naftos gavybos įmonės arba atominės jėgainės uždarymo išlaidoms). Kad galėtų sėkmingai veikti ateityje, įmonė gali sudaryti atidėjimus būsimoms išlaidoms, kurias gali tekti patirti dėl teisių reikalavimų. Kai įmonė gali išvengti būsimųjų išlaidų savo veiksmais ateityje, pavyzdžiui, pakeisdama veiklos metodus, ji neturi įsipareigojimo dėl būsimųjų išlaidų ir joks atidėjimas nepripažįstamas. Sprendimai pirkti turtą ar daryti kitokias išlaidas ateityje yra įvykiai, susiję su būsimaisiais įsipareigojimais, todėl jie atidėjimais nepripažįstami. Įsipareigojimai pripažįstami atidėjimais tik tada, kai būsimosios išlaidos yra neišvengiamos, nepriklausomai nuo įmonės veiklos ateityje.

8. Pagal atidėjimų pripažinimo kriterijų, nurodytą 6 punkto 2 dalyje, turi būti tikėtina, kad teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą reikės padengti turtu. Jei mažai tikėtina, kad turtą reikės naudoti šiam tikslui, pripažįstami ne atidėjimai, o neapibrėžtieji įsipareigojimai, kurie balanse nerodomi, o informacija apie juos atskleidžiama aiškinamajame rašte.

9. Pagal atidėjimų pripažinimo kriterijų, nurodytą 6 punkto 3 dalyje įmonė turi turėti pakankamai įrodymų, kad atidėjimų sumą būtų galima patikimai įvertinti. Jei atidėjimų sumos patikimai įvertinti negalima, atidėjimai nepripažįstami. Tokie įsipareigojimai laikomi neapibrėžtais ir balanse nerodomi, o informacija apie juos atskleidžiama aiškinamajame rašte.

10. Atidėjimų suma turi parodyti, kokio dydžio balanso datą patikimai įvertintos išlaidos turėtų padengti teisinį įpareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą. Atidėjimų sumos dydis nustatomas remiantis panašios veiklos patirtimi, ekspertų išvadomis, pobalansiniais įvykiais ir pan. Atsižvelgdama į surinktą informaciją, įmonės vadovybė turi įvertinti, kiek kainuotų padengti esamus atidėjimų įsipareigojimus balanso datą, ir nustatyti tikėtiną dabartinę jų vertę. Vertinant atidėjimų sumos dydį, būtina vadovautis atsargumo principu ir atsižvelgti į rizikos veiksnius bei netikrumus. Atidėjimai negali būti sudaryti didesni negu būtina.

11. Jei atidėjimų sumos dydžiui reikšmingą įtaką turi pinigų vertės pokyčiai, atidėjimai turi būti diskontuojami iki dabartinės jų vertės. Diskonto norma turėtų parodyti pinigų laiko vertės ir įsipareigojimui būdingos rizikos dabartinį rinkos įvertinimą.

12. Nustatant atidėjimų sumos dydį, būtina atsižvelgti ir į galimus įvykius po balanso datos, jei įmonės vadovybė turi objektyvių įrodymų, kad tokių įvykių gali būti (pavyzdžiui, galima tikėtis, kad būsimosios išlaidos gali sumažėti arba padidėti dėl taikomų naujų technologijų ar išleidžiamų naujų teisės aktų).

13. Kiekvieną balanso datą atidėjimai turi būti peržiūrimi ir koreguojama jų vertė, atsižvelgiant į naujus įvykius ir aplinkybes. Jei paaiškėja, kad įsipareigojimų turtu dengti nereikės, atidėjimai turi būti panaikunami mažinant balanso straipsnį „Atidėjimai“ ir atidėjimų sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

14. Kiekvienas atidėjimas turi būti naudojamas tik tiems tikslams, kuriems jis buvo sudarytas.

15. Atidėjimais gali būti pripažįstami įsipareigojimai, jei jie atitinka bendruosius atidėjų pripažinimo kriterijus, pavyzdžiui:

- 15.1. sumokėti tikėtinas baudas;
- 15.2. vykdyti garantinius įsipareigojimus;
- 15.3. kompensuoti žalą gamtai;
- 15.4. sutvarkyti aplinką, nutraukus gamybą;
- 15.5. kompensuoti išlaidas dėl galiojančių nuostolingų sutarčių vykdymo;
- 15.6. restruktūrizuoti veiklą, jei yra pakankamai įrodymų, kad tai bus vykdoma.

16. Atidėjimai restruktūrizavimui gali būti sudaromi, jei jie atitinka tokius bendruosius atidėjų kriterijus detalizuojančius pripažinimo kriterijus:

16.1. sudarytas įgalioto įmonės valdymo organo patvirtintas detalus restruktūrizavimo planas, kuriame nurodyta restruktūrizuojama veikla arba jos dalis, veiklos išdėstymo vietos ir funkcijos, apytikslis išeitines pašalpas gausiančių darbuotojų skaičius, numatomos patirti išlaidos ir plano įvykdymo data;

16.2. suinteresuotos šalys įtikinamos, kad restruktūrizavimo planas bus vykdomas (pavyzdžiui, restruktūrizavimo planas pradėtas įgyvendinti, viešai paskelbtas detalus restruktūrizavimo planas ir įsipareigojimas jį vykdyti, sudarytos sutartys dėl veiklos perdavimo ar restruktūrizavimo plano vykdymo);

16.3. suinteresuotoms šalims pranešta, kad įmonė įsipareigoja restruktūrizavimo planą pradėti vykdyti kuo greičiau ir baigti laiku. Jei restruktūrizavimo trukmė numatyta labai ilga, įsipareigojimas jį vykdyti neturėtų būti pripažįstamas esamu ir atidėjimai neturėtų būti sudaromi;

16.4. atidėjimus restruktūrizavimui sudaro tik tiesioginės išlaidos, patiriamos atliekant restruktūrizavimą ir nesusijusios su tebevykdoma įmonės veikla. Restruktūrizavimui skirtam atidėjimui nepriskiriamos nuolatinio personalo perkvalifikavimo arba persikirstymo, rinkodaros bei investicijų į naujas sistemas ir paskirstymo tinklus išlaidos.

17. Jei įmonė būsimaisiais veiksmais gali išvengti išlaidų galimiems įsipareigojimams padengti, tokie įsipareigojimai atidėjimais nepripažįstami.

18. Atidėjimai būsimiesiems turto vertės sumažėjimams nepripažįstami, kadangi jie neatitinka įsipareigojimo apibrėžimo ir bendrųjų atidėjų pripažinimo kriterijų.

#### **IV. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI**

19. Įsipareigojimai, kurie neatitinka įsipareigojimų ir atidėjų pripažinimo kriterijų, vadinami neapibrėžtaisiais. Tai būsimieji įsipareigojimai, kurie gali atsirasti iš praeities įvykių ir kuriuos gali patvirtinti arba paneigti nevisiškai įmonės kontroliuojami neapibrėžti būsimieji įvykiai arba iš praeities įvykių atsiradę esami įsipareigojimai. Balanse jie nepripažįstami, kadangi tokių įsipareigojimų suma negali būti patikimai nustatyta arba nėra tikėtina, kad juos reikės vykdyti.

20. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nei pelno (nuostolių) ataskaitoje, nei balanse nerodomi, o informacija apie juos turi būti pateikiama aiškinamajame rašte.

21. Jei sudaromuose sandoriuose numatyta, kad už dalį įsipareigojimų bus atsakingos kitos įmonės, tą įsipareigojimų dalį, už kurią prisiima atsakomybę pati įmonė, ji pripažįsta atidėjimais, o kitą dalį, už kurią, tikimasi, bus atsakingos kitos įmonės, ji turi atskleisti kaip neapibrėžtuosius įsipareigojimus.

22. Neapibrėžtieji įsipareigojimai turi būti nuolat peržiūrimi. Jei tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengtas turtu, tampa didesnė už tikimybę, kad šito pavyks išvengti, ir atsiskaitymo sumą galima patikimai įvertinti, įsipareigojimas turi būti parodomas balanse.

#### **V. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS**

23. Neapibrėžtasis turtas paprastai yra toks turtas, kuris dėl įmonės nekontroliuojamų įvykių gali priklausyti įmonei ir teikti jai ekonominės naudos (pavyzdžiui, vyksta teismo procesas dėl turto, kuris gali atitekti įmonei).

24. Neapibrėžtasis turtas finansinėje atskaitomybėje nerodomas, kol neaišku, ar jis duos įmonei ekonominės naudos. Jei ekonominė nauda tikėtina, informacija apie neapibrėžtąjį turtą pateikiama aiškinamajame rašte.

25. Kai įsitikinama, kad neapibrėžtasis turtas tikrai duos ekonominės naudos, šis turtas ir su juo susijusios pajamos bei sąnaudos turi būti parodomos to laikotarpio balanse ir pelno (nuostolių) ataskaitoje.

## **VI. POBALANSINIAI ĮVYKIAI**

26. Atsižvelgiant į pobalansinių įvykių svarbą, finansinė atskaitomybė turi būti koreguojama arba ne.

27. Finansinė atskaitomybė turi būti koreguojama, jei pobalansiniai įvykiai turi tiesioginę įtaką dar nepatvirtintos finansinės atskaitomybės duomenims.

28. Pobalansinių įvykių, dėl kurių turėtų būti koreguojama finansinė atskaitomybė, pavyzdžiai:

28.1. teismo sprendimas rodo, kad balanse neparodytą įsipareigojimą iki balanso datos įmonė turės padengti;

28.2. gauta papildoma informacija rodo, kad balanse parodyta turto vertė balanso datą turėjo būti įvertinta kitaip;

28.3. po balanso datos nustatyta, kad sudarant finansinę atskaitomybę buvo padaryta klaidų;

28.4. numatoma arba paaiškėja, kad po balanso datos įmonė negalės taikyti veiklos tęstinumo principo.

29. Kai kurie pobalansiniai įvykiai neturi įtakos įmonės finansinei būklei ar veiklos rezultatams balanso datą, todėl finansinė atskaitomybė nekoreguojama. Tokių įvykių pavyzdys – balanse parodytų investicijų, kurios pastoviai apskaitomos rinkos verte, rinkos vertės pasikeitimai po balanso datos. Jei pobalansinių įvykių neatskleidimas gali turėti įtakos tam, kad finansinės atskaitomybės vartotojai priims neteisingus sprendimus, informacija apie juos turi būti pateikiama aiškinamajame rašte. Tokių įvykių pavyzdžiai:

29.1. pagrindinio verslo sujungimas po balanso datos ar pagrindinės dukterinės įmonės perleidimas;

29.2. reikšmingi turto įsigijimai ir perleidimai;

29.3. reikšmingos gamybinės įrangos sunaikinimas per gaisrą, įvykusį po balanso datos;

29.4. restruktūrizavimo plano paskelbimas;

29.5. svarbūs finansavimo sandoriai, pavyzdžiui, paskolos gavimas ar grąžinimas;

29.6. neįprastai dideli turto vertės ir užsienio valiutos kursų pasikeitimai po balanso datos;

29.7. mokesčių tarifų ar mokesčių įstatymų, priimtų ir paskelbtų po balanso datos, pasikeitimai kurie turėjo reikšmingą įtaką trumpalaikių ir atidėtųjų mokesčių turtui ir įsipareigojimams;

29.8. svarbių įsipareigojimų ar neapibrėžtųjų įsipareigojimų prisiėmimas (pavyzdžiui, suteikiant rimtas garantijas);

29.9. svarbios bylos dėl įvykių, kurie išaiškėja po balanso datos.

## **VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

30. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

30.1. kiekvieno atidėjimo:

30.1.1. balansinė vertė finansinių metų pradžioje, per metus sudarytų atidėjimų ir kitokio padidėjimo sumos, per metus panaudotos ar kitaip nurašytos sumos;

30.1.2. trumpas apibūdinimas, numatomi padengimo laikotarpiai.

30.2. trypas kiekvieno neapibrėžtojo įsipareigojimo apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei;

30.3. trypas kiekvieno neapibrėžtojo turto apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei;

30.4. trypas apibūdinimas reikšmingų pobalansinių įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingą įtaką įmonės finansinės atskaitomybės vartotojų galimybei priimti sprendimus.

## **VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

31. Jei pirmą kartą taikant šį standartą ankstesnių finansinių metų lyginamosios informacijos nėra arba ją parengti per daug sudėtinga (nors tai rekomenduojama), tokios informacijos pateikti nebūtina. Standarto taikymo poveikis ankstesnių laikotarpių finansinei atskaitomybei parodomas koreguojant praėjusių finansinių metų pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį, kartu pateikiant reikiamus paaiškinimus finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte.

32. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 20-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „NUOMA, LIZINGAS (FINANSINĖ NUOMA) IR PANAUDA“

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti lizingo (finansinės nuomos) (toliau lizingo), nuomos ir panaudos apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.
2. Standartas taikomas:
  - 2.1. visų rūšių nuomos, lizingo ir panaudos sutartims;
  - 2.2. visoms sutartims, kuriomis perduodama teisė valdyti ir naudoti turtą, netgi jei šio turto eksploatacijos ar priežiūros paslaugas teikia nuomotojas.
3. Standartas netaikomas:
  - 3.1. gamtos išteklių naudojimo ir tyrinėjimo nuomos, lizingo ir panaudos sutartims;
  - 3.2. patentų ir autorinėms sutartims.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Bendroji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų** – minimalių lizingo įmokų ir negarantuotos likvidacinės vertės suma.

**Ekonominio tarnavimo laikas** – laikotarpis, per kurį vienas ar keli turto naudotojai gaus ekonominės naudos iš turto naudojimo, arba produkcijos vienetų ar paslaugų skaičius.

**Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo gavėjo pozicijų** – ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja pats lizingo gavėjas ar su juo susijęs trečiasis asmuo.

**Garantuota likvidacinė vertė iš lizingo davėjo pozicijų** – ta likvidacinės vertės dalis, kurią padengti garantuoja lizingo gavėjas ar su lizingo davėju nesusijęs trečiasis asmuo.

**Grynoji investicija į lizingą iš lizingo davėjo pozicijų** – bendroji investicija į lizingą, atėmus neuždirbtas lizingo pajamas.

**Kompensuotini mokesčiai** – mokesčiai ar kitos išlaidos, dėl kurių kompensavimo šalys susitaria.

**Lizingas** – nuomos rūšis, kai perduodama didžioji dalis rizikos ir naudos, susijusios su turtine nuosavybe. Nuosavybės teisė į turtą vėliau gali būti perduodama arba neperduodama.

**Lizingo davėjas** – asmuo, kuris teisėtai disponuoja turtu arba įsigyja lizingo gavėjo nurodytą turtą ir perduoda jį naudoti lizingo gavėjui.

**Lizingo gavėjas** – asmuo, kuris pagal sutartį savo veikloje naudoja turtą, priklausantį lizingo davėjui.

**Lizingo laikotarpis** – laikotarpis, kuriuo lizingo gavėjas sutartimi įsipareigoja nuomotis turtą, bei vėlesni laikotarpiai, kuriais lizingo gavėjas turi pasirinkimo teisę pratęsti lizingo sutartį mokant nuomos mokestį arba jo nemokant, kai, sudarant lizingo sutartį, labai tikėtina, kad šia teise lizingo gavėjas pasinaudos.

**Lizingo arba nuomos mokestis** – minimalių įmokų, kompensuotinių mokesčių ir neapibrėžtų nuompinigių suma.

**Minimalios lizingo įmokos** – suma, kurią lizingo gavėjas sumoka per visą lizingo laikotarpį arba kurią (per šį laikotarpį) iš jo gali būti pareikalauta sumokėti, įskaitant ir garantuotą likvidacinę vertę, išskyrus neapibrėžtus nuompinigius, kompensuotinius mokesčius, kuriuos sumokėti įsipareigoja lizingo gavėjas. Jei lizingo sutartyje numatyta, kad lizingo gavėjas turi teisę įsigyti turtą lizingo laikotarpio pabaigoje už kainą daug mažesnę už tuo metu tikėtiną to turto tikrąją vertę, ir jei

labai tikėtina, kad jis pasinaudos šia teise, į minimalių lizingo įmokų sumą įskaitoma suma, kurią reikės sumokėti įsigyjant turtą lizingo laikotarpio pabaigoje.

**Naudingo tarnavimo laikas** – laikotarpis, kuriuo įmonė tikisi naudoti riboto naudojimo laiko turtą, arba gaminių ar produkcijos vienetų, kuriuos įmonė tikisi pagaminti (gauti) naudodama šį turtą, skaičius.

**Neapibrėžti nuompinigiai** – sutartyje numatyta nefiksuota lizingo ar nuomos mokesčio dalis, nustatoma ne pagal lizingo laikotarpio trukmę, o pagal kitus veiksnius (procentą nuo pagamintos produkcijos, rinkos palūkanų normą, kainų indeksą ar pan.).

**Negarantuota likvidacinė vertė** – ta pagal lizingo sutartį perduoto turto likvidacinės vertės dalis, kurios padengti lizingo gavėjas negarantuoja arba kurią padengti garantuoja su lizingo davėju susijęs trečiasis asmuo.

**Neuždirbtos lizingo pajamos** – lizingo sutartyje numatyta gauti, bet dar negauta palūkanų dalis. Jei lizingo sutartyje palūkanos nenurodytos, neuždirbtos lizingo pajamos yra dar negautų minimalių lizingo įmokų sumos, įskaitant negarantuotą likvidacinę vertę, ir šių įmokų dabartinės vertės skirtumas.

**Nuoma** – nuomotojo už mokestį suteikta teisė nuomininkui sutartą laiką valdyti ir naudoti turtą.

**Nuomininkas** – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį valdo ir naudoja nuomotojo perduotą turtą.

**Nuomotojas** – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal nuomos sutartį išnuomoja turtą.

**Nuomos, lizingo pradžia** – turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data, nuo kurios pradedamas skaičiuoti nuomos mokestis.

**Panauda** – panaudos davėjo perduota teisė panaudos gavėjui sutartą laiką neatlygintinai valdyti ir naudoti turtą.

**Panaudos davėjas** – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį perduoda panaudos gavėjui naudoti turtą.

**Panaudos gavėjas** – juridinis ar fizinis asmuo, kuris pagal panaudos sutartį valdo ir naudoja panaudos davėjo perduotą turtą.

**Panaudos pradžia** – turto perdavimo momentas arba sutartyje nurodyta data.

**Rizika** – galimybė patirti nuostolių dėl turto technologinio senėjimo, prastovų, besikeičiančių ekonominių sąlygų, turto praradimo ar sugedimo.

**Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, ketinančių pirkti/parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

**Turto vertės dengimo suma** – lizingo sutartyje arba mokėjimų grafike nurodyta turto vertė, neįskaitant palūkanų, paslaugų ir kompensuotinių mokesčių bei neapibrėžtų nuompinigių.

### III. LIZINGAS

4. Ar apskaitoje bus registruojamas lizingas, ar nuoma, priklauso ne nuo sutarties formos, o nuo jos turinio ir ekonominės prasmės.

5. Apskaitoje registruojamas lizingas, jei sutartyje yra bent vienas iš šių kriterijų:

5.1. lizingo laikotarpio pabaigoje nuosavybės teisė į turtą pereina lizingo gavėjui;

5.2. jei lizingo gavėjas turi teisę lizingo laikotarpio pabaigoje įsigyti turtą už kainą kur kas mažesnę už jo tikrąją vertę, ir lizingo laikotarpio pradžioje labai tikėtina, kad šia teise bus pasinaudota;

5.3. lizingo laikotarpis trunka didesniąją turto ekonominio tarnavimo laiko dalį, netgi jei nuosavybės teisė neperduodama. Šis laikotarpis turėtų būti ne trumpesnis kaip 75 procentus turto ekonominio tarnavimo laiko;

5.4. lizingo laikotarpio pradžioje dabartinė minimalių įmokų vertė yra lygi turto tikrajai vertei arba sudaro ne mažiau kaip 90 procentų turto tikrosios vertės;

5.5. turtas yra specifinės paskirties ir, neatlikus didesnių pakeitimų, jį naudoti gali tik šis lizingo gavėjas.

6. Jei vertinant sutartį pagal šio standarto 5 punkte nurodytus požymius lieka neaišku, kaip apskaitoje registruoti sandorį, reikia atsižvelgti į šiame punkte nurodomus papildomus kriterijus. Apskaitoje registruojamas lizingas, jei sutartyje yra nors vienas šių kriterijų:

6.1. lizingo gavėjas gali nutraukti sutartį tik tada, kai jis padengia dėl sutarties nutraukimo susidarančius lizingo davėjo nuostolius;

6.2. turto tikrosios vertės svyravimų teikiamas pelnas arba nuostoliai tenka lizingo gavėjui;

6.3. lizingo gavėjas turi teisę pratęsti sutartį kitam laikotarpiui už mokestį mažesnę už rinkos kainą.

7. Ar sandoris yra nuomos, ar lizingo, nustatoma lizingo laikotarpio pradžioje. Jeigu per nuomos ar lizingo laikotarpį šalys susitaria pakeisti sutarties sąlygas (išskyrus jos pratęsimo atvejį) ir dėl to pasikeičia nuomos rūšis, toks susitarimas apskaitoje registruojamas kaip naujas sandoris.

8. Keičiantis apskaitiniams įvertinimams, tokiems kaip ekonominio tarnavimo laikas, likvidacinė vertė, nuomos rūšis apskaitos požiūriu nesikeičia.

#### **IV. APSKAITA LIZINGO GAVĖJO ĮMONĖJE**

9. Lizingo gavėjas, gavęs turtą pagal lizingo sutartį, registruoja ilgalaikį turtą ir ilgalaikius įsipareigojimus turto vertės dengimo suma, o jei palūkanos nenumatytos – diskontuota pagal vidutinę rinkos palūkanų normą minimalių lizingo įmokų suma. Jei prieš gaudamas turtą, lizingo gavėjas sumoka avansą, ilgalaikiai įsipareigojimai registruojami turto vertės dengimo suma, atėmus sumokėto avanso sumą.

10. Su lizingo sutarties sudarymu ir turto paruošimu naudoti susijusios ir iki turto naudojimo pradžios patirtos išlaidos, priskiriamos pagal lizingo sutartį gauto turto vertei. Šioms išlaidoms nepriskiriamos palūkanų sąnaudos.

11. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto nusidėvėjimui skaičiuoti taikoma tokia pat apskaitos politika kaip ir nuosavo turto nusidėvėjimo apskaitai.

12. Jei sutartyje nenumatyta, kad nuosavybės teisė į turtą lizingo laikotarpio pabaigoje pereina lizingo gavėjui arba jei lizingo gavėjas neketina jo įsigyti pasibaigus lizingo laikotarpiui, turtas turi būti nudėvimas per sutartyje nustatytą lizingo laikotarpį.

13. Apskaitoje registruojamo lizingo įmokos turi būti suskaidomos išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinus mokesčius, neapibrėžtus nuompinigius). Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms, kurios įtraukiamos į apskaitą kaupimo principu. Turto vertės dengimo suma mažinamos pagal lizingo sutartį mokėtinos skolos, o kompensuotini mokesčiai ir neapibrėžti nuompiginiai priskiriami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudoms, jeigu šios išlaidos nepriskiriamos kito turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainai.

14. Nutraukus lizingo sutartį, lizingo gavėjo nuostoliai, susidarę dėl prievolės kompensuoti lizingo sutarties nutraukimo išlaidas, registruojami ataskaitinio laikotarpio veiklos sąnaudų straipsnyje.

15. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto vertės sumažėjimo ar padidėjimo sumos, remonto ir eksploatacijos išlaidos apskaitoje registruojamos 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 24-ojo verslo apskaitos standarto „Turto vertės sumažėjimas“ nustatyta tvarka.

16. Lizingo gavėjai užbalansinėse sąskaitose turi fiksuoti informaciją apie palūkanas, kurias reikės sumokėti per lizingo sutarties laikotarpį.

#### **V. APSKAITA LIZINGO DAVĖJO ĮMONĖJE**

17. Lizingo davėjas, perdavęs lizingo gavėjui turtą pagal lizingo sutartį, apskaitoje registruoja po vienerių metų gautinas sumas, tokia suma, kuri lygi grynujų investicijų į lizingą sumai.

18. Pagal lizingo sutartį gautas įmokas lizingo davėjas pripažįsta kaip skolos dengimą (turto vertės dengimo suma) ir pardavimo pajamas (palūkanų suma) arba kitos veiklos pajamas, jei lizingo veikla nėra pagrindinė.

19. Palūkanų pajamos turi būti pripažįstamos kaupimo principu. Palūkanos paskirstomos laikotarpiams taip, kad būtų galima nustatyti pastovią palūkanų normą likusiai turto daliai padengti.

20. Jei sutartyje nenurodoma palūkanų suma, bet nurodomas palūkanų procentas, pajamomis laikoma palūkanų suma, apskaičiuota pagal sutartyje nurodytą palūkanų procentą. Jei sutartyje nenurodomas palūkanų procentas arba palūkanos yra labai mažos, laikomasi principo, kad palūkanų norma yra pastovi ir lygi vidutinei lizingo sutarties sudarymo laikotarpio pradžios rinkos palūkanų normai.

21. Negarantuota likvidacinė vertė, pagal kurią apskaičiuojamos lizingo davėjo bendrosios investicijos į lizingą, turi būti reguliariai peržiūrima. Jeigu negarantuota likvidacinė vertė sumažėja, turi būti perskaičiuojamas lizingo laikotarpio pajamų paskirstymas, o vertės sumažėjimo suma turi būti pripažįstama sąnaudomis.

22. Tiesioginės išlaidos, kurios atsiranda sudarant lizingo sutartį (užmokestis už teisines paslaugas, rinkliavos, komisiniai ir kt.), pripažįstamos veiklos sąnaudomis lizingo laikotarpio pradžioje. Vėlesnių laikotarpių išlaidos, susijusios su turtu, perduotu pagal lizingo sutartį, pripažįstamos sąnaudomis tais laikotarpiais, kuriais jos patiriamos.

23. Jei lizingo davėjas sumoka kompensuotinus mokesčius, jie priskiriami mokėjimo laikotarpio veiklos sąnaudoms, o kai lizingo gavėjas juos kompensuoja, sumažinamos to laikotarpio veiklos sąnaudos.

24. Jei lizingo sutartis nutraukiama ir turtas grąžinamas lizingo davėjui, šis turtas registruojamas lizingo davėjo apskaitoje suma, kuri lygi neapmokėtai turto vertės dengimo sumai.

25. Lizingo davėjas turi registruoti užbalansinėse sąskaitose informaciją apie neuždirbtas lizingo pajamas.

26. Jei lizingo davėjo pagal lizingo sutartį perduodamo savos gamybos turto tikroji vertė skiriasi nuo jo pasigaminimo savikainos, laikoma, kad lizingo davėjas iš šio sandorio uždirba pardavimo ir palūkanų pajamas. Pardavimo pajamos ir pardavimo savikaina apskaitoje pripažįstamos sandorio metu pagal įprastiniams pardavimo sandoriams įmonės taikomą apskaitos politiką. Palūkanų pajamos pripažįstamos visą lizingo laikotarpį. Jei nustatoma dirbtinai maža palūkanų norma, turi būti taikomos šio standarto 20 punkto nuostatos.

27. Jei lizingo davėjas nėra pagal lizingo sutartį perduodamo turto, kuriuo jis disponuoja, gamintojas ir jei šio turto balansinė vertė dėl tam tikrų priežasčių skiriasi nuo jo tikrosios vertės, lizingo davėjas pripažįsta pardavimo ir palūkanų pajamas taip, kaip nurodyta šio standarto 26 punkte.

## **VI. INFORMACIJOS APIE LIZINGĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

28. Lizingo gavėjai aiškinamajame rašte turi pateikti šią informaciją:

28.1. pagal lizingo sutartį naudojamo turto likutinę vertę balanso sudarymo datą, pagal kiekvieną turto grupę;

28.2. pagal lizingo sutartį mokėtinų minimalių įmokų sumą kiekvienu šių laikotarpių:

28.2.1 per vienerius metus;

28.2.2. per penkerius metus;

28.2.3. po penkerių metų;

28.3. jei buvo mokami neapibrėžti nuompinigiai – jų sumą ir susidarymo priežastis;

28.4. jei sudaromos sublizingo sutartys – ateityje gautinų minimalių įmokų sumą;

28.5. bendrąją informaciją apie lizingo sutartį ir jos pakeitimus, jei buvo daryti.

29. Lizingo davėjai aiškinamajame rašte turi pateikti šią informaciją:

29.1. bendrųjų investicijų į lizingą sumą ir gautinas palūkanas šiais laikotarpiais:

29.1.1. per vienerius metus;

- 29.1.2. per penkerius metus;
- 29.1.3. po penkerių metų;
- 29.2. neuždirbtas finansines pajamas;
- 29.3. negarantuotas likvidacinės vertės;
- 29.4. neapibrėžtus nuompinigių, kurie pripažįstami pajamomis;
- 29.5. reikšmingų lizingo sutarčių apibūdinimą.

## **VII. APSKAITA NUOMININKO ĮMONĖJE**

30. Nuomos mokestis pagal nuomos sutartį turi būti pripažįstamas sąnaudomis, jeigu išlaidos nepriskiriamos gaminamos produkcijos ar ilgalaikio turto savikainai arba joms netaikomas 31 punkto nuostatos.

31. Jei nuomotojas, skatindamas sudaryti nuomos sutartį, sutinka padengti dalį nuomininko išlaidų, nuomininkas turi sumažinti nuomos sąnaudas per nuomos arba skatinimo laikotarpį.

32. Išsinuomoto turto remonto ir eksploatacijos išlaidos pripažįstamos 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatyta tvarka.

33. Išsinuomoto turto draudimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, jei tų išlaidų turto nuomotojas nekompensuoja. Jei draudimo išlaidos kompensuojamos, pripažintos sąnaudos sumažinamos.

34. Išsinuomoto turto nusidėvėjimą skaičiuoja ir pripažįsta sąnaudomis turto savininkas.

## **VIII. APSKAITA NUOMOTOJO ĮMONĖJE**

35. Pagal nuomos sutartį išnuomotą turtą nuomotojas savo balanse registruoja pagal turto pobūdį.

36. Pajamos, apskaičiuotos pagal nuomos sutartį, pripažįstamos tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro, išskyrus atvejus, kai taikomos 37 punkto nuostatos.

37. Jei nuomotojas, skatindamas sudaryti nuomos sutartį padengia dalį nuomininko išlaidų, jis turi sumažinti nuomos pajamas per nuomos arba skatinimo laikotarpį.

38. Išlaidos, susijusios su išnuomotu turtu, įskaitant ir turto nusidėvėjimą, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

39. Išlaidos, susijusios su nuomos sutarties sudarymu, ir kitos išlaidos, kurios susidaro dėl to, kad norima gauti pajamų iš turto nuomos, gali būti sukaupiamos ir pripažįstamos sąnaudomis per turto nuomos laikotarpį arba tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

40. Išnuomoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitam tos pačios grupės įmonės naudojamam turtui.

41. Išnuomoto turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas registruojamas taikant 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-ojo verslo apskaitos standarto „Turto vertės sumažėjimas“ nuostatas.

42. Nuomotojas, išnuomodamas savos gamybos turtą, pardavimo pajamų nepripažįsta, nes toks sandoris pagal turinį ir ekonominę prasmę nėra pardavimas.

## **IX. INFORMACIJOS APIE NUOMĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

43. Nuomininkas aiškinamajame rašte turi atskleisti reikšmingą informaciją apie nuomos mokesčio dydžius, nuomos laikotarpius ir pateikti kitą svarbią informaciją apie nuomos sutartis.

44. Nuomotojas aiškinamajame rašte turi atskleisti šią informaciją:

- 44.1. išnuomoto turto vertės;
- 44.2. nuomos laikotarpius;
- 44.3. galimybę pratęsti nuomos laikotarpius;
- 44.4. kitą svarbią nuomos sutarčių informaciją.

## **X. ATGALINĖ NUOMA**

45. Atgalinės nuomos arba atgalinio lizingo sandorio esmė yra tai, kad turtas įsigyjamas ir po to tas pats turtas išnuomojamas (perduodamas pagal lizingo sutartį) tam pačiam pardavėjui. Įmokų pagal nuomos arba lizingo sutartį dydis ir turto pardavimo kaina paprastai viena nuo kitos priklauso, nes jos aptariamoms kartu. Šių sandorių apskaitos tvarka priklauso nuo nuomos rūšies.

46. Jei parduotas turtas nuomojamas pagal atgalinės nuomos sutartį, kuri pagal turinį ir ekonominę prasmę yra lizingo sutartis, pelnas, gautas pardavus turtą, neturi būti pripažįstamas tuo laikotarpiu, kuriuo turtas buvo parduotas. Jis turi būti kaupiamas ir amortizuojamas per lizingo laikotarpį. Atgalinės lizingo sutarties ekonominė prasmė gali būti prilyginama finansavimui už užstatą, kai nuomotojas skolina nuomininkui pinigų, kaip užstatą naudodamas nupirktą ir išnuomotą turtą.

47. Jei parduotas turtas nuomojamas pagal atgalinės nuomos sutartį, kuri pagal turinį ir ekonominę prasmę yra nuomos sutartis, pardavimo pajamos pripažįstamos taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitiems ilgalaikio turto pardavimo sandoriams, t. y. pelnas arba nuostolis pripažįstamas iš karto.

## **XI. INFORMACIJOS APIE ATGALINĘ NUOMĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

48. Nuomininkas ir nuomotojas apie atgalinės nuomos sutartis turi pateikti aiškinamajame rašte tokią pat informaciją kaip nurodyta šio standarto 43 ir 44 punktuose.

49. Lizingo davėjas ir lizingo gavėjas apie atgalinio lizingo sutartis turi pateikti aiškinamajame rašte tokią pat informaciją kaip nurodyta šio standarto 28 ir 29 punktuose.

## **XII. APSKAITA PANAUDOS GAVĖJO ĮMONĖJE**

50. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto remonto ir eksploatacijos išlaidos pripažįstamos 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatyta tvarka.

51. Pagal panaudos sutartį naudojamo turto draudimo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis per draudimo sutarties galiojimo laikotarpį, jei tų išlaidų panaudos davėjas nekompensuoja.

## **XIII. APSKAITA PANAUDOS DAVĖJO ĮMONĖJE**

52. Pagal panaudos sutartį perduotą turtą panaudos davėjas savo balanse registruoja pagal turto pobūdį.

53. Išlaidos, susijusios su pagal panaudos sutartį perduotu turtu, įskaitant ir turto nusidėvėjimą, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kuriuo jos susidaro.

54. Išlaidos, susijusios su panaudos sutarties sudarymu, pripažįstamos sąnaudomis tuo laikotarpiu, kai jos susidaro.

55. Pagal panaudos sutartį perduoto turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tą pačią apskaitos politiką kaip ir kitam tai pačiai grupei priskiriamam turtui.

56. Pagal panaudos sutartį perduoto turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas apskaitoje registruojamas taikant 12-ojo verslo apskaitos standarto „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 23-iojo verslo apskaitos standarto „Turto vertės sumažėjimas“ nuostatas.

57. Panaudos davėjas, pagal panaudos sutartį perduodamas savos gamybos turtą, pardavimo pajamų nepripažįsta, nes toks sandoris pagal turinį ir ekonominę prasmę nėra pardavimas.

## **XIV. INFORMACIJOS APIE PANAUDĄ ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

58. Panaudos gavėjas aiškinamajame rašte turi atskleisti šią informaciją:

58.1. panaudos laikotarpį ir galimybę jį pratęsti;

58.2. kitą svarbią informaciją apie panaudos sutartį.

59. Panaudos davėjas aiškinamajame rašte turi atskleisti šią informaciją:

59.1. pagal panaudos sutartį perduoto turto vertę, panaudos laikotarpį ir galimybę jį pratęsti;

59.2. kitą reikšmingą informaciją apie panaudos sutartį.

## **XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

60. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

---

## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

**21-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS“****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šio standarto tikslas – nustatyti dotacijų ir subsidijų (toliau – dotacijų) pripažinimo, apskaitos ir pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas iš valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei iš kitų trečiųjų asmenų gaunamų dotacijų buhalterinei apskaitai. Standarto nuostatos taip pat taikomos labdarai, paramai ir kitais būdais gaunami pagalbai registruoti buhalterinėje apskaitoje.

3. Standartas netaikomas:

3.1. valstybės paramai, teikiamai mokesčių lengvatomis;

3.2. savininkų įnašams į įmonės nuosavą kapitalą.

**II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

**Dotacija** – valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei kitų trečiųjų asmenų finansinė ir materialinė parama konkrečiai veiklai. Dotacijoms taip pat priskiriamas ir nemokamai gautas turtas.

**Subsidija** – valstybės ar savivaldybės institucijų bei kitų trečiųjų asmenų parama, skirta plataus vartojimo prekių (paslaugų) kainoms išlaikyti ar sumažinti arba šių prekių gamybos (paslaugų teikimo) mastui išlaikyti.

**Valstybės parama** – valstybės teikiama finansinė ir materialinė pagalba, kuri įmonėms skiriama iš valstybės ar savivaldybės biudžetų bei valstybinių fondų griežtai apibrėžtiems tikslams. Šiame standarte vartojama valstybės paramos sąvoka neapima netiesiogiai teikiamos ekonominės naudos, pavyzdžiui, infrastruktūros sukūrimo arba apribojimų konkurentams nustatymo.

**III. DOTACIJŲ PRIPAŽINIMAS**

4. Buhalterinėje apskaitoje pripažįstamos dvi dotacijų rūšys:

4.1. dotacijos, susijusios su turtu – dotacijos, gaunamos ilgalaikio turto forma arba skiriamos ilgalaikiam turtui pirkti, statyti arba kitaip įsigyti. Teikiant tokias dotacijas gali būti nustatomos ir papildomos sąlygos, susijusios su turto rūšimi, vieta arba laikotarpiu, per kurį turtas turi būti įsigytas arba išlaikytas. Prie dotacijų, susijusių su turtu, gali būti priskiriamos ir dotacijos trumpalaikiu turtu arba trumpalaikiam turtui įsigyti, jei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje lieka reikšmingas nepanaudotos dotacijos likutis;

4.2. dotacijos, susijusios su pajamomis – dotacijos, gaunamos ataskaitinio ar praėjusio laikotarpio išlaidoms ir negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskirtinos dotacijoms, susijusioms su turtu.

5. Dotacija pripažįstama ir rodoma balanse, jeigu ji atitinka du pripažinimo kriterijus:

5.1. dotacijos gavėjas atitinka dotacijos suteikimo sąlygas;

5.2. yra dokumentais patvirtinti sprendimai ar kitų įrodymų, kad dotacija bus gauta.

6. Jeigu dotacija atitinka 5 punkte nustatytus kriterijus, ji registruojama apskaitoje kaip gautina dotacija. Jeigu dotacija arba jos dalis neatitinka pripažinimo kriterijų, ji arba jos dalis registruojama buhalterinėje apskaitoje jos faktiško gavimo metu kaip gauta dotacija.

7. Dotacijomis gali būti pripažįstamos negrąžintinos paskolos, jeigu įmonė gali pagrįstai garantuoti, kad bus įvykdytos visos paskolos panaudojimo sąlygos, ir jos grąžinti įmonei nereikės

(pavyzdžiui, negražintina valstybės paskola pripažįstama dotacija, jei yra pagrįstų įrodymų, kad sąlygos, kurių neįvykdžius reikėtų gražinti paskolą, bus įvykdytos).

8. Parama, kurios negalima patikimai įkainoti arba atskirti nuo normalios įmonės veiklos, dotacijomis nepripažįstama, o informacija apie tai pateikiama aiškinamajame rašte. Dotacijomis nelaikoma parama, kuri skiriama ne tik konkrečiai įmonei, bet ir visai vietinei bendruomenei ir kuri teikiama neribotą laiką (pavyzdžiui, infrastruktūros sukūrimas, bendras transporto ir komunikacijų tinklas, vandens ir elektros tiekimas ir pan.). Beprocentės paskolos arba paskolos su sumažintomis palūkanomis taip pat yra paramos forma, tačiau palūkanos, kurių nereikia mokėti, dotacija nelaikomos.

9. Neteko galios nuo 2005-08-27

*Punkto naikinimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.* 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

#### **IV. DOTACIJŲ APSKAITA IR PATEIKIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

9. Dotacijų apskaita tvarkoma kaupimo principu, t. y. gautos dotacijos arba jų dalys pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su dotacijomis susijusios sąnaudos.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

10. Dotacijos, susijusios su turtu, apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje pateikiamos taip:

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

10.1. ilgalaikiu turtu ar ilgalaikiam turtui įsigyti skirta dotacija visa suma užregistruojama kaip gautina ar gauta dotacija. Gauta dotacija pripažįstama panaudota dalimis, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ tiek, kiek to turto nudėvima, ir mažinamas atitinkamas sąnaudų (pavyzdžiui, nusidėvėjimo) straipsnis;

10.2. nepanaudotos dotacijų dalies likutis rodomas balanso straipsnyje „Dotacijos, subsidijos“.

11. Dotacijos, susijusios su turtu, pripažįstamos panaudotomis tokiomis sumomis, kokios gauto ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumos įskaičiuojamos į sąnaudas. Jei dotacija gaunama pinigais ilgalaikiam turtui įsigyti, jos panaudojimas nepripažįstamas tol, kol nepradedamas skaičiuoti įsigyto turto nusidėvėjimas. Dotacijos turtui, kurio nusidėvėjimas neskaičiuojamas (pavyzdžiui, žemei), gali būti pripažįstamos panaudotomis įvykdžius tam tikras dotacijos gavimo sąlygas (pavyzdžiui, žemei skiriama su sąlyga, kad ant jos bus pastatyti tam tikri statiniai. Tokiu atveju dotacija žeme pripažįstama panaudota tada, kai numatyti statiniai pastatomi).

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

12. Turtu gautos dotacijos buhalterinėje apskaitoje turi būti pateikiamos nurodyta gauto turto verte arba tikrąja verte, jei šio turto vertė nebuvo nurodyta. Jei nurodyta gauto turto vertė viršija tikrąją vertę, turto vertė pateikiama tikrąja verte. Jei Verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka turto vertė mažinama, atitinkamai turi būti mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

13. Dotacijos, susijusios su pajamomis, apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje turi būti pateikiamos taip:

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

13.1. dotacija pripažįstama ir registruojama apskaitoje tada, kai ji faktiškai gaunama, arba kai yra pagrįstas užtikrinimas arba sprendimai, kad ji bus gauta;

13.2. negautoms pajamoms kompensuoti skirta dotacija pripažįstama panaudota tiek, kiek per tam tikrą laikotarpį apskaičiuojama negautų pajamų, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ ir didinamas kompensuojamų pajamų straipsnis;

13.3. dotacija patirtoms sąnaudoms kompensuoti dalimis pripažįstama panaudota tiek, kiek patiriama sąnaudų, kurioms kompensuoti skirta dotacija, t. y. mažinamas balanso straipsnis „Dotacijos, subsidijos“ ir kompensuojamų sąnaudų straipsnis;

13.4. nepanaudotos su pajamomis susijusios dotacijų dalies likutis rodomas balanso straipsnyje „Dotacijos, subsidijos“.

14. Dotacijų, susijusių su pajamomis, panaudojimas parodomas tais laikotarpiais, kada patiriamos susijusios sąnaudos ar negaunamos pajamos, kurioms kompensuoti buvo skiriama dotacija ar jos dalis. Jei dotacijų negalima susieti su patirtomis arba būsimųjų laikotarpių sąnaudomis ar negautomis pajamomis, jų panaudojimas turi būti pripažįstamas tuo laikotarpiu, kuriuo dotacijos buvo gautos arba buvo pagrįstas užtikrinimas ar sprendimas, kad ji bus gauta, 14 punkte nustatyta tvarka.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

15. Jei dotacijos gaunamos (arba buvo pagrįstas užtikrinimas ar sprendimas, kad jos bus gautos) kaip finansinė parama be jokių sąlygų arba gaunamos kaip kompensacija už ankstesniais laikotarpiais patirtas sąnaudas ar nuostolius, ar negautos pajamas, jos nedelsiant pripažįstamos panaudotomis 14.2 ir 14.3 punktuose nustatyta tvarka.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

## **V. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE**

16. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

16.1. gautų ir gautinų dotacijų pobūdis, rūšys;

16.2. gautinų, gautų, panaudotų ir grąžintų dotacijų sumos;

16.3. trumpas kitokių paramos formų apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei;

16.4. neapibrėžtumų ir įsipareigojimų, susijusių su dotacijų ar paramos gavimu, apibūdinimas bei galimas poveikis įmonės finansinei būklei.

## **VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

17. Pirmą kartą šį standartą taikanti įmonė turi nuo standarto įsigaliojimo datos taikyti šio standarto nuostatas, o praėjusių finansinių metų lyginamąją informaciją pataisyti pagal 7-ojo verslo apskaitos standarto „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“ reikalavimus.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4

18. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

*Punkto numeracijos pakeitimas:*

Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, *Žin.*, 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4



## PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Lietuvos Respublikos  
apskaitos instituto standartų tarybos 2003 m.  
gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1

## 22-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „UŽSIENIO VALIUTOS KURSO PASIKEITIMAS“

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonės sandorių užsienio valiuta bei užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotų įmonių veiklos rezultatų apskaitos bei valiutų kursų pokyčių pateikimo finansinėje atskaitomybėje tvarką.

2. Standartas taikomas:

2.1. sandorių užsienio valiuta apskaitai;

2.2. perskaičiuojant užsienyje veikiančių kontroliuojamų ir asocijuotų įmonių finansinę atskaitomybę konsoliduojant ir investicijų apskaitai taikant nuosavybės metodą.

3. Standartas netaikomas:

3.1. apsidraudimo sandorių užsienio valiuta apskaitai;

3.2. perskaičiuojant finansinės atskaitomybės rodiklius kita valiuta dėl vartotojų patogumo.

### II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

**Finansinės atskaitomybės valiuta** – valiuta, naudojama sudarant įmonės finansinę atskaitomybę.

**Grynosios investicijos į veiklą užsienyje** – užsienio įmonės nuosavo kapitalo dalis, tenkanti finansinę atskaitomybę teikiančiai įmonei.

**Sandoris užsienio valiuta** – sandoris, kurį sudarant mokėtinos ar gautinos sumos išreiškiamos ne finansinės atskaitomybės valiuta.

**Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsiųsta turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti/parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

**Užsienio įmonė** – užsienyje esanti dukterinė, asocijuota ar bendra įmonė ar kitas padalinys, susijęs su atskaitomybę teikiančia įmone.

**Užsienio valiuta** – kita nei įmonės finansinės atskaitomybės valiuta.

**Valiutiniai straipsniai** – pinigai bei kitas finansinis turtas užsienio valiuta ir finansiniai įsipareigojimai, pagal kuriuos bus gauta ar sumokėta fiksuota arba aiškiai nustatoma užsienio valiutos suma.

**Valiutos kursas** – oficialus lito kursas bei Lietuvos banko skelbiamas lito ir užsienio valiutos santykis.

### III. SANDORIŲ UŽSIENIO VALIUTA PIRMINIS PRIPAŽINIMAS

4. Sandoris užsienio valiuta pirminio pripažinimo metu turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta pagal sandorio dienos valiutos kursą.

5. Išimtiniais atvejais, kai valiutos kursų svyravimai nereikšmingi ir kiekvieną sandorį atskirai įvertinti sandorio dienos valiutos kursu netikslinga, gali būti taikomas vidutinis savaitės ar mėnesio valiutos kursas.

6. Komandiruotės išlaidos, padarytos užsienio valiuta, įvertinamos finansinės atskaitomybės valiuta, taikant išvykimo į komandiruotę dieną galiojantį valiutos kursą.

### IV. BALANSO STRAIPSNIŲ UŽSIENIO VALIUTA ĮVERTINIMAS BALANSO DATA

7. Valiutiniai straipsniai balanse turi būti įvertinami finansinės atskaitomybės valiuta, taikant balanso datos valiutos kursą.

8. Įsigijimo savikaina apskaitomas už užsienio valiutą pirktas turtas balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant pirminio pripažinimo metu (sandorio dieną) galiojusį valiutos kursą.

9. Turtas, kurio tikroji vertė nustatoma užsienio valiuta, balanse turi būti įvertinamas finansinės atskaitomybės valiuta, taikant tikrosios vertės nustatymo dienos valiutos kursą.

## **V. VALIUTOS KURSŲ SKIRTUMAI**

10. Skirtumai, kurie susidaro apmokėjus valiutiniuose straipsniuose užregistruotas sumas kitu valiutos kursu nei pirminio pripažinimo metu arba paskutinės finansinės atskaitomybės data (jeigu valiutiniai straipsniai buvo pripažinti ankstesniais finansiniais metais), turi būti pripažįstami ataskaitinio laikotarpio pajamomis arba sąnaudomis, išskyrus skirtumus, susijusius su grynosiomis investicijomis į užsienio įmonę.

11. Jei valiutinės skolos apmokamos kitą, nei pirminio pripažinimo ataskaitinį laikotarpį, valiutų kursų skirtumas skaičiuojamas nuo paskutinės finansinės atskaitomybės datos. Jei sudaromos tarpinės finansinės atskaitomybės, valiutiniai straipsniai perskaičiuojami tarpiniais laikotarpiais (pavyzdžiui, kiekvieną mėnesį), o valiutos kurso pasikeitimo įtaka turi būti nustatoma nuo valiutinio straipsnio paskutinio perskaičiavimo datos.

12. Valiutos kurso skirtumai, kurie susidaro perskaičiavus valiutinius straipsnius, kurie iš esmės yra gryniosios investicijos į užsienio įmonę dalis, turi būti registruojami konsoliduoto balanso nuosavo kapitalo dalyje ir pripažįstami pajamomis ar sąnaudomis tik tada, kai ta investicija perleidžiama. Tokių valiutos kursų skirtumų gali atsirasti, jei patronuojančios įmonės balanso valiutiniuose straipsniuose yra gautinų iš užsienio įmonės ar mokėtinų jai sumų, kurių artimiausiu metu nei gauti, nei mokėti neplanuojama. Šiems straipsniams nepriskiriamos iš užsienio įmonės gautinos ar jai mokėtinos prekybos operacijų sumos.

## **VI. UŽSIENIO ĮMONĖS VALIUTOS KURSŲ SKIRTUMAI**

13. Konsoliduojant finansinę atskaitomybę, užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodikliai turi būti perskaičiuojami taip:

13.1. turtas ir įsipareigojimai bei nuosavas kapitalas (išskyrus ataskaitinių metų rezultata) perskaičiuojami pagal balanso datos valiutos kursą;

13.2. pajamos ir sąnaudos perskaičiuojamos pagal kiekvieno sandorio dienos valiutos kursą;

14. Visi valiutų kursų skirtumai, susidarę dėl užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodiklių perskaičiavimo, registruojami balanso nuosavo kapitalo dalyje, kur apskaitomi iki gryniosios investicijos perleidimo.

15. Jei valiutų kursų svyravimai nereikšmingi, užsienio įmonės finansinės atskaitomybės rodikliai gali būti perskaičiuojami taikant vidutinį laikotarpio valiutos kursą, pavyzdžiui, mėnesio ar ketvirčio.

16. Atitinkama užsienio įmonės perskaičiuotos finansinės atskaitomybės valiutos kursų skirtumų dalis konsoliduotame balanse turi būti priskiriama mažumos daliai, jei tokia yra.

17. Prestižas, atsiradęs dėl užsienio įmonės įsigijimo, turi būti apskaičiuojamas taikant įsigijimo dienos valiutos kursą. Vėliau atliekami tikrosios vertės koregavimai, susiję su prestižo nustatymu, taip pat apskaičiuojami taikant įsigijimo dienos valiutos kursą.

18. Atliekant konsolidavimo procedūras, valiutos kursų skirtumai neeliminuojami, kadangi jie parodo patronuojančios įmonės pajamų, sąnaudų ar nuosavybės pokyčius.

19. Užsienio įmonės pinigų srautai konsoliduotoje pinigų srautų ataskaitoje turi būti įvertinami pinigų srautų susidarymo dienos valiutos kursu.

20. Jei užsienio įmonės ir patronuojančios įmonės balanso datos nesutampa, finansines atskaitomybes leidžiama konsoliduoti, jeigu jos skiriasi ne daugiau kaip trimis mėnesiais (16-asis verslo apskaitos standartas „Konsoliduota finansinė atskaitomybė ir investicijos į dukterines įmones“). Tokiu atveju užsienio įmonės finansinė atskaitomybė perskaičiuojama pagal užsienio įmonės balanso datos valiutos kursą. Jei nuo užsienio įmonės balanso datos iki patronuojančios įmonės balanso datos įvyksta svarbių valiutos kurso pokyčių, finansinė atskaitomybė gali būti koreguojama.

21. Jei užsienio įmonė perleidžiama, įmonės nuosavo kapitalo dalyje sukaupta valiutos kursų skirtumų suma turi būti pripažįstama to laikotarpio pajamomis ar sąnaudomis. Jei perleidžiama tik dalis investicijos į užsienio įmonę, į pajamas ar sąnaudas įtraukiama valiutos kursų skirtumo dalis, proporcinga perleistai investicijos daliai.

## VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS FINANSINĖJE ATSKAITOMYBĖJE

22. Pelno (nuostolių) ataskaitos finansinės ir investicinės veiklos straipsnyje parodomas tik valiutos kurso pasikeitimo rezultatas (pelnas arba nuostolis dėl valiutos kurso pasikeitimo).

23. Finansinės atskaitomybės aiškinamajame rašte turi būti atskleista ši informacija:

23.1. valiutos kursų skirtumų suma, pripažinta ataskaitinio laikotarpio pajamomis ir sąnaudomis;

23.2. nuosavo kapitalo dalyje pateikti valiutos kursų skirtumų sumų likučiai laikotarpio pradžioje ir pabaigoje;

23.3. svarbūs valiutos kursų pasikeitimai, darantys reikšmingą įtaką finansinės atskaitomybės straipsniams po balanso datos.

## VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Šis standartas turi būti taikomas sudarant 2004 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinę atskaitomybę.

### Pakeitimai:

1.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas  
Nr. 4, 2004-06-30, Žin., 2004, Nr. 105-3931 (2004-07-06), i. k. 10400VINUTA00000004  
Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" papildymo

2.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas  
Nr. 10, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6698 (2004-12-16); Žin., 2004, Nr. 188-0 (2004-12-31), i. k. 10400VINUTA000000010  
Dėl 4-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita" pakeitimo

3.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas  
Nr. 8, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6696 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000008  
Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto "Balansas" pakeitimo

4.

Viešojo įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Nutarimas  
Nr. 9, 2004-10-13, Žin., 2004, Nr. 180-6697 (2004-12-16); Žin., 2005, Nr. 125-0 (2005-10-20), i. k. 10400VINUTA000000009  
Dėl 3-ojo verslo apskaitos standarto "Pelno nuostolių ataskaita" papildymo

5.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas  
Nr. [VAS-3](#), 2005-04-18, Žin., 2005, Nr. 57-1995 (2005-05-05), i. k. 10500VIISAK000VAS-3  
Dėl 8-ojo verslo apskaitos standarto "Nuosavas kapitalas" papildymo

6.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas  
Nr. [VAS-4](#), 2005-08-25, Žin., 2005, Nr. 104-3871 (2005-08-26), i. k. 10500VIISAK000VAS-4  
Dėl 21-ojo verslo apskaitos standarto "Dotacijos ir subsidijos" pakeitimo

7.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas  
Nr. [VAS-7](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4597 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-7  
Dėl 2-ojo verslo apskaitos standarto "Balansas" pakeitimo

8.

Viešojoji įstaiga Lietuvos Respublikos apskaitos institutas, Įsakymas  
Nr. [VAS-8](#), 2005-10-20, Žin., 2005, Nr. 127-4598 (2005-10-27); Žin., 2005, Nr. 130-0 (2005-11-03), i. k. 10500VIISAK000VAS-8  
Dėl 12-ojo verslo apskaitos standarto "Ilgalaikis materialusis turtas" pakeitimo